

Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelma

12/ 2015

TÄHÄN TULEE KANSIKUVA

Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelma

METSÄHALLITUS

Käännös:

Kansikuva: .

© Metsähallitus 2015

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446-

KUVAILEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIAARINUMERO	MH 6379/2013, 06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Kansallispuisto,soidensuojelualue, Natura 2000, rantojensuojeluohjelma, soidensuojeluohjelma, vanhojen metsien suojeluohjelma		
ALUEEN NIMI	Patvinsuo		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KODI	Patvinsuo (FI0700047), Koskutkangas (FI0700117), Oinasvaara (FI0700054), Pönttövaara-Pahkavaara (FI0700059) ja Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061)		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Suunnitelman valmisti projektiryhmä, johon kuului projektipäällikkö erikoissuunnittelija Tommi Kinnunen, alueiden hallinta sekä suojelubiologi Kaija Eisto, luonnonsuojelu; erikoissuunnittelija Tiina Hakkarainen, virkistyskäyttö; ylitarkastaja Mikko Malin, kalastusasiat; suunnittelija Heikki Räsänen, virkistyskäyttö; suunnittelija Kalervo Timonen, erätalous; puistonjohtaja Kyösti Tuhkalainen, virkistyskäyttö ja suunnittelija Tapani Tuovinen, kulttuuriperintö.		
JULKAISUN NIMI	Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ			
AVAINSANAT	Patvinsuo, kansallispuisto, maankäytön suunnittelu, suojelualueiden hoito ja käyttö		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C		
ISSN	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-446-
SIVUMÄÄRÄ	132	KIELI	suomi

KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOAIKKA
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM		
OMRÅDETS NAMN		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD		
REGIONENHET		

FÖRFATTARE	
PUBLIKATION	
SAMMANDRAG	

NYCKELORD			
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C		
ISSN	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-446-
SIDANTAL		SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen. naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	1
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	1
2 Perustamistarkoitus	11
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia.....	13
4A Natura 2000 -luontotyytit.....	17
5 Lajisto	22
6 Kulttuuriperintö	24
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	27
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	30
8 Erätalous: nykytila	32
9 Tutkimus.....	35
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	37
KESKEISET ARVOT JA UHAT	40
11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat	40
TAVOITTEEN ASETTELU	45
12 Uhkatekijöiden torjuminen.....	45
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	50
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	52
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	54
TOTEUTUS	57
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	57
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	59
16 Erätalouden toimenpiteet	64
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	67
18 Hallinto	70
19 Resurssit	72
20 Osallistaminen.....	74
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	76
21 Ympäristövaikutusten arviointi	76
SEURANTA	82
22A Suunnitelman toteutuksen seuranta	82
22B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta	85
LÄHTEET.....	88
LIITTEET	90
Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto	91
Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta.....	92
Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit	93
Liite 4. Lajisto	103
Liite 5. Luonnon suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi	113
Liite 6. Lausuntokooste	114
Liite 7. Kuvaliite.	131
Liite 8. Vahvistuskirje.....	132

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Patvinsuo; Ilomantsi, Lieksa; 16 952 ha

I Nykytilan kuvaus

Suunnitteluala koostuu viidestä Natura 2000 –ohjelman alueesta ja niihin välittömästi rajautuvista valtion suoje- luun varatuista alueista. Natura-alueista suurin ja suunnittelun kannalta keskeisin on Patvinsuon Natura- alue (FI0700047), johon kuuluu Patvinsuon kansallispuisto ja Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue. Muut suunnittelualueeseen kuuluvat Natura-alueet ovat Koskutkangas (FI0700117), Oinasvaara (FI0700054), Pönttövaara-Pahkavaara (FI0700059) ja Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061). Alueiden toteutustapana on luonnonsuojelulaki ja ne kuuluvat Natura-verkostoon luontodirektiivin (SCI) mukaisina alueina.

Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan alueella sijaitseva Patvinsuon kansallispuisto on perustettu lailla 674/1981 ja sen rauhoituksesta, hallinnasta ja hoidosta on säädetty asetuksella 932/1981. Patvinsuon kansallis- puiston suojelutarkoituksena on luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.

Patvinsuon alue kuuluu maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin. Patvinsuon kansallispuisto on myös yksi Suomen kansainvälisesti tärkeistä lintualueista (IBA), tavoitteena alueen suojelu ja lintuvaron säilyttäminen. Tarkoitus on, että alue säilyy linnuston kannalta arvokkaana alueena.

Ilomantsin kunnan alueella sijaitseva Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue on perustettu lailla 676/1981 ja sen rauhoituksesta, hallinnasta ja hoidosta on säädetty asetuksella 933/1981. Kissansuon- Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualueen suojelutarkoituksena on niin ikään luonnonkauniin tai muuten luon- tonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.

Muut suunnittelualueeseen kuuluvat Natura-alueet ovat vielä perustamattomia pääosin luonnonsuojeluohjelmien alueita. Näihin kuuluvat valtion maat perustetaan myöhemmin, alueiden pinta-alan mukaan, joko ympäristöminis- teriön tai valtioneuvoston asetuksella lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Asetuksen antamisen jälkeen alueilla astuvat voimaan luonnonsuojelulain rauhoitusmääräykset (1096/1996). Siihen asti näillä alueilla toimitaan hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti. Säädosvalmistelun jälkeen suunnitelma päivitetään tarvittaessa.

Suunnittelualan suurimmat järvet sijaitsevat Patvinsuon kansallispuistossa. Suurin on Suomunjärvi (631 ha; 152 mmpy), joka on luokiteltu keskikokoiseksi, niukkaravinteiseksi humusjärveksi, jonka keskisyvyys on 5,5 m ja suurin syvyys 23,4 m. Suomunjärven ekologinen tila on arvioitu kokonaisluokkaan hyvä. Hiekkarantainen Suo- munjärvi sijaitsee keskellä suurta, jääkauden loppuvaiheessa syntyntä harju- ja reunamuodostumaa. Syvyys vaihtelee syvänteistä hiekkaisiin matalikkoihin keskellä järvenselkää. Suomunjärven lisäksi puistossa sijaitsee myös karu ja kirkasvetinen Iso-Hietajärvi, karu ja humuspitoinen Alanne sekä Näljänjärvi. Ritojärven osa-alueella harjun kupeessa sijaitsee Pieni Ritojärvi. Humuspitoisia pieniä lampia suunnitteluala-alueella on kymmeniä, mm. Pönttö- ja Pärttylinlampi Pönttövaarassa, Kiimalammit Koskutkankaalla ja Rekilammit Ritojärven osa-alueella.

Suunnittelualan merkittävimmät joet, Suomunjoki ja Näljänjoki ovat Koitereeseen laskevia, maisemallisesti näyttäviä virtavesiä. Näiden lisäksi suunnitteluala-alueella on useita pieniä puroja, joiden luonnontila on muuttunut monin paikoin. Varsinaisia pohjavesialueita ei ole, vaikka harjumuodostumia alueella onkin. Pohjavesi purkautuu maan pinnalle muutamien paikoin Patvinsuon kansallispuistossa lähteinä ja lähdevaikutteina soina.

Suunnittelualan kallioperä on pääsääntöisesti graniittia. Kallioperä on siellä täällä paljaana vaarojen lakiosissa ja rinteillä, mm. Rauvunvaarassa, Surkanvaarassa, Pienessä Surkanvaarassa, Hulkkosessa, Porovaarassa, Vas- kikalliolla ja Pienessä Haaravaarassa. Kallioalueilla on myös jyrkenteitä, mm. Vaskikalliolla, missä jyrkanteen alapuolella on pienialaisesti rehevää lehtokasvillisuutta. Kallioperä on kuitenkin lähes kaikkialla vaihtelevan pak- suisen maaperän peitossa. Soilla turvekerroksen paksuus on yleensä 1-3 m. Alimmat kerrokset, jotka ovat rus- kosammal- ja saraturvetta, ovat muodostuneet minerotrofisen aapasuvaiheen aikana. Nykyisillä keidassuo-osilla ombrotrofista rahkaturvetta on kerrostunut minerotrofisen turpeen päälle. Minerotrofiset suot ovat valtaosin niuk- karavinteisiä (oligotrofisia), muutamien paikoin keskiravinteisiä (mesotrofisia). Ombrotrofiset suot ovat kaikkein karuimpia soita, jotka saavat ravinteensa sadeveden mukana.

Suomunjärven ja -joen ympäristössä ja Näljänpuron alajuoksun sekä Hienjoen varrella maaperä on lajittunutta glasifluviaalista ainesta. Se muodostaa pääasiassa tasaisia hiekkakankaita, joihin joet ja purot ovat uurtaneet syviä uomia. Jäätikön ja jäätikköjokien kasaustoiminnan seurauksena Suomunjärvellä on yli 20 km hiekkarantoja. Glasifluviaalista ainesta on kasautunut jäätikköjokien tuomana myös luode-kaakko –suuntaisiksi pitkätaisharjuiksi. Tyypillisiä korkeita jyrkkärinteisiä harjuja ovat Ritosärkän ja Ulkasärkän harjut sekä mm. Tyräsaari.

Kansallispuiston soiden keskeltä kohoavat saarekkeet ovat pääosin moreenimaita. Suunnittelualan vaarat ovat maisemallisesti näyttäviä ja niiden laet kohoavat enimmillään yli 100 metriä viereisten soiden pintaa ylemmäksi.

Suunnittelualan metsät, suot, vesistöt ja harjut edustavat tyypillistä karua pohjoiskarjalaista luontoa. Kansallispuiston metsät ovat vaihtelevan ikäisiä, pääosin mäntyvaltaisia kuivia kankaita. Edustavimmat vanhan metsän alueet löytyvät kuusivaltaisesta Autiovaarasta ja mäntyvaltaisesta Hietavaarasta. Puiston pinta-alasta erilaisia soita on yli puolet. Alueelta löytyy sekä eteläisiä keidassoita että pohjoisia aapasoita. Koska alue sijaitsee pohjoisen ja eteläisen suokasvillisuusvyöhykkeen vaihtumisaikavyöhykkeellä, ilmenee tämä erityisenä luonnonarvona: samalla suoalueella on sekä aapa-, että keidassoiden osia, jotka muodostavat sekakomplekseja. Natura-luontotyyppit kuvaavat hyvin suunnittelualan keskeisiä luontoarvoja: pinta-alaltaan merkittävimmät luontotyyppit maa-alueella ovat aapasoita, keidassoita, puustoisia soita sekä boreaalisia luonnonmetsiä. Luontotyyppit ovat valtaosin varsin luonnontilaisia, mutta ennallistamistoimet ovat olleet tarpeen ojitetuilla soilla sekä aiemmin aktiivisessa metsätaloustaloudessa olleilla tasalaatuisilla kivennäismailla.

Suunnittelualan laajoilla suoalueilla ja edustavissa vanhoissa metsissä on runsaasti vaateliasta lintu-, hyönteis- ja kääväkläjistöä. Myös suurpedot, kuten karhu kuuluvat olennaisena osana kansallispuiston erämaiseen eläimistöön. Patvinsuon kansallispuisto ja muut suunnittelalueeseen kuuluvat osa-alueet muodostavat yhdessä merkittävän suojelualueiden kokonaisuuden, joka turvaa mainittujen elinympäristöjen lajiston säilymistä. Vaateliasta lajistoa on erityisesti kansallispuistossa, mutta myös pienemmillä osa-alueilla.

Patvinsuon kansallispuiston varhaisinta asutusta osoittavat kivilautiset asuinpaikat Suomunjärven hiekkarannoilla. Asuinpaikkojen ikä ei ole täysin tiedossa, sillä Suomunjärven muodostumisen jälkeistä rannansiirtymistä ei tunneta. Mahdollinen aikaväli on noin 5000–1500 e.Kr. Seuraavana maankäyttövaiheena erottuu savolaisten kaskenpolttajien ja karjanhoitajien toiminta, joka alkoi 1500-luvun asutusliikkeestä. Savolaiset viljelivät huuhtakaskia, ja heidän toimintansa jäännöksiä maastossa ovat rakennuksenjäännökset, kaskirauniot, nauriskuopat ja niittysaunat sekä myöhemmin myös pellot. Kolmas kulttuuriperintökohteiden ryhmä liittyy alueen hoitoon talousmetsänä 1800-luvun puolivälistä alkaen, jolloin valtio tuli merkittäväksi toimijaksi Patvinsuon alueella. Suomunjärven rannalla nykyisen luontotuvan luona sijaitsi vuodesta 1865 eteenpäin yksi Suomunjärven hoitoalueen metsänvartijatiloista. Tähän jaksoon liittyvää arkeologista kulttuuriperintöä ovat metsäkämpöjen jäännökset, uittoväylien perkaajien maa-asunnot, suolle jääneet pölliristikot ja uittopadot sekä mahdollisesti tervahaudat. Talousmetsävaikkeen liittyvät myös hiilimiilut, nk. Kronstadtin pakolaisten ja miilunpolttajien maakorsut Surkanpuron varressa, kellarikuopat, kiukaan jäännökset ja turveladon jäännökset.

Retkeilyn ja luontomatkailun kannalta suunnittelualan tärkein alue on Patvinsuon kansallispuisto. Kansallispuiston lisäksi Metsähallituksen rakentamaa ja ylläpitämää palveluvarustusta on Pienen Ritojärven alueella. Kansallispuiston erämainen luonto, palveluvarustus ja Suomen yrittäjän palvelut mahdollistavat omatoimisille retkeilijöille myös pitempiäaikaisen oleskelun alueella. Pienimuotoisesta matkailun yritystoiminnasta alueella on positiivisia kokemuksia. Patvinsuon kansallispuiston vetovoimatekijöitä ovat laajat ja avarat suoympäristöt, alueen erämaisuus ja eläimistö (erityisesti suurpedot ja linnut), monipuolinen retkeilyreitistö sekä hiekkarantainen Suomunjärvi. Suosituimmat käyntikohteet ovat Suomu ja Suomun ranta, Kurkilahti sekä reiteistä Suomunkierro. Alueen kävijämäärää voidaan kestävästi kasvattaa. Suunnittelualan paikallistaloudelliset ja työllisyysvaikutukset ovat toistaiseksi suhteellisen pienet. Näitä molempia pystytään todennäköisesti lisäämään mm. lisäämällä lähiseudun matkailuyrittäjille kiinnostusta hyödyntää aluetta nykyistä enemmän sen luonteeseen sopivilla matkailutuotteilla, lisäämällä alueen tunnettuutta ja houkuttelevuutta alueen markkinoinnissa sekä pitämällä alueen palvelurakenteet ja rakennukset kunnossa myös pitemmällä aikavälillä.

Patvinsuon kansallispuistossa harjoitetaan säännöllistä ja monipuolista tutkimusta ja seurantaan usean eri tutkimustalon toimesta.

II Keskeiset arvot ja uhat

Vaihtumisyöhykkeen suot. Aapa- ja keidassoiden vaihtumisyöhykettä. Suomen vanhinta turvekerrostumaa.

Boreaaliset luonnonmetsät. Edustavat mänty- ja kuusivaltaiset luonnonmetsät ja laajat metsäaluekokonaisuudet lajistoineen.

Suo- ja metsälinnusto. Patvinsuon kansallispuisto on Ramsar –alue sekä yksi Suomen kansainvälisesti tärkeistä lintualueista (IBA).

Vesiluonto. Hiekkarantainen Suomunjärvi, Hietajärvi, muut järvet ja lammet sekä virtavedet ja pienvedet.

Erämainen ja hiljainen alue. Patvinsuon kansallispuisto on maa-alueeltaan Etelä-Suomen suurin luonnonsuojelualue. Erämaisuus kokemuksen kannalta merkitystä on mm. alueen suurpetokannalla (karhu tunnuseläimenä).

Erätalouden historia. Kalastukseen ja metsästyksen sekä kasveamiseen liittyvät kohteet. Karsikot. Talousmetsän hoitoon, sotahistoriaan ja asutushistoriaan liittyvä kulttuuriperintö.

Virkistyskäyttö ja luontomatkailu. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä retkeilykohde runsaine polkureitteineen ja taukopaikkoineen (omatoimiretkeily, 1-3 päivän patikointikohde, karhunpolun ja susitaipaleen yhdysalue). Patvinsuolla on hyvä mahdollisuus alueen vetovoimatekijöihin tukeutuvan pienimuotoisen ohjelmalvelutoiminnan kehittämiseen. Maakunnan halki kulkeva reitti (Karhunpolku, Susitaival) kulkee Patvinsuon kautta ja saattaa lisätä retkeilijöitä Patvinsuon alueella laajemminkin.

Tutkimus ja seuranta. Patvinsuon kansallispuisto on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä tutkimusalue. Hietajärven alueella on ympäristön yhdennetyn seurannan koalue (YYS-hanke).

Alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvista uhista merkittävimmiksi arvioitiin aiempi metsätaloustaloudellisuus niin soilla

kuin kivennäismaillakin, vesiolojen muuttaminen (aiemmin tehdyt ojitukset), luontaisen metsäpalojatkumon katkeaminen sekä kaskeamisen puuttuminen, mahdollisesti ilmastonmuutos erityisesti pitkällä aikavälillä, haitallisesti lisääntyvät vieraslajit (minkki, mahdollisesti supikoira) sekä heikosti kehittynyt palvelutarjonta ja puutteellinen markkinointi. Kävijämäärien lisääntyessä virkistyskäyttö voi aiheuttaa kulumista ja alkukesällä häiritä erityisesti pesimälinnustoa. Kielteisiä vaikutuksia suunnittelualueen arvoihin voivat toteutuessaan aiheuttaa myös alueen ulkopuoliset toiminnot, vesiolojen muuttaminen suunnittelualueen ulkopuolella (kunnostusojitukset, Koitereen pinnan säännöstely).

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnitelmassa alueen hoidolle ja käytölle asetetaan seuraavat päämäärät:

1. Edustavien luonnontilaisten soiden ja boreaalisten luonnonmetsien luonnontila ja lajisto säilyy.
2. Luonnontilaltaan heikentyneiden soiden ja metsien luonnontila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu.
3. Luonnontilaisten alueiden lintulajisto ja –kannat säilyvät elinvoimaisina ja voivat hyvin. Muilla osilla suo- ja metsälinnuston tila ja pesimätulokset paranevat sopivien elinympäristöjen edustavuuden parantuessa.
4. Sisävesien ekologinen tila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu (pääosin ekologinen tila on hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan).
5. Patvinsuon erämaisuus ja hiljaisuus houkuttelee retkeilijöitä aavoilla soilla ja suurpetojen jäljillä.
6. Erätalouteen, kaskeamiseen, asutukseen, talousmetsään ja sotahistoriaan liittyvä kulttuuriperintö säilyy ja muodostaa kulttuurimatkailevan vetovoimatekijän.
7. Patvinsuon kansallispuisto ja sen ympäristö tarjoaa lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestävään luontomatkailuun ja jokamieskäyttöön turvaamalla alueen vetovoimatekijät yhteistyössä alueen kaikkien toimijoiden kanssa.
8. Patvinsuon kansallispuisto palvelee monipuolista kansallista ja kansainvälistä tutkimustoimintaa ja tuottaa Patvinsuolla sekä muissa kansallispuistoissa ja luonnonsuojelualueilla hyödynnettävissä olevaa tietoa soista ja metsistä sekä niiden lajistosta.

Lisäksi alueelle asetetaan seuraavat kehittämistavoitteet:

9. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä erämainen ja hiljainen luonnosta oppimisen, luontomatkailun ja kestävän kehityksen mallialue.
10. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä Luonnosta hyvä olo –kohde.
11. Lohikalakantojen myönteinen kehitys lisää lajiston monipuolisuutta ja Patvinsuon vetovoimaisuutta.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Suunnittelualueella on kolme maankäytön vyöhykettä: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke, syrjävyöhyke ja rajoitusvyöhyke.

Palveluvarustus sekä retkeily ja luontomatkailu ohjataan pääsääntöisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen kuuluu keskeisesti Patvinsuon kansallispuistossa Suomen luontotupa, Suomen ranta ja Suomen kierto ympäristöineen ja palveluvarustuksineen sekä Suomenjärvi. Lisäksi vyöhykkeeseen kuuluu kansallispuiston luontopolut sekä Ritojärven vanhat metsät Natura-alueella sijaitseva Ritojärven kierto –retkeilyreitti ympäristöineen ja Pieni Ritojärvi.

Rajoitusvyöhyke, jolle esitetään liikkumis- ja/tai maihinnousurajoituksia linnuston pesinnän turvaamiseksi sekä tutkimusalueen (YYS-alue) toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi on jaettu neljään erilliseen vyöhykkeeseen: Rajoitusvyöhyke 1: YYS-alue. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.1.-10.7. ja 1.8.-31.12.

Rajoitusvyöhyke 2: Patvinsuo (Teretinniemen molemmin puolin) ja Surkansuo. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.4 -10.7.

Rajoitusvyöhyke 3: Lahnasuo, Säästö-Maksimansaari ja Iso-Maksimansaari sekä Hulkkonen (ympäröivine suo-alueineen). Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 15.2.-10.7.

Rajoitusvyöhyke 4: Honkasaari, Koirasaari ja Rännänsaari Koitereella. Maihinnousu kielletty 1.3.-10.7.

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen sekä rajoitusvyöhykkeisiin kuulumattomat osat suunnittelualueesta ovat syrjävyöhykettä. Valtaosa alueesta pidetään syrjävyöhykkeenä, jolle ei aktiivisesti ohjata virkistyskäyttöä. Syrjävyöhykkeellä sijaitsee kuitenkin myös retkeilyreittejä ja niihin liittyvää palveluvarustusta. Vyöhykkeelle ei kuitenkaan pääsääntöisesti sijoiteta uusia reittejä, rakennettuja taukopaikkoja tai muuta merkittävää uutta palveluvarustusta (poikkeuksena suunnitelmassa esitetty koiravaljakkoreitti, joka kulkee osittain syrjävyöhykkeellä). Olemassa olevia reittejä voidaan kunnostaa ja taukopaikkojen varustusta tarpeen mukaan parantaa. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeudella.

IV Toteutus ja toimenpiteet, Ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta

Suunnitelmassa esitetään keskeisten arvojen turvaamiseksi ja alueen kehittämiseksi tarpeelliset toimenpiteet seuraavien 10-15 vuoden ajalle. Toimenpiteet liittyvät luonnon ja kulttuuriperinnön suojeluun ja hoitoon, virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytysten turvaamiseen sekä erätalouteen. Lisäksi suunnitelma sisältää toimenpiteet ja linjaukset alueen käytön ohjaamiseksi.

Luonnonsuojelun tärkeimpiä toimenpiteitä ovat luonnon- ja lajistohoito, soiden ennallistaminen ja metsien ennallistamispolto, maaluontotyyppi- ja sisävesi-inventointien jatkaminen, lajistokartoitukset niin maalla kuin sisävesis-

säkin sekä käytön ohjaaminen.

Kulttuuriperinnön suojelemiseksi Patvinsuon kansallispuiston rakennukset dokumentoidaan, niille tehdään kunto-arviointi ja korjausten määrittely sekä tarvittavat hoitosuunnitelmat. Erityisen huomion kohteena on Kuikkaniemen kalasauna. Arkeologista inventointia täydennetään siten, että dokumentoiduksi tulevat karsikkopuut sekä aiemmin, vuonna 2007 toteutetusta inventoinnista puuttuvat kohteet. Lisäksi havainnoidaan rantojen asuinpaikkojen kulumista ja laaditaan tarvittavat hoitosuunnitelmat.

Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä vahvistetaan parantamalla alueen palveluvarustusta sekä lisäämällä ja monipuolistamalla opastusviestintää. Reittejä kestäväidään tarpeen mukaan. Erityisen huomion kohteena on Suomunkierro, joka suunnitelman mukaan olisi patikoiden lisäksi myös maastopyöräilijöiden käytössä. Matkailuautolla ja matkailuvaunulla liikkuvia kävijöitä varten perustetaan pysäköintialue Suomulle. Suomunkierro, Pokkaniemeen rakennetaan laavu olemassa olevan tulipaikan yhteyteen. Huonokuntoinen Maksimasaa-ren lintulava puretaan ja rakennetaan lintu- / katselulava suon reunaan Kurkilahdesta Terettiin menevän polun varteen. Siirretään Lahnalammen pysäköintipaikan ja Pirskanlammen välillä, nykyisellään osittain Hiienvaaran ampuma-alueella kulkeva reitti ampuma-alueen osalta kokonaisuudessaan kansallispuiston puolelle. Lisäksi maakunnallista koiravaljakkoreitistöä tukemaan on suunnitelmassa esitetty koiravaljakkouran linjaamista kansallispuiston itäosaan. Opastusviestinnän osalta asiakaspalvelu Suomen luontotuvalla jatkuu toistaiseksi ja luontotuvan näyttely päivitetään rahoituksen varmistuessa. Luontopolkujen taulut uusitaan ja muita maasto-opasteita uusitaan tarpeen mukaan. Opasteita uusittaessa huomioidaan myös kansainväliset asiakkaat. Kansallispuistosta viestitään aktiivisesti käytettävissä olevia viestintäkanavia hyödyntäen.

Erätalouden toimenpiteitä ovat mm. taimenkannan palautus Suomenjärveen, taimenen mäti- ja poikasistutukset Suomenjärveen laskeviin jokiin ja puroihin. Tarvittaessa tehdään virtavesien elinympäristöjen kunnostamista. Lisäksi suunnitelmassa esitetään poistettavaksi Suomenjärven rajoitus koskien pyydyskalastusta. Kalastuspaine on nykyisellään pieni ja rajoituksen poistaminen vaikuttaa osaltaan myönteisesti luontomatkailun kehittämiseen.

Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tavoitteena on luonto- ja kulttuuriperintöarvojen säilyttäminen ja parantaminen, virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytysten vahvistaminen sekä alueen käytön järjestäminen ja ohjaus. Alueen retkeily- ja luontomatkailukäyttö todennäköisesti lisääntyy suunnitelmakaudella. Virkistyskäytön luontoarvoille mahdollisesti aiheuttamia haittavaikutuksia vähennetään alueen käytön vyöhykkeistämällä, rakenteiden hyvällä suunnittelulla ja sijoittamisella sekä opastusaineiston parantamisella. Luonnonsuojelun toimenpiteiden avulla pyritään parantamaan alueen luonnontilaa. Suunnitelmalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 –alueen valintaperusteena oleviin luontoarvoihin. Suunnitelmasta ei ole tarpeen tehdä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaista Natura –vaikutusten arviointia.

Suunnitelman toteutuksen seurannassa käytetään Metsähallituksessa hyväksytyjä mittareita.

Vahvistaminen

Metsähallituksen hallinnassa olevien alueiden osalta suunnitelman vahvistaa Metsähallituksen luontopalvelujohtaja. Tämän jälkeen suunnitelman Patvinsuon kansallispuiston osalta vahvistaa ympäristöministeriö.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

Hoidon ja käytön suunnittelu keskittyy valtion hallinnassa oleville alueille. Yksityisomistuksessa olevien maiden osalta suunnitelma on suositusluontoinen, vaikka alueet kuuluvat Natura-rajaukseen.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 1A: Suunnittelualueen sijainti ja rajausta Kuva 1B: Suunnittelualueen päämaankäyttöluokat ja yksityiset luonnonsuojelualueet	
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisien kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.				
Suunnittelualueen nimi	Patvinsuo			Pinta-ala (ha)	16 952
				Josta vesialuetta (ha)	3 016
Maakunta	Pohjois-Karjala	Kunta	Ilomantsi, Lieksa		

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonais-pinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Patvinsuo	FI0700047	12 727,1	SCI	Luonnonsuojelulaki	Sisältyy kokonaan
Koskutkangas	FI0700117	195,4	SCI	Luonnonsuojelulaki	Sisältyy kokonaan
Oinasvaara	FI0700054	20,4	SCI	Luonnonsuojelulaki	Sisältyy kokonaan
Pöytävaara-Pahkavaara	FI0700059	410,3	SCI	Luonnonsuojelulaki	Sisältyy kokonaan
Ritosärkän alueen vanhat metsät	FI0700061	494,1	SCI	Luonnonsuojelulaki, sopimus	Sisältyy kokonaan

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaan-käyttöluokka	Suojelu-alueen tyyppi	Perusta-mis-ajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

	854 Patvinsuon kansallispuisto	202 (kansallispuisto)	Lakisääteinen suojelualue	Lailla (674/1981) Asetuksella (932/1981)	10 535,55134	9.4.1986
	1746 Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue	205 (soidensuojelualue)	Lakisääteinen suojelualue	Lailla (676/1981) Asetuksella (933/1981) Muutos-säädös (600/1983)	1 531,05404	15.9.2009
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 3.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla			1	97,66	
	Valtion yksityiset suojelualueet			-	-	
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille			-	-	
Suojaan varatut valtion alueet	Tyyppi	maankäyttöluokka	Kpl		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Luonnonsuojeluohjelmien alue	211	11		4003,93	27652 Patvinsuo (nat, sso, rso) FI0700047, RSO070096, SSO070202 1746 Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue (sso) SSO070202 1357 Koitere (rso) RSO070096 27274 Koskutkangas (nat,amo) FI0700117, AMO000017 1092 Oinasvaara (nat, amo) FI0700054, AMO070055 1098 Pahkavaara (nat, amo) FI0700059, AMO070070 1121 Porovaara (nat, amo) FI0700061, AMO000052 1132 Pönttövaara (nat, amo) FI0700059, AMO070056

					1142 Ritosärkkä (nat, amo) FI0700061, AMO070072 1196 Vankonvaara (nat, amo) +Ritosärkän alueen vanhat metsät (nat) FI0700061, AMO070077 20861 Vaskikallio (nat, amo) FI0700061, AMO070425
	Kaavan suojelualuevaraus	221	1	53,58380	653 Kontiovaaran harju
	Muu suojelukohde (MH) (114) Tasemuutos: TAE 2010 (Dnro:228/648/2008) (999) Itä-Suomen LVS tasemuutoskohteet Perustamisvuosi 2008	231	1	108,41922	43661 Koitere (vesialue, pyydyslupavesi)
	Suojelumetsä (MH) Perustamisvuosi 2000	232	1	99,87627	2035 Pieni Ritojärvi (nat) FI0700061
	Suojelumetsä (MH) (114) Tasemuutos: TAE 2010 (Dnro:228/648/2008) (999) Itä-Suomen LVS tasemuutoskohteet Perustamisvuosi 2008	232	5	521,9612	44505 Koskutkangas 44466 Koitereen ranta-alue Vuokra-alue veden säännöstelyä varten 44463 Oinasvaara 44486 Ritosärkkä 44485 Vankonvaara
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaan-käyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
	Tyyppi	Lisätietoja
Pohjois-Karjalan biosfäärialue	Ohjelma	Pohjois-Karjalan biosfäärialue on yksi maailman 617 UNESCO:n Man and the Biosphere -ohjelman alueesta. Biosfäärialueiden kestävä kehityksen malliverkostossa yhdistyvät alueellinen kestävä kehitys, monitieteinen tutkimus ja laaja paikallislähtöinen yhteistoiminta. UNESCO:n Ihminen ja biosfääri -ohjelmassa tutkitaan kansainvälisesti merkittäviä luonnonarvoja sekä seudulle ominaisten elinkeinojen luomia ympäristötyyppejä. Biosfäärialue ei ole perinteinen suojelualue, vaan ihmisen toiminnalla on siellä tärkeä merkitys. Biosfäärialuetoimintaa on koko maakunnassa ja ohjelman tavoitteena on

		biosfäärialueiden asukkaiden elinolojen kehittäminen luonnon- ja ympäristönsuojelusta tinkimättä. Tavoitteena on siis kehittää sellaisia alueellisia toimintatapoja, jotka ottavat huomioon luonnon, talouden, kulttuurin ja yhteisöt. Biosfäärialue koostuu luonnonsuojelualueista ja niitä ympäröivistä yhteistoiminta-alueista. Patvinsuon kansallispuisto on yksi keskeisimmistä luonnonsuojelualueista Pohjois-Karjalassa.
Ramsarin sopimus	Sopimus	Ramsarin sopimus on vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskeva yleis-sopimus. Ramsarin sopimus syntyi 2.2.1971. Suomi oli ensimmäisiä allekirjoittajia vuonna 1975, kun sopimus astui voimaan. Sopimuksen tavoitteena on kosteikkojen suojelu (tavoitteet ja keinot kosteikkojen suojelulle ja järkiperäiselle käytölle). Patvinsuon kansallispuisto on yksi Ramsar –alueista ainutlaatuisen suoluontonsa ansiosta.
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		
Ei sijaitse		

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymis-vuosi	Kattavuus	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjois-Karjalan maakuntakaava 1. Vaihe	2007	Suunnittelualue	Pohjois-Karjalan biosfäärialue (bfa) Merkinnällä osoitetaan Pohjois-Karjalan biosfäärialuetta, jota kehitetään vuorovai-kutteisesti asumisen, elinkeinotoiminnan ja ympäristönsuojelun yhteensovittami- sessa. Kehittämissuositus: Aluetta tulee kehittää tiiviissä yhteistyössä sen asuk- kaiden ja elinkeinotoimijoiden kanssa kestävä kehityksen hengessä ottaen huo- mioon luonnon monimuotoisuus sekä paikallisten ihmisten asuin- ja elinolot ja niiden kehittäminen. Patvinsuo (FI0700047): Luonnonsuojelualue (SL), Natura 2000 –verkostoon kuulu- va tai ehdotettu alue (nat), Ulkoilureitti (ohjeellinen) - Patvinsuon kansallispuisto, Kuikkaniemen kalasauna, Lieksa: Rakennus- suojelukohde (sr), RakSA 485/1985 Koskutkangas (FI0700117): Luonnonsuojelualue (SL), Natura 2000 –verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue (nat) Oinasvaara (FI0700054): Luonnonsuojelualue (SL), Natura 2000 –verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue (nat) Pönttövaara-Pahkavaara (FI0700059): Luonnonsuojelualue (SL), Natura 2000 – verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue (nat) Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061): Luonnonsuojelualue (SL), Natura 2000 –verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue (nat), Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv) Koitere ja osittain muu osa suunnittelualueesta: Rantojen käytön kehittämisen kohdealue (rk, rk-1)

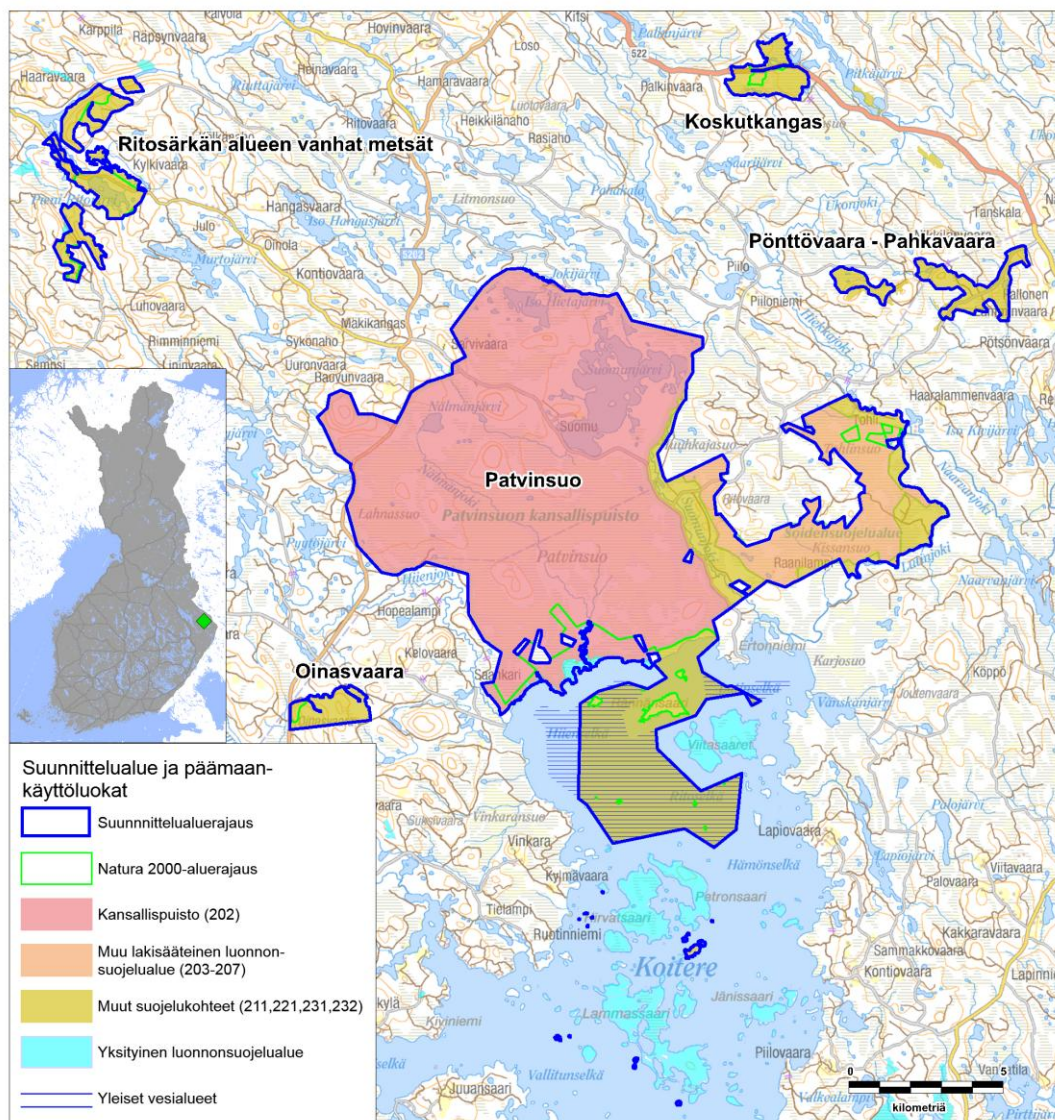
			Kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan Pohjois-Karjalan tärkeimmät suuvesistöt sekä erämainen Koillisen luontovyöhykkeen alue. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä: - Hiienvaaran harjoitusalue: Puolustusvoimien ja rajavartioston alue (EP) - Lutinjoki: Koskiensuojelualue - Merkinnällä osoitetaan koskiensuojelulailla (35/1987) suojellut vesistöt - Kontiovaaran-Ulkasärkkien maisematie, Lieksa, MATR SK79: Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (ma), maakunnallisesti arvokkaat maisemanähtävyydet - Lutinjoki: Melontareitti - Merkinnällä osoitetaan ohjeellisesti maakunnallisesti tärkeät luokitellut ja rakennetut sekä kehitteillä olevat melontaan erinomaisesti soveltuvat joki-vesistöt - Moottorikelkkailureitti - Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset olemassa olevat ja suunnitellut moottorikelkkailun maakunnalliset runkoreitistöt
Koitereen rantaosayleiskaava	2007	Patvinsuon kansallispuiston (854_146-891-2-3) eteläosa lähellä Koitereen rantaa Koitereen ranta-alue (44466_146-893-1-9) Koitereen saaret (27652_146-893-1-9, 1357_146-408-36-23) Osa Nälmänsuon yksityisestä luonnonsuojelualueesta (YSA076890)	Luonnonsuojelualue (SL) Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M) Virkistysalue (V), Majaniemi Luonnonsuojelualue (SL) Luonnonsuojelualue (SL)
Pohjois-Karjalan maakuntakaavan täydennys, 2. Vaihe	2010	Suunnittelualue	Koitereen ranta-alue (44466_146-893-1-9), Koskutkangas (44505_422-893-1-11), Ritosärkkä (44486_422-893-1-11): Luonnonsuojelualue (SL) Patvinsuon kansallispuisto, Suomunjärven rannat: 7 Kiinteää muinaisjäännöstä Patvinsuon kansallispuisto (Virtaniemi – Pokkaniemi, Louhelansaari – Tapionsaari ja Lapinsaari – Tyräsaari); Ulkasärkät, Ritosärkkä: Arvokkaat harjualueet (ge-1) Pohjois-Karjalan rajavartioston hallinnassa oleva Hiienvaaran harjoitusalue: Ampumamelualue (me-1)
Pohjois-Karjalan maakuntakaava 3. Vaihe	2014	Suunnittelualue	Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061), Vankonvaara (44485_422-893-1-

			11): Luonnonsuojelualue (SL) Koskutkangas (FI0700117), Koskutkangas (44505_146-893-1-9), Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061): Arvokas kallioalue (ge-2) Patvinsuo (FI0700047): Ohjeellinen ulkoilureitti Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä: - Pohjois-Karjalan rajavartioston hallinnassa oleva Hiienvaaran harjoitus-alue: Puolustusvoimien ja rajavartioston harjoitus- ja ampuma-alue (EAH), Suojavyöhyke (sv) - Kontiovaaran-Ulkkasärkkien maisematie, Lieksa, MATR SK79: Kulttuurihistorian ja maiseman kannalta maakunnallisesti merkittävä tie (ma/km) - Ohjeellinen moottorikelkkailureitti (Ks. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 1. Vaihe) - Lutinjoki: Ohjeellinen vesiretkeilyreitti (Ks. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 1. Vaihe)
Pohjois-Karjalan maakuntakaava 4. Vaihe Hyväksytty maakuntahallituksessa 15.6.2015 ja kaava on vahvistettavana ympäristöministeriössä			Ei sisällä merkintöjä suunnittelualueella
Lieksan itärajan retkeilyreitin kehittäminen 1.4.2013–31.12.2014 (toteuttajana Carelian Eastpoint ry)		Karhunpolku suunnittelualueella	Hankkeen tavoitteena on parantaa Lieksan alueen matkailun kilpailukykyä kehittämällä Karhunpolun vaellusreitistöön perustuvaa yhteiskäyttöreitistöä, joka soveltuisi talvella koiravaljakko-, ja talviretkeilyreitiksi, sekä kesällä patikoinnin ohella maastopyöräilyreitiksi. Tavoitteena on muodostaa Lieksan itärajalle yksi yhtenäinen kesä- ja talvivaellusreitti, joka yhtyy eteläpäässä Ilomantsiin sekä pohjoispäässä Kuhmon ja Nurmeksen vaellusreitteihin. Reitti liitetään osaksi Pohjois-karjalan maakuntakaavassa mainittua E10-kaukovaellusreittiä.
Ilomantsin itärajan retkeilyreitin kehittäminen- ja investointihanke 1.5.2013–31.3.2015 (Käytössä ja kunnossa ry)		Susitaival suunnittelualueella	Susitaipaleen kehittäminen ympärivuotiseksi monikäyttöreitiksi tarkoittaisi sitä, että patikoinnin lisäksi reitti olisi kesäaikaan sopiva myös maastopyöräilijöille. Talvella Susitaivalta voisi kulkea hiihtäen ja koiravaljakolla. Ympärivuotisuus ja monikäyttöisyys toisivat Susitaipaleelle enemmän kulkijoita, jotka voisivat myös käyttää reitin varrella olevien (matkailu)yritysten palveluja. Alue, jolla Susitaival kulkee, on eteläisen Suomen lumivarmimpia seutuja, ja tätä seikkaa tulisi hankkeen mukaan hyödyntää paremmin myös matkailussa. Susitaipaleen käytön ympäri mahdollistavat uudet käyttömuodot vahvistaisivat Ilomantsia retkeily- ja luontomatkailukuntana. Susitaipaleella on käynnissä Käytössä ja Kunnossa Ry:n selvitys maastopyöräily-

		Koiravaljakkoura suunnittelualueella	mahdollisuuksista. Reitti soveltuu maastopyöräilyyn ja sitä ajetaan nykyiselläänkin, mutta kyseinen yhdistys haluaa vielä vahvistaa reitin maastopyöräilymahdollisuuksia teettämällä siitä selvityksen ja kunnostamalla sitä pyöräilyyn soveltuvaksi. Lisäksi Susitaipaleen ja Taitajan taipaleen välille rakennetaan uusi yhdysreitti, joka mahdollistaa noin 90 kilometrin pituisen maastopyöräilyyn soveltuvan rengasreitin kulkemisen. Odotettavissa on todennäköisesti lisääntyvää maastopyöräilyä painetta Susitaipaleen suunnalta, kun uudet reitit ja reittimuutokset valmistuvat. Toiveena koiravaljakkouran linjaus kansallispuiston itäosaan. Edellyttää Metsähallituksen lupaa/sopimusta uran käytöstä.
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelma, kausi 2008-2017	2008	Suunnittelualue	Metsähallituksen hoidossa olevat kansallispuistot ja muut suojelualueet ovat usein vetovoimaisia matkailukohteita. Suojelualueet ovat paikoin matkailun tärkeä voimavara, ja niiden aluetaloudelliset ja hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä. Luontomatkailun kasvun ja kansainvälistymisen kautta Metsähallituksen hoitamien suojelualueiden rooli tulee entisestään vahvistumaan. Patvinsuo-Ruunaa-Koitajoki (Lieksa, Ilomantsi) on yksi Itä-Suomen kymmenestä palojatkumoaalueesta. Palojatkumoaalueet sisältävät sekä suojelualueita että talousmetsiä. Palojatkumon ylläpitämiseen tähtäävät poltot on käynnistetty. Metsähallituksen jokamiesretkeily painottuu alueen kuuteen kansallispuistoon ja Ruunaan retkeilyalueelle. Metsähallituksen tavoitteena on hyvin toimiva yhteistyö matkailusektorin kanssa. Luontopalveluiden hallinnoimilla alueilla on lupien ja käyttöoikeussopimusten lisäksi mahdollisuus laatia Metsähallituksen ja yritysten välisiä yhteistyösopimuksia. Suojelu- ja suojeluohjelma-alueilla noudatetaan matkailun ja virkistyskäytön kehittämisessä Metsähallituksen kestävän luontomatkailun periaatteita. Virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä kehitetään niille tärkeillä aluekokonaisuuksilla, joihin myös Petkeljärvi-Patvinsuo kuuluu. Metsähallitus ottaa toiminnassaan huomioon tutkimuksen, opetuksen, puolustusvoimien ja rajavartioston maankäytön tarpeet. Suomun luototupa tarjoaa palveluita kesäisin.
Kolin-Ruunaan alueen luontomatkailusuunnitelma. Sarja C No 87.		Patvinsuon kansallispuisto	
Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus. Sarja B No 87.	2007	Patvinsuon kansallispuisto	Ks. Lomake 7A, B

Uusi kävijätutkimus julkaistaan vuonna 2016			
Patvinsuon kansallispuiston runkosuunnitelma. Sarja B No 47.	1998	Patvinsuon kansallispuisto	Ks. Kohta Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen
Kytkeytyneisyystarkastelu			
Patvinsuon kansallispuisto on maapinta-alaltaan eteläisen Suomen laajin kansallispuisto ja Patvinsuon Natura-alue laajimpia Natura-alueita. Suunnittelualan osa-alueet muodostavat yhdessä merkittävän ydinalueen koko Etelä-Suomen suojelualueverkoston laji- ja luontotyyppien suojelun kannalta. Suunnitteluala on itäisen sijaintinsa takia merkittävä myös Venäjän ja Suomen luonnonsuojelualueiden verkostoa yhdistävänä alueena – alueen itälaidalta on valtakunnan rajalle alle 20 km. Tällä on merkitystä erityisesti boreaalisten luonnonmetsien lajiston kannalta. Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan itäosissa on Patvinsuon lisäksi muutamia laajoja ja useita pienempiä Natura-alueita, jotka yhdessä muodostavat merkittävän verkoston pohjoiskarjalaisten boreaalisten luonnonmetsien sekä keidas- ja aapasoiden sekä niiden lajiston suojelun kannalta. Koitajoen Natura-alue (FI0700043) sijaitsee Patvinsuolta 25 km kaakkoon ja Ruunaan Natura-alue (FI0700045) 20 km pohjoiseen. Lisäksi Patvinsuon ja Ruunaan välisellä alueella sijaitsee parikymmentä pienempää suojelumetsää ja vanhojen metsien suojeluohjelmakohdetta.			

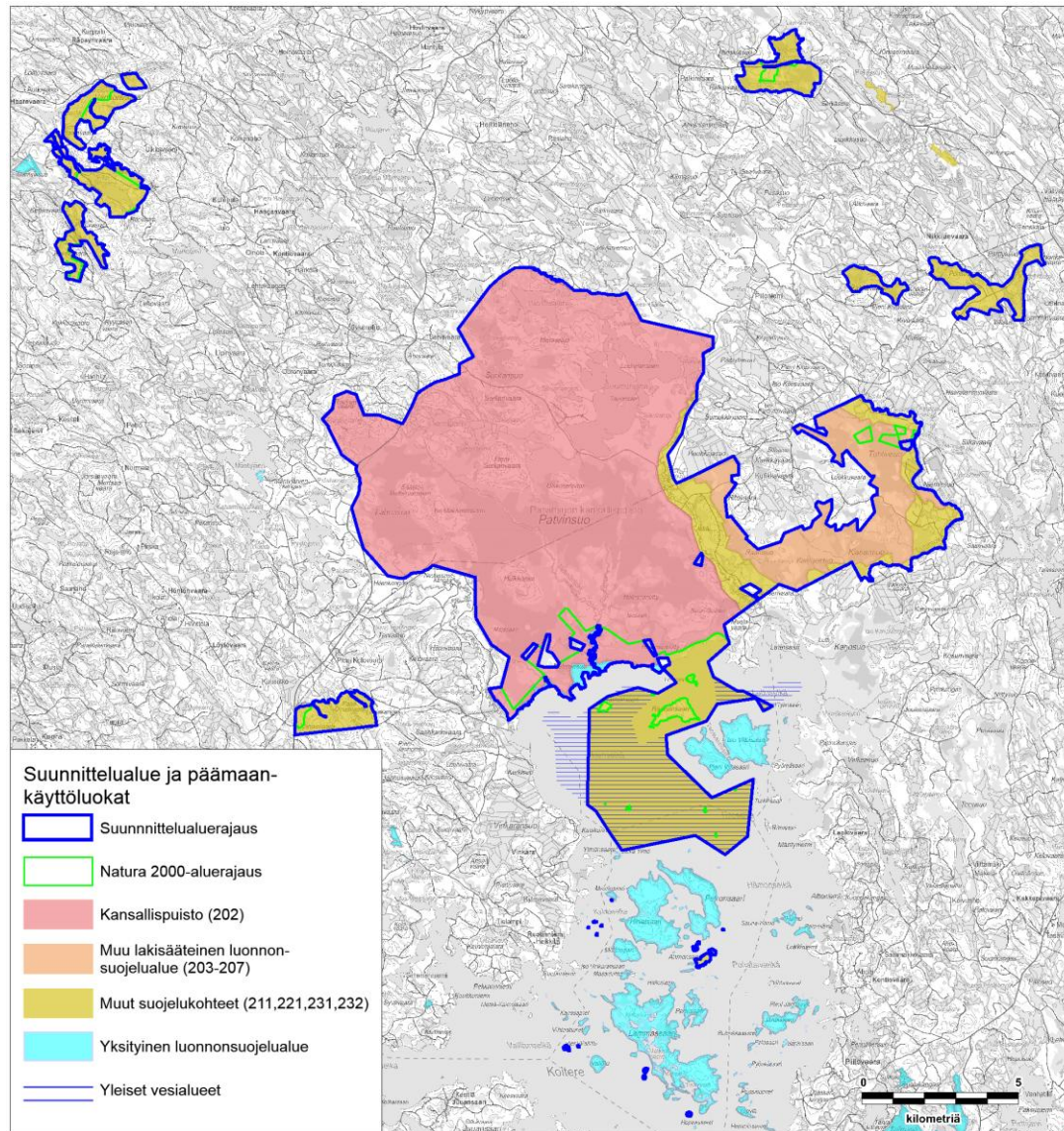
Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen	Lisätietoja
Patvinsuon kansallispuiston runkosuunnitelma. Sarja B No 47. 1998.	Patvinsuon kansallispuiston edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma (runkosuunnitelma) on pääosin toteutunut. Keskeiset luonto- ja kulttuuriperintöarvot on suunnitelmassa tunnistettu ja käytännössä turvattu. Palveluvarustus on saatu tasolle, joka on, lisättynä nyt valmisteilla olevan suunnitelman parannuksilla, pääosin riittävä. Yleisesti puiston keskeisimmät suojelun, hoidon ja käytön sekä kehittämisen tavoitteet ovat toteutuneet. Alueen hoitoa ja käyttöä jatketaan tämän suunnitelman linjausten mukaisesti.
Suunnittelualan yleiskuvaus	
Suunnitteluala koostuu viidestä Natura 2000 –ohjelman alueesta ja niihin välittömästi rajautuvista valtion suojeluun varatuista alueista. Natura-alueista suurin ja suunnittelun kannalta keskeisin on Patvinsuon Natura-alue (FI0700047), johon kuuluu Patvinsuon kansallispuisto ja Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue. Muut suunnittelualaeseen kuuluvat Natura-alueet ovat Koskutkangas (FI0700117), Oinasvaara (FI0700054), Pönttövaara-Pahkavaara (FI0700059) ja Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061). Alueiden toteutustapana on luonnonsuojelulaki ja ne kuuluvat Natura-verkoston luontodirektiivin (SCI) mukaisina alueina. Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan alueella sijaitseva Patvinsuon kansallispuisto on perustettu vuonna 1981 lailla 674/1981 ja sen rauhoituksesta, hallinnasta ja hoidosta on säädetty asetuksella 932/1981. Patvinsuon kansallispuiston suojelutarkoituksena on luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen. Patvinsuon alue kuuluu maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (=MAALI). Patvinsuon kansallispuisto on myös yksi Suomen kansainvälisesti tärkeistä lintualueista (IBA), tavoitteena alueen suojelu ja lintuarvon säilyttäminen. Tarkoitus on, että alue säilyy linnuston kannalta arvokkaana alueena. Ilomantsin kunnan alueella sijaitseva Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue on perustettu vuonna 1981 lailla 676/1981 ja sen rauhoituksesta, hallinnasta ja hoidosta on säädetty asetuksella 933/1981. Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualueen suojelutarkoituksena on niin ikään luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen. Muut suunnittelualaeseen kuuluvat Natura-alueet ovat vielä perustamattomia pääosin luonnonsuojeluohjelmien alueita. Näihin kuuluvat valtion maat perustetaan myöhemmin, alueiden pinta-alan mukaan, joko ympäristöministeriön päätöksellä tai valtioneuvoston asetuksella lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi. Asetuksen antamisen jälkeen alueilla astuvat voimaan luonnonsuojelulain rauhoitusmääräykset (1096/1996). Siihen asti näillä alueilla toimitaan hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti. Säädosvalmistelun jälkeen suunnitelma päivitetään tarvittaessa.	

Kuva 1A. Suunnittelualueen sijainti ja raja.

Suunnittelualue sijaitsee Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan alueella.

(© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11)

Kuva 1B. Suunnittelualueen päämaankäyttöluokat sekä yksityiset alueet.

Suunnittelualueen pinta-ala on 16 952 hehtaaria. Pääosa suunnittelualueesta kuuluu Patvinsuon Natura-alueeseen ja Patvinsuon kansallispuistoon.

Suunnittelualueeseen kuuluu lisäksi Koskutkankaan, Oinasvaaran, ja Pönttövaara-Pahkavaaran ja Ritosärkän alueen vanhojen metsien Natura-alueet, niihin kiinteästi liittyvät valtion hallinnassa olevat suojeluun varatut alueet sekä yksi yksityinen luonnonsuojelualue.

(© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/1)

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualueita koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissääöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluke II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.		
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus	Perustamisvuosi
Patvinsuon kansallispuisto	Kansallispuistolaki (1981), perustuu vanhaan luonnonsuojelulakiin (1923)	Luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.	Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi 14.10.1981/674 Asetus (932/1981)
Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue	Laki soidensuojelualueista, perustuu vanhaan luonnonsuojelulakiin (1923)	Luonnonkauniin tai muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyttäminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.	Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi 2.10.1981/676 Asetus (933/1981) Muutossäädös (600/1983)
Koitere Patvinsuo (27652)	Rantojensuojeluohjelma	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä merikotkan ja saimaanhylläkkeen pesimäpaikkojen suojelu.	Ympäristöministeriö 1991: Valtioneuvoston periaatepäättös valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990.
Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue Patvinsuo (27652)	Soidensuojeluohjelma	Säilyttää riittävästi suoyhdistymiä luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla. Suojelun perusteita ovat mm. suoalueen vesitaloutteen ja pinnanmuodostukseen liittyvät erityispiirteet sekä alueella esiintyvien eri suotyypien ja suolintujen määrä ja jakauma, uhanalaiset eliölajit, kohteen tutkimus- ja opetuskäyttö sekä sen maisemallinen merkitys.	Maa- ja metsätalousministeriö 1981: Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma.
Koskutkangas Oinasvaara Pahkavaara Porovaara Pönttövaara Ritosärkkä Vankonvaara Vaskikallio	Vanhon metsien suojeluohjelma	Vanhon luonnonmetsien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen.	Työryhmämietintö 70/1992: Vanhon metsien suojelu valtion mailla Etelä-Suomessa. Työryhmän raportti 2/1994: Vanhon metsien suojeluohjelman täydennys Etelä-Suomessa. Vanhon metsien suojelutyöryhmän osamietintö II. Työryhmämietintö 1996: Vanhon metsien suojelu Pohjois-Suomessa. Vanhon metsien suojelutyöryhmän osamietintö III.
Koskutkangas	Natura 2000	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja	Euroopan unionin luontodirektiivi 92/43/ETY, Euroo-

Kissansuon- Raansuon-Tohlinsuon soidensuojelualue Oinasvaara Patvinsuo (27652) Patvinsuon kansallis- puisto Ritosärkkä Ritosärkän alueen vanhat metsät Pahkavaara Porovaara Pönttövaara Vankonvaara Vaskikallio		lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaami- nen.	pan unionin lintudirektiivi 79/409/ETY, Valtioneuvos- ton päätökset Euroopan yhteisön Natura 2000 – verkoston Suomen ehdotuksesta 20.8.1998, 8.5.2002 ja 2.6.2005.
Kontiovaaran harju	Kaavan suojelualuevaraus		
Koitere (vesialue)	Muu suojelukohde (MH) Itä-Suomen LVS tasemuutoskohteet		2008
Pieni Ritojärvi	Suojelumetsä (MH)		2000
Koskutkangas Koitereen ranta-alue Oinasvaara Ritosärkkä Vankonvaara	Suojelumetsä (MH) Itä-Suomen LVS tasemuutoskohteet		2008
Patvinsuon kansallis- puisto	Ramsarin sopimus	Kosteikkojen ja vesilintujen suojelu.	Ramsarin sopimus, voimassa 1975 alkaen
Suunnittelualue	UNESCO:n biosfäärialueet (MAB; Ihmi- nen ja biosfääri)	Kestävän kehityksen edistäminen, luonnon moni- muotoisuuden suojelu, tutkimus, seuranta ja ympä- ristökasvatus.	UNESCO:n Ihminen ja biosfääri –sopimus, voimassa 1970 alkaen.
Nälmänsuon luonnon- suojelualue YSA 076890	Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen päättös nro 682 L/24.9.1999 Luonnonsuojelulaki 10 § 2 momentti (kohdat 1 ja 5), 24 § 1-2 ja 4 momentti	Patvinsuon kansallispuiston eteläpuolisen Koitereen rantaan ulottuvan suoalueen suojelu osana laajem- paa, ekologisesti yhtenäistä arvokasta suokokonai- suutta.	1999
Yhteenveto			

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 2: Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa.			

Vesistöt

Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)

Erityyppisten järvien ja luonnontilaisten pienvesien monipuolisuus tekee suunnittelualueesta merkittävän vesiekosysteemin suojelukohteena. Suunnittelualueen suurimmat järvet sijaitsevat Patvinsuon kansallispuistossa: suurin on Suomunjärvi (631 ha; 152 mmpy), joka on luokiteltu keskikokoiseksi, niukkaravinteiseksi humusjärveksi, jonka keskisyvyys on 5,5 m ja suurin syvyys 23,4 m. Hiekkarantaisen Suomunjärven rantaviiva on hyvin polveileva, rantaviivan pituus on 36,8 km. Suomunjärven ekologinen tila on arvioitu kokonaisluokkaan hyvä (biologiset laatutekijät: kasviplanktonien luokka on erinomainen, pohjaeläinten luokka erinomainen ja vesikasvien luokka hyvä; fysikaalis-kemialliset tekijät erinomaiset; hydrologis-morfologinen (HyMo) tila erinomainen).

Iso Hietajärvi on suunnittelualueen toiseksi suurin (83 ha), karu, kirkasvetinen järvi, jonka suurin syvyys on vajaa 9 m. Ison Hietajärven ekologisen tilan kokonaisluokka on erinomainen (biologiset laatutekijät: kasviplanktonien luokka on erinomainen, pohjaeläinten luokka erinomainen, vesikasvien luokka hyvä/erinomainen ja kalasto tyydyttävä; fysikaalis-kemialliset tekijät erinomaiset; hydrologinen ja morfologinen tila tyydyttävä). Kansallispuiston muista järvistä, karuista humuspitoisista Alanteesta (35 ha) ja Nälmanjärvestä (34 ha) ei ole käytettävissä tarkempaa ekologisen tilan arvioita.

Ritojärven osa-alueella harjun kupeessa sijaitsevan Pienen Ritojärven suurin syvyys on noin 15 m ja pinta-ala 50 ha. Sen hydrologis-morfologinen muuttuneisuusluokka on arvioitu erinomaiseksi, muita arvioita ekologisesta tilasta ei ole käytettävissä. Humuspitoisia pieniä lampia suunnittelualueella on kymmeniä, mm. Pönttö- ja Pärttylinlampi Pönttövaarassa, Kiimalammit Koskutkankaalla ja Rekilammit Ritojärven osa-alueella.

Suunnittelualueen merkittävimmät joet, Suomunjoki ja Nälmanjoki ovat Koitereeseen laskevia, maisemallisesti näyttäviä virtavesiä. Patvinsuon kansallispuiston itäpuolella virtaava Suomunjoki on keski-suuri turvemaiden joki, jonka pituus on 10,6 km ja valuma-alue 145 km². Nälmanjoki virtaa kansallispuiston turvemaiden halki etelään, hiekkakankaiden kohdalla molempien jokien uomat mutkittelevat, meandroivat uurtamalla uutta uomaa. Suomunjoen ekologinen tila on arvioitu hyväksi, fysikaalis-kemialliset tekijät sekä hydrologis-morfologinen laatu erinomaisiksi. Suunnittelualueella on lisäksi useita pieniä puroja, joiden luonnontila on muuttunut monin paikoin.

Erityisesti soiden ojitukset ovat vuosikymmenien aikana heikentäneet vesistöjen tilaa. Tilannetta pyritään parantamaan soiden ennallistamistoimilla, joita alueella on jo tehty ja joita jatketaan lähivuosina. Tavoitteena on myös käynnistää pienvesien ennallistaminen Surkanpuron osalta.

Koitereen pohjoisosan yleiset vesialueet sisältyvät suunnittelualueeseen. Hiekkarantainen Koitere on järviyypiltään suuri humusjärvi, jonka pinta-ala on 164 km², keskisyvyys 6,7 m ja suurin syvyys 46,5 m. Järven biologiset laatutekijät (kasviplankton ja pohjaeläimet) sekä fysikaalis-kemialliset tekijät on arvioitu erinomaisiksi ja järven ekologinen kokonaisarvio on määritelty hyväksi. Sen sijaan järven hydrologis-morfologinen tila on välttävä, mikä aiheutuu vedenpinnan säännöstelystä. Koitere toimii Pamilon voimalaitoksen säätelyaltaana ja vedenkorkeuden vaihtelu vuoden aikana on voimakasta, kun säännöstelyraja on 1,5 m.

Kuvaus alueen pohjavesistä

Suunnittelualueella ei ole varsinaisia pohjavesialueita, vaikka harjumuodostumia alueella onkin. Pohjavesi purkautuu maan pinnalle muutamien paikoin Patvinsuon kansallispuistossa lähteinä ja lähdevaikutteisina soina.

Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne)

Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne)

Vesialueilla on lähinnä vapaa-ajan kalastusta, melontaa ja soutuveneilyä.

Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta
Nimi	ha	%	Erin.om/hyvä		☐ VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde
Järvet p-ala			Tyydyttävä		☐ Koskiensuojelukohde
Merialueet p-ala			Vält./huono		☐ Osittain tai kokonaan saannostelty vesistö tai
Pohjavesialueet p-ala			Ei määritelty		☐ Voimakkaasti muutettu vesistö

Geologia

Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)

Suunnittelualueen kallioperä on pääsääntöisesti graniittia. Kansallispuiston itäpuoliskon kallioperän muodostaa vanha prekalevainen porfyrygraniitti ja länsiosan nuorempi prekalevainen tasarakenteinen porfyrygraniitti. Kallioperä on siellä täällä paljaana vaarojen lakiosissa ja rinteillä, mm. Rauvunvaarassa, Surkanvaarassa, Pienessä Surkanvaarassa, Hulkkosessa, Porovaarassa, Vaskikalliolla ja Pienessä Haaravaarassa. Kallioalueilla on myös jyrkäniteitä, mm. Vaskikalliolla, missä jyrkäniteen alapuolella on pienialaisesti rehevää lehtokasvillisuutta.

Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)

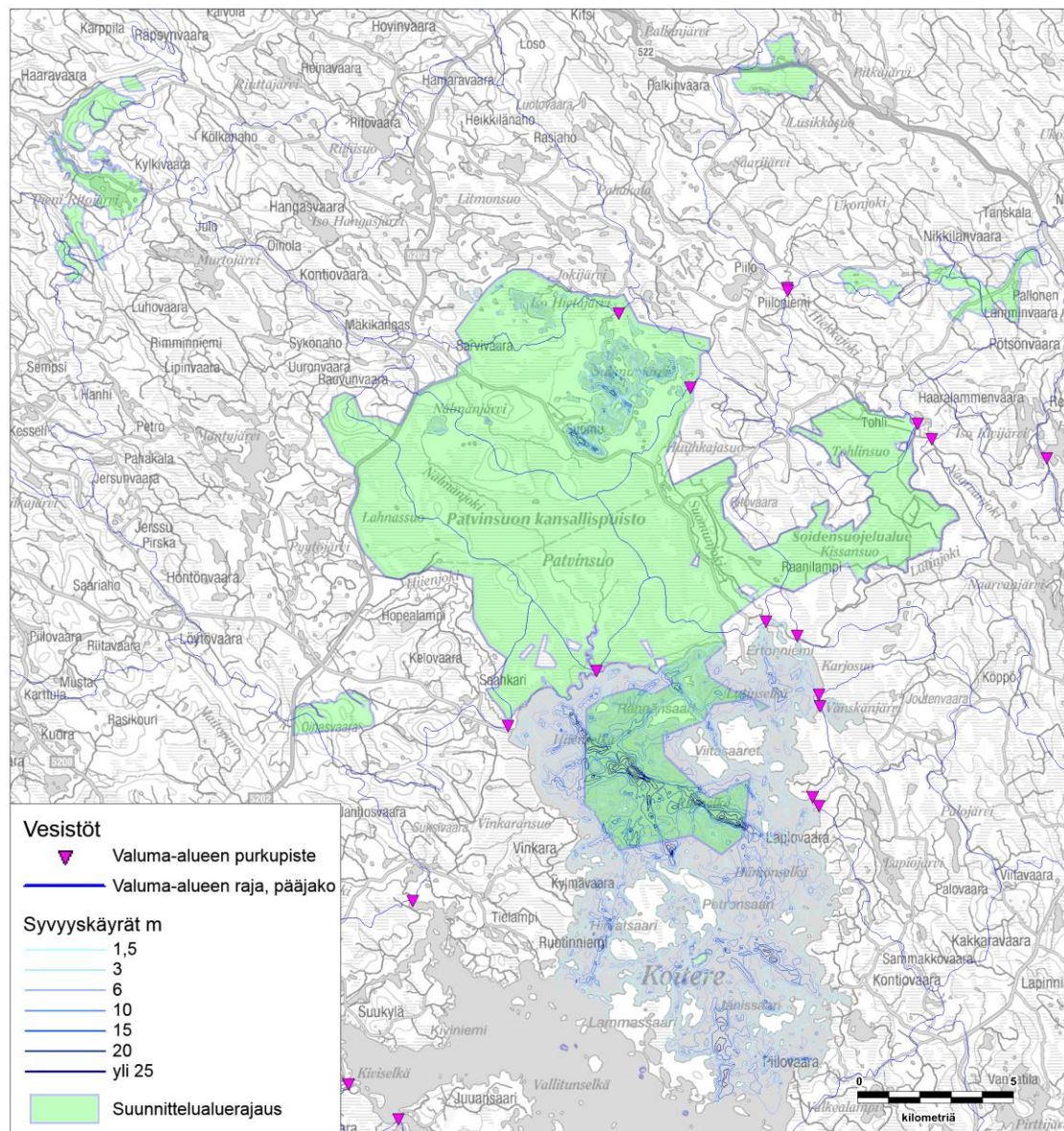
Kallioperä on lähes kaikkialla vaihtelevan paksuisen maaperän peitossa. Soilla turvekerroksen paksuus on yleensä 1-3 m. Alimmat kerrokset, jotka ovat ruskosammal- ja sara-turvetta, ovat muodostuneet minerotrofisen aapasuovaiheen aikana. Nykyisillä keidassuo-osilla ombrotrofista rahkaturvetta on kerrostunut minerotrofisen turpeen päälle. Minerotrofiset suot ovat valtaosin niukkaravinteisiä (oligotrofisia), muutamien paikoin keskiravinteisiä (mesotrofisia). Ombrotrofiset suot ovat kaikkein karuimpia soita, jotka saavat ravinteensa sadeveden mukana.

Suomunjärven ja –joen ympäristössä ja Nälämängpuron alajuoksun sekä Hiienjoen varrella maaperä on lajittunutta glasifluviaalista ainesta. Se muodostaa pääasiassa tasaisia hiekkakankaita, joihin joet ja purot ovat uurtaneet syviä uomia. Glasifluviaaliset kerrostumat ovat syntyneet jääkauden loppuvaiheessa, jolloin mannerjään reuna oli pysähtynyt pitkään samoille seuduille. Suomunjärven tienoille syntyi tuolloin reunamuodostuma, joka jatkuu lounaaseen Uimaharjun kautta Joensuun ohi aina Jaamankankaan reunamuodostumaan saakka sekä koilliseen valtakunnanrajan taakse Lieksajärvelle. Jaamankankaan – Uimaharjun – Suomen reunamuodostuman synty liittyy toisen Salpausselän syntyyn. Jäätikön ja jäätikköjokien kasaustoiminnan seurauksena Suomunjärvellä on yli 20 km hiekkarantoja. Glasifluviaalista ainesta on kasautunut jäätikköjokien tuomana myös luode-kaakko –suuntaisiksi pitkittäisharjuiksi. Tyypillisiä korkeita jyrkkärinteisiä harjuja ovat Ritosärkän ja Ulkkasärkän harjut sekä mm. Tyräsaari.

Kansallispuiston soiden keskeltä kohoavat saarekkeet ovat pääosin moreenimaita. Suunnittelualueen vaarat ovat maisemallisesti näyttäviä ja niiden laet kohoavat enimmillään yli 100 metriä viereisten soiden pintaa ylemmäksi. Korkeimmalle kirkottavat Rauvunvaara (275 mmpy), Porovaaran eteläosa (260 m) sekä Vaskikallio ja Vankonvaara (245 m).

Muuta

- ☐ Valtakunnallisesti arvokas moreenialue
- ☐ Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue

Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesi-alueet.

Suunnittelualan suurimmat järvet sijaitsevat Patvinsuon kansallispuistossa. Suurin on Suomunjärvi (631 ha; 152 mmpy), joka on luokiteltu keskikokoiseksi, niukkaravinteiseksi humusjärveksi, jonka keskisyvyys on 5,5 m ja suurin syvyys 23,4 m. Suomunjärven ekologinen tila on arvioitu kokonaisluokkaan hyvä. Iso Hietajärvi on suunnittelualan toiseksi suurin (83 ha), karu, kirkasvetinen järvi, jonka suurin syvyys on vajaa 9 m. Ison Hietajärven ekologisen tilan kokonaisluokka on erinomainen. Kansallispuiston muista järvistä, karuista humuspitoisista Alanteesta (35 ha) ja Nälmanjärvistä (34 ha) ei ole käytettävissä tarkempaa ekologisen tilan arvioita.

Ritojärven osa-alueella harjun kupeessa sijaitsevan Pienen Ritojärven suurin syvyys on noin 15 m ja pinta-ala 50 ha. Sen hydrologis-morfologinen muuttuneisuusluokka on arvioitu erinomaiseksi, muita arvioita ekologisesta tilasta ei ole käytettävissä. Humuspitoisia pieniä lampia suunnittelualueella on kymmeniä, mm. Pönttö- ja Pärttylinlampi Pönttövaarassa, Kiimalammit Koskutkankaalla ja Rekilammit Ritojärven osa-alueella.

Suunnittelualan merkittävimmät joet, Suomunjoki ja Nälmanjoki ovat Koitereeseen laskevia, maisemallisesti näyttäviä virtavesiä. Näiden lisäksi suunnittelualueella on useita pieniä puroja, joiden luonnontila on muuttunut monin paikoin.

Suunnittelualueella ei ole varsinaisia pohjavesialueita, vaikka harjumuodostumia alueella onkin. Pohjavesi purkautuu maan pinnalle muutamien paikoin Patvinsuon kansallispuistossa lähteinä ja lähdevaikutteisina soina.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11.

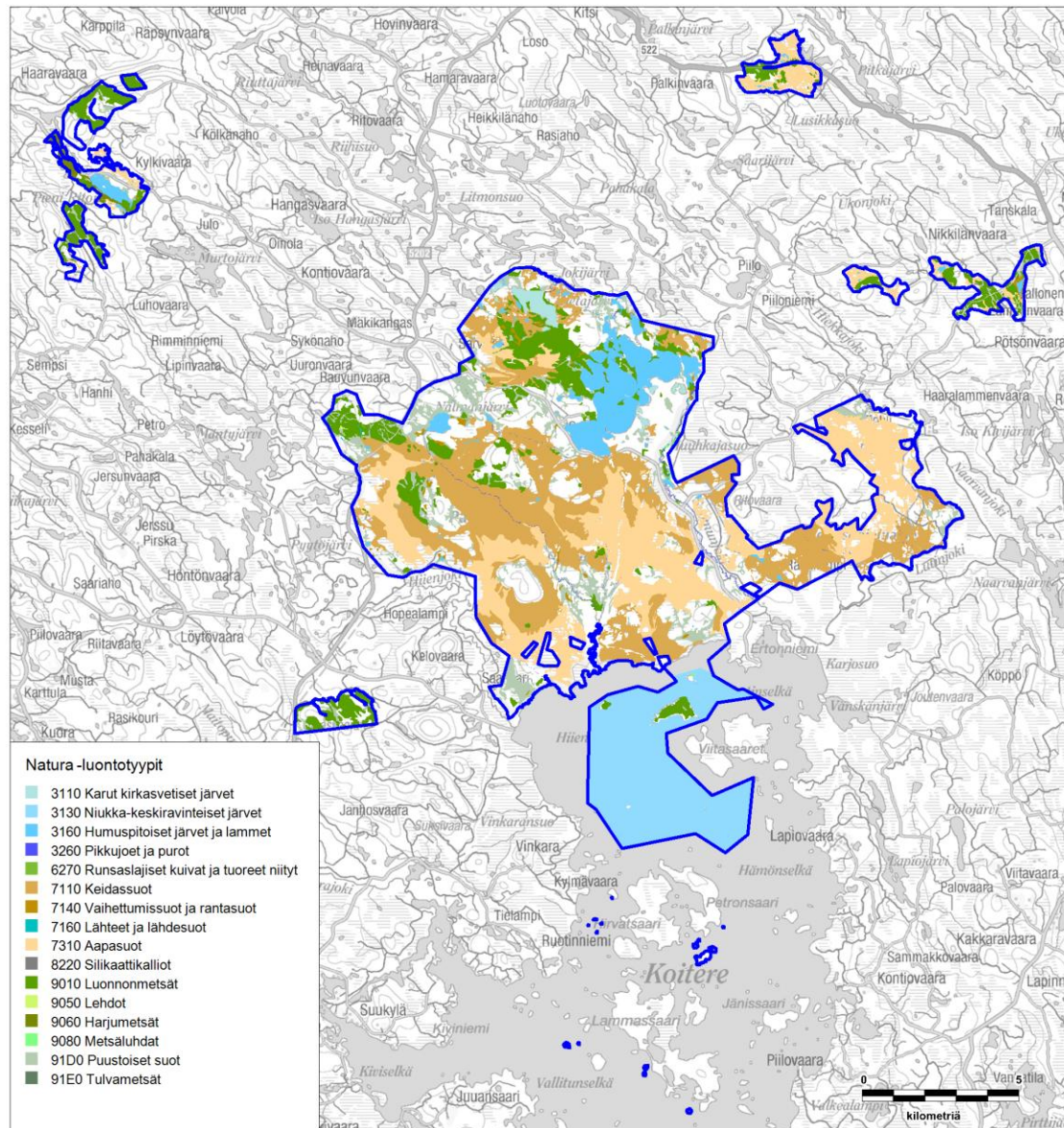
4A Natura 2000 -luontotyytit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒ ☒	Kuva 3A: Luontotyytit Kuva 3B: Luontotyyppien edustavuus
Sisältö	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyytit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvedossa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyyppien rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot esitetään liitteessä 3.			

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Suunnittelualueen Natura-luontotypit									Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluantotyyppi, M=muu lt)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epasuotuisa-riittämätön, U2=epasuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)	
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila					12 vuotta		24 vuotta				
							Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy			Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)	Pinta-ala	Laatu	Pinta-ala			Laatu
3110	Karut kirkasvetiset järvet		118	118		G	B		C		A		A		0	0			G	U1	
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet		864	864		G	B		C		A		A		0	+			G	U1	
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit		705	705		G	B		C		A		A		0	0			G	U1	
3260	Pikkujöet ja purot		37	37		G	B		B		B		A		0	+			G	U2+	
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	*	1,4	1,4		G	B		C		B		B		0	0			M	U2-	
7110	Keidassuot	*	3125	3125		G	A		C		A		A		0	+			G	U2	
7140	Vaihtelutissuot ja rantasuot		67	67		G	B		C		B		B		0	+			G	U1	
7160	Lähteet ja lähdesuot		3,5	3,5		G	B		C		A		B		0	0			G	U2+	
7230	Letot		0,2	0,2		G	B		C		A		B		0	0			M	U1-	

7310	Aapasuot	*	3063	3063		G	A		C		A		A		0	+			G	U1
8220	Silikaattikalliot		1,4	1,4		G	B		C		A		B		0	0			G	FV
9010	Luonnonmetsät	*	1551	1551		G	A		C		A		A		0	+			G	U1
9050	Lehdot		4,6	4,6		G	B		C		B		C		0	0			G	U1
9060	Harjumetsät		77	77		G	C		C		B		B		0	0			G	U2-
9080	Metsäluhdut	*	9	9		G	C		C		B		B		0	0			M	U2
91D0	Puustoiset suot	*	1902	1902		G	B		C		B		A		0	+			G	U1
91E0	Tulvametsät	*	1,8	1,8		G	B		C		B		B		+	0			M	U2-
Luontodir. luontot. Yhteensä			11531	11531	Lisätietoja															
Muut luontotyytit yhteensä			3392																	
Inventoimaton alue					Tällä lomakkeella ilmoitetaan kaikkien osa-alueiden luontotyyppien pinta-alat yhteensä. Tarkemmat osa-aluekohtaiset kuvaukset löytyvät aluekohtaisista taulukoista (Liite 3. Natura 2000 –alueittaiset luontotyytit).															
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)																				
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)																				
Suojelutoimien painopisteluontotyyppien (kpl)																				
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Patvinsuon Natura-alue koostuu Patvinsuon kansallispuistosta, Kissansuo-Raanisuo-Tohlinsuon soidensuojelualueesta ja suojeluohjelmiin sisällytettävästä alueesta. Natura-alueeseen kuulumatonta alaa on 406 ha kansallispuiston ja Koitereen rannan välisellä alueella. Muista osa-alueista ei ole toistaiseksi perustettu lakisäätöisiä luonnonsuojelualueita. Metsien ja soiden ennallistamista on toteutettu pienialaisesti Ritosjärven ja Pönttö-Pahkavaaran osa-alueilla sekä soiden ennallistamista Koskukankaalla. Oinasvaaran osa-alueella ennallistamistoimenpiteitä ei toistaiseksi ole tehty. Laaja-alaisimmat ennallistamistoimet on toteutettu Patvinsuon kansallispuistossa. Metsähallituksen suojelualueiden ensimmäiset ennallistamispoltot toteutettiin Lahnasuon ja Surkansuon saarekkeilla jo vuonna 1989. Tämän jälkeen Patvinsuon Natura-alueen metsiä ja soita on ennallistettu, intensiivisimmin 2000-luvulla: vuonna 2004 alueelle laadittiin Metsä-Life-hankkeen yhteydessä metsien ennallistamissuunnitelma ja vuonna 2005 Life-hankkeen ulkopuolella soiden ennallistamissuunnitelma. Suunnitelmien laatimisen jälkeen ennallistamistarvetta on vielä päivitetty luontotyyppi-inventoinnin ja seurantojen perusteella. Paikkatietojärjestelmän mukaisesti Patvinsuon Natura-alueella on tähän mennessä ennallistettu yhteensä yli tuhat hehtaaria (metsiä 726 ha ja soita 322 ha). Metsien ennallistamistoimet ovat olleet pääasiassa lahoppuun tuottamista ja pienaukotusta, ennallistamispolttoja on toteutettu 32 hehtaarilla. Ennallistamisen vaikutuksia on seurattu soiden hoitoseurannan yhteydessä sekä metsien osalta Itä-Suomen (Joensuun) yliopiston tutkimushankkeiden yhteydessä (mm. FIRE-tutkimus). Patvinsuon kansallispuistossa sijaitsevaa Suomen pihapiiriä hoidetaan vuosittain niittämällä. Näin ylläpidetään pihapiiri avoimena ja niityn kasvilajisto monipuolisena. Vaateliasta kasvilajistoa ei niityltä ole löytynyt.																	
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus			Suojelualueiden perustaminen lakisäätöisiksi luonnonsuojelualueiksi etenee, kun vuonna 2015 aloitetaan säädösvalmistelu Pohjois-Karjalassa. Suunnittelualueeseen kuulumattomista soidensuojelun täydennysohjelman kohteista perustetaan myös lakisäätöiset suojelualueet, mikä parantaa entisestään soiden- ja metsiensuojelun tilannetta Patvinsuon kansallispuiston lähiympäristössä.																	

	Koskukankaan ja Oinasvaaran soiden ennallistamissuunnitelmat valmistuivat vuonna 2015 ja kohteiden ennallistaminen aloitetaan 2015-2016 aikana. Ritosärkän osa-alueen ennallistettujen soiden täydennystarvetta harkitaan lähitulevaisuudessa. Myös lahopuuston lisäämistä voitaisiin kivennäismailla vielä jatkaa. Harjumetsien hoitotarvetta seurataan. Pönttö-Pahkavaaran osa-alueen soiden ennallistamisen hoitoseurannoissa on todettu, että ennallistaminen ei ole onnistunut toivotulla tavalla ja kohde voi vaatia korjaustoimenpiteitä. Suojelualan rajajien mahdollisista vesien ohjailuista tulee sopia Metsähallituksen metsätalouden kanssa. Vaikka Patvinsuon kansallispuiston metsiä on jo ennallistettu paljon, näkyvät alueen metsätaloushistoria ja ennen kansallispuiston perustamista toteutetut metsätaloustoimet edelleen metsämaisemassa puustoltaan tasalaatuisina metsinä. Tulevaisuudessa metsien ennallistamisessa keskitytään palojatkumoon soveltuvasti ennallistamispolttoihin – tavoitteena on polttaa säännöllisin välein ja yli kaksinkertaistaa polttoala lähivuosikymmenien aikana. Uusia suoalueita ei ole enää tarpeen ennallistaa, mutta aiemmin tehtyjä soiden ennallistamistöitä on ehkä tulevaisuudessa tarpeen täydentää.
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Suunnittelualan metsät, suot, vesistöt ja harjut ovat tyypillistä karua pohjoiskarjalaista luontoa. Alue sijaitsee pohjoisen ja eteläisen suokasvillisuusvyöhykkeen vaihtumisaikavyöhykkeellä, mikä ilmenee erityisenä luonnonarvona: samalla suoalueella on sekä aapa-, että keidassoiden osia, jotka muodostavat sekakomplekseja. Natura-luontotyyppit kuvaavat hyvin suunnittelualan keskeisiä luontoarvoja: pinta-alaltaan merkittävimmät luontotyyppit ovat aapasoiden, keidassoiden, puustoisien soitten sekä boreaalisten luonnonmetsien. Luontotyyppit ovat valtaosin varsin luonnontilaisia, mutta ennallistamistoimet ovat olleet tarpeen ojitetuilla soilla sekä tasalaatuisilla kivennäismailla. Metsien ennallistamisen myötä boreaalisten luonnonmetsien pinta-ala kasvaa suunnitteluala-alueella, kun metsiin saadaan lisää lahopuuta ja puuston ikärakenne kehittyy monipuolisemmaksi. Ennallistettujen ja tulevaisuudessa ennallistettavien suojelukohteiden suot kuuluvat jo Natura-luontotyyppisiin. Ennallistamisen jälkeen ajan myötä luontotyyppien edustavuus paranee. Patvinsuon kansallispuisto on maapinta-alaltaan eteläisen Suomen laajin kansallispuisto ja Patvinsuon Natura-alue laajimpia Natura-alueita. Suunnittelualan osa-alueet muodostavat yhdessä merkittävän ydinalueen koko Etelä-Suomen suojelualueverkoston laajien ja luontotyyppien suojelun kannalta. Suunnitteluala-alue on itäisen sijaintinsa takia merkittävä myös Venäjän ja Suomen luonnonsuojelualan verkostojen yhdistävänä alueena – alueen itäosasta on valtatie 10:n etäisyydellä Venäjän rajalle alle 20 km. Tällä on merkitystä erityisesti boreaalisten luonnonmetsien laajien suojelun kannalta: mm. metsäpaloja / ennallistamispolttoja suosiva kovakuoriaislajisto saa täydennystä Venäjän puolelta. Patvinsuo kuuluu palojatkumoon, joten pitkään jatkunutta kulutus- / polttoperinnettä jatketaan edelleen. Lieksan kaupungin ja Ilosalmen kunnan itäosissa on Patvinsuon lisäksi muutamia laajoja ja useita pienempiä Natura-alueita, jotka yhdessä muodostavat merkittävän verkoston pohjoiskarjalaisten boreaalisten luonnonmetsien sekä keidas- ja aapasoiden sekä niiden laajien suojelun kannalta. Koivajoen Natura-alue (FI0700043) sijaitsee Patvinsuolta 25 km kaakkoon, Ruunaan Natura-alue (FI0700045) 20 km pohjoiseen, Patvinsuon ja Ruunaan välisellä alueella sijaitsee lisäksi parikymmentä pienempää suojelumetsää ja vanhojen metsien suojeluohjelmakohdetta (mm. Ukonsärkän alueen vanhat metsät FI0700056, Jäkäläkangas FI0700057, Pönttövaara-Pahkavaara FI0700059, Lieksan itäosan vanhat metsät FI0700060, Ritosärkän alueen vanhat metsät FI0700061).
Yleisarvio A tai B (kpl)	
joista sj-toimien painopisteluontotyyppi (kpl)	
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyyppi (kpl)	

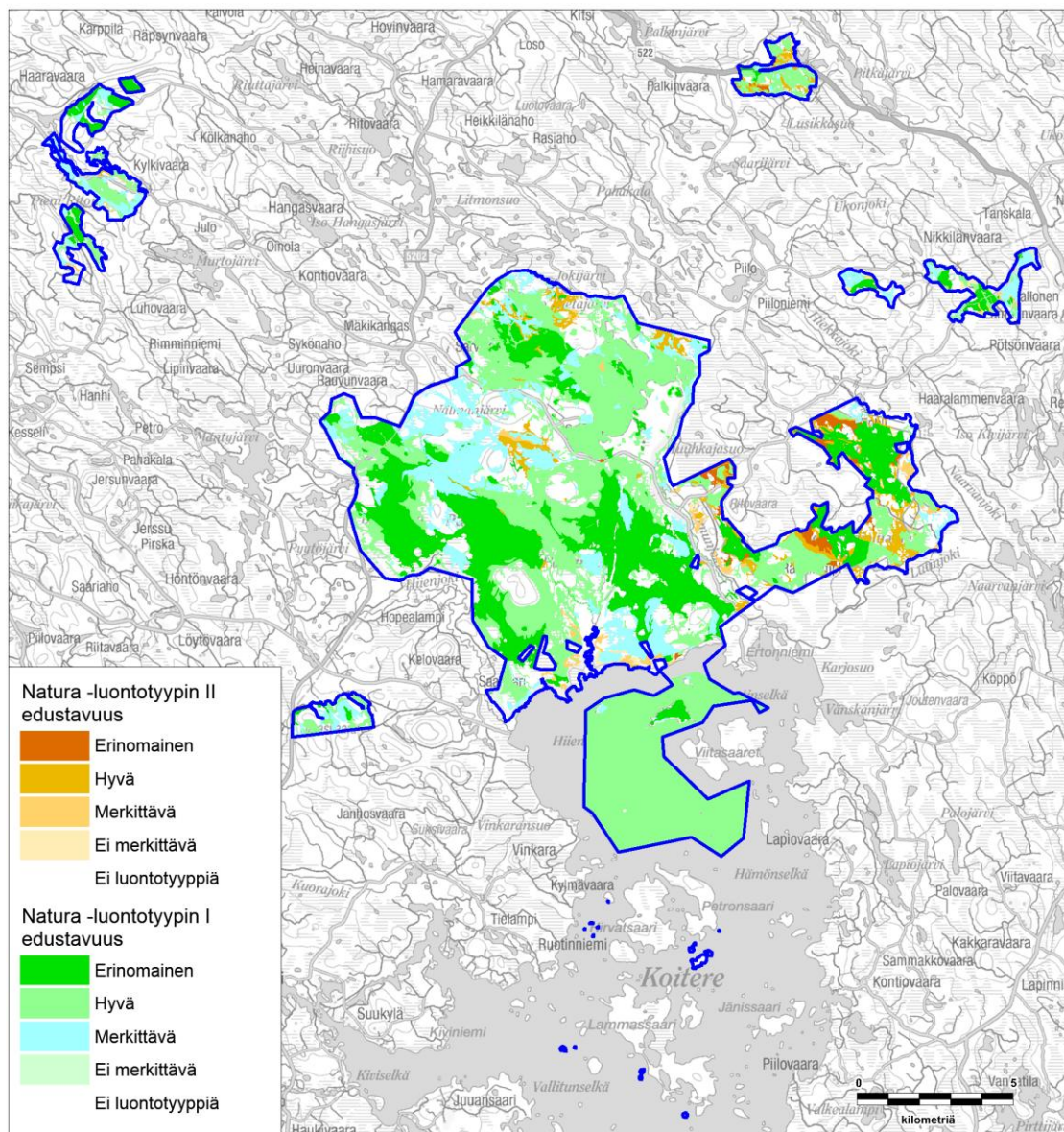

Kuva 3A. Natura 2000 –luontotyyppit.

Suunnittelualueella esiintyy 17 erilaista Natura-luontotyyppiä, jotka kattavat 11 531 ha (68 %) suunnittelualueen pinta-alasta.

Suunnittelualueen metsät, suot, vesistöt ja harjut edustavat tyypillistä karua pohjoiskarjalaista luontoa. Alue sijaitsee pohjoisen ja eteläisen suokasvillisuusvyöhykkeen vaihtumisolueella, mikä ilmenee erityisenä luonnonarvona: samalla suoalueella on sekä aapa-, että keidassoiden osia, jotka muodostavat sekakomplekseja. Natura-luontotyyppit kuvaavat hyvin suunnittelualueen keskeisiä luontoarvoja: pinta-alaltaan merkittävimmät luontotyyppit maa-alueella ovat aapasuot, keidassuot, puustoisia suota sekä boreaalisia luonnonmetsiä. Luontotyyppit ovat valtaosin varsin luonnonmetsiä, mutta ennallistamistoimet ovat olleet tarpeen ojitetuilla soilla sekä aiemmin aktiivisessa metsätaloukskäytössä olleilla tasalaatuisilla kivennäismailloja, joilta myös lahoppu on puuttunut lähes kokonaan. Metsien ennallistamisen myötä boreaalisten luonnonmetsien pinta-ala kasvaa suunnittelualueella, kun metsiin saadaan lisää lahoppuuta ja puuston ikärakenne kehittyy monipuolisemmaksi.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10

Kuva 3B. Natura 2000 –luontotyyppien edustavuus.

Natura-luontotyyppien edustavuus esitetään asteikolla erinomainen – hyvä – merkittävä – ei merkittävä ja luonnontila asteikolla erinomainen – hyvä – kohtalainen – heikentynyt.

Suunnittelualueella esiintyvät Natura-luontotyypit ovat edustavuudeltaan ja luonnontilaltaan pääosin joko erinomaisia tai hyviä.

Luontotyyppien edustavuus on joillakin alueilla heikentynyt mutta ennallistamisen ja luonnonhoidon jälkeen ajan myötä luontotyyppien edustavuus paranee myös näiden osalta.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/10.

5 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Ei karttaa
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 4.	
Luokitus	Laji	
Erityisesti suojeltavat lajit	14 kpl (2 lintu-, 7 hyönteis-, 5 kääpäälajia)	
Muut uhanalaiset lajit	29 kpl (1 nisäkäs-, 3 lintu-, 19 kääväkäs-, 6 hyönteislajia)	
Silmälläpidettävät lajit	55 kpl (3 nisäkäs-, 15 hyönteis-, 16 lintu-, 21 kääväkäslajia)	
Alueellisesti uhanalaiset lajit		
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	9 kpl (6 hyönteislajia, 3 nisäkäslajia)	
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I)	42 lintulajia	
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	4 kpl	
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit		
Lajistotietoa		
Suunnittelualueen laajoilla suoalueilla ja edustavissa vanhoissa metsissä on runsaasti vaateliasta lintu-, hyönteis- ja kääväkäslajistoa. Osa-alueet muodostavat yhdessä merkittävän suojelualueiden kokonaisuuden, joka turvaa mainittujen elinympäristöjen lajiston säilymistä. Vastaavia elinympäristöjä on määritelty suojelualueiden ulkopuolella metsätalousalueilla luontokohteiksi ja muiksi alue-ekologisiksi erityiskohteiksi, jotka täydentävät elinympäristöjen verkostoa suojelualueiden välillä. Useimmilla osa-alueilla on mm. vanhojen metsien linnustoon kuuluvien pikkusiepon, pohjantikan ja sinipyrstön sekä liito-oravan elinympäristöjä. Lajistokartoituksia ei kaikilla alueilla ole tehty, parhaiten tunnetaan Patvinsuon kansallispuiston lajistoa. Suunnittelualueen soidensuojelun ja suolajiston suojelun tilanne paranee soidensuojeluohjelman täydennyksen myötä, kun huhtikuussa 2015 tehtiin päätös Patvinsuon kansallispuiston koillispuolella sijaitsevan Suurisuo-Vääränpäänsuon (334 ha) ja Tohlinsuon –Raaninsuon välisoiden (253 ha) suojelusta luonnonsuojelulailla. Metsähallituksen omalla päätöksellä ehdotetaan suojeltavaksi Hiidenjoen latvavedet (180 ha), joka sijaitsee kansallispuiston lounaispuolella. Uudet suokohteet eivät ole mukana suunnittelualueessa eikä niiden lajistoa ole kartoitettu tarkemmin. Yllä olevan taulukon luvuissa on laskettu yhteensä koko suunnittelualueelta havaitut lajit, mutta havaintopaikkojen määriä ei ole ilmoitettu. Erityisesti useilla kääväkäslajeil-		

la on runsaasti havaintopaikkoja. Vaateliasta lajistoa on erityisesti Patvinsuon kansallispuistossa, mutta myös pienemmillä osa-alueilla. Suunnittelualueen silmälläpidettävät, uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat lajit sekä direktiivilajit on lueteltu osa-alueittain liitteessä 4, lajisto. Natura-tietokannan päivityksen yhteydessä suojatuiksi määritellyt lajit eivät sisälly liiteluetteloon.

Koskukankaan osa-alueella on erityisesti lintudirektiiviin sisältyviä soiden ja vanhojen metsien lintulajistoa, kuten kurki, laulujoutsen ja viirupöllö. Lahopuustoa on alueella paikoin kohtalaisen paljon, mikä ilmenee myös monipuolisena kääväkaslajistona. Alueelta on tuoreita havaintoja mm. valtakunnallisesti uhanalaisesta erakkokäävästä. Silmälläpidettävistä lajeista runsaimpia ovat rusokantokääpä ja pursukääpä. Lahopuuston määrän lisääntyessä on odotettavissa, että myös kääväkaslajisto monipuolistuu.

Oinasvaaran osa-alueella Natura-alueella ja sen itäpuolisen suojelumetsän alueella on erityisesti boreaalisia luonnonmetsiä ja sellaiseksi kehittyviä metsiä. Lahopuuston määrä ei ole vielä kovin suuri, mutta alue kehitty edustavammaksi ajan myötä. Tunnettu lajisto ei ole erityisen vaateliasta, alueelta löytyi kääpäkartoituksissa lähinnä silmälläpidettävää lajistoa, kuten rusokantokääpää ja korpiludekääpää useasta paikasta. Oinasvaaran Natura-alue on tunnettu jo pitkään liito-oravan elinympäristönä. Linnustokartoituksia Oinasvaarasta ei ole toistaiseksi tehty, mutta ne olisivat kyllä tarpeen.

Patvinsuon kansallispuiston lajistoa on kartoitettu useassa eri vaiheessa mm. alueen soilla, Autio- ja Hietavaaran arvokkailla boreaalisen luonnonmetsän kohteilla sekä vuonna 1989 toteutetuilla ennallistamispolttokohteilla Surkansuon ja Lahnasuon metsäsaarekkeissa. Metsähallitus ja BirdLife Suomi ovat tehneet säännöllisesti linnuston linjalaskentoja ja kartoituksia, joten linnustosta onkin hyvät tiedot. Patvinsuon osa-alueelta tunnetaan yhteensä 42 lintudirektiivin lajia, joista neljä on erityisesti suojeltavaa, kahdeksan valtakunnallisesti uhanalaista ja seitsemän silmälläpidettävää lajia. Alue kuuluu siten linnustollisesti arvokkaimpiin alueisiin Etelä-Suomessa ja ansaitsisi myös SPA-alueen statuksen. Natura-tietokannan päivityksen yhteydessä kuitenkin todettiin, että jo vuonna 2003 tehtiin EU:n tasolla päätös, ettei alueelle tuota statusta myönnä.

Kansallispuiston laajat suoalueet tarjoavat pesimäympäristön monipuoliselle linnustolle. Soilla pesii useita pohjoisia lajeja, kuten metsähanhia, pikkukuoveja, kapustarintoja, mustavikloja sekä maassamme voimakkaasti taantuneita suokukkoja. Suot ovat pääosin niukkaravinteisia eikä niiden kasvillisuus ole erityisen vaateliasta. Ympäristön yhdenmety seurannan myötä Hietajärven alueelta on kertynyt pitkäaikaista seuranta-aineistoa tavallisesta kangasmetsien putkilokasvi-, sammal- ja jäkälälajistosta. Ki-vennäismailla, erityisesti lahoppuustoisissa vanhoissa metsissä ja polttokohteilla on runsaasti harvinaista ja uhanalaista lintu-, hyönteis- ja kääpälajistoa. Pikkusieppo, pohjantikka ja sinipyrstö, erakkokääpä, kalkkikääpä ja salokääpä sekä korpikolva, nahkuri ja palolatikka ovat eliöryhmiensä esimerkkejä kansallispuiston vaateliaasta lajistosta. Kansallispuistossa on havaittu myös kaikkia suurpetojamme ja puiston tunnuseläimen, karhun tai sen jälkiä näkee alueella hyvin usein.

Pönttövaara-Pahkavaaran metsät ovat paikoin hyvinkin lahoppuustoisia kuusiaarnioita, jotka hyönteisasantuntijat tuntevat hyvin mm. äärimmäisen uhanalaisen aarnimäihäisen elinympäristönä. Myös mm. korukeräpallokas, kääpäpimikkä ja mustatattiainen kuuluvat alueen hyönteislajistoon. Puuainesta lahottavaan kääpälajistoon kuuluvat mm. harjas-, sitruuna- ja valkkyludekääpä. Metsälinnustoon kuuluvat mm. kuukkeli, metso ja idänuunilintu.

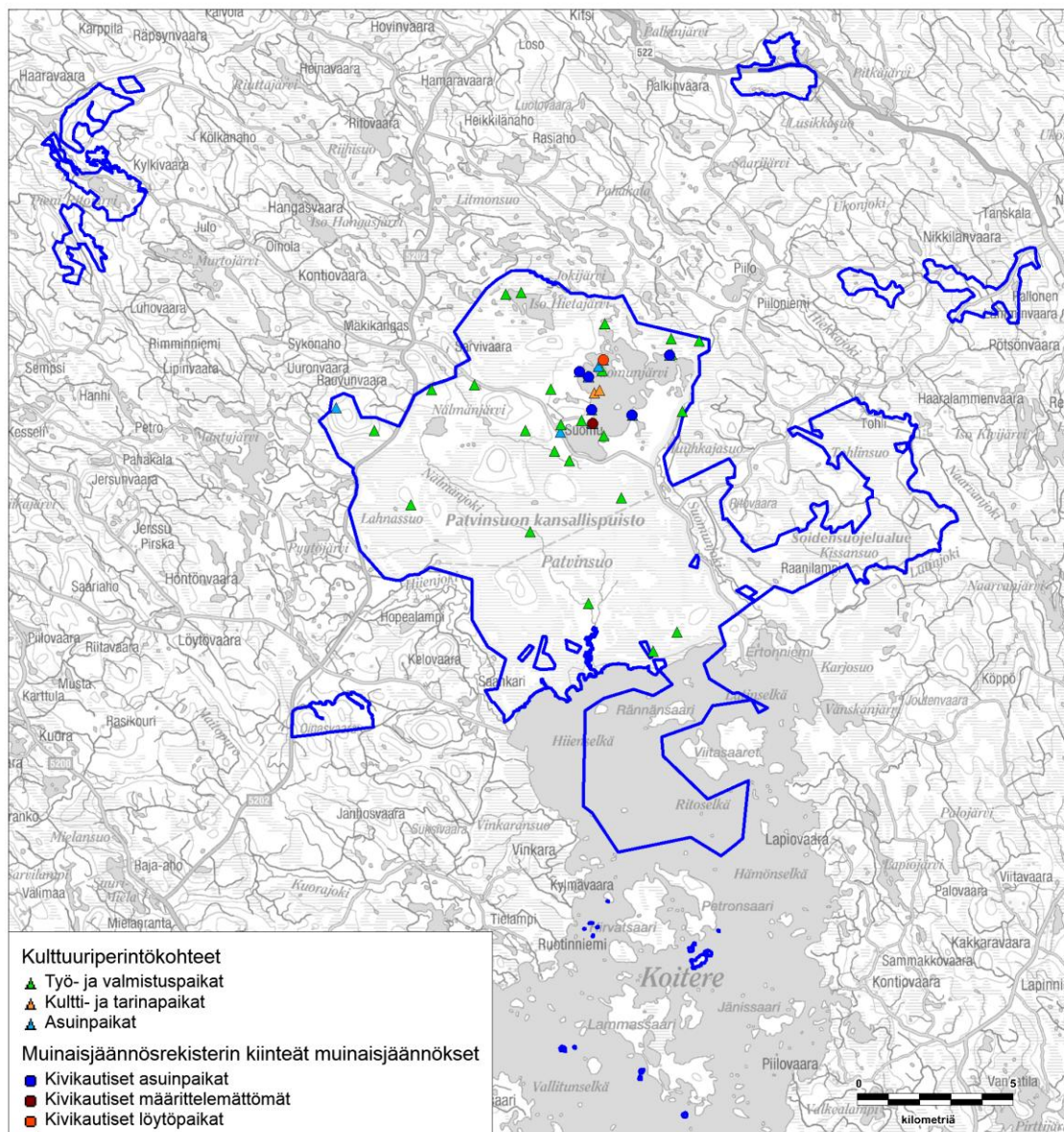
Ritosärkän alueen vanhojen metsien lajistosta on kartoitettu linnustoa ja kääpälajistoa, sen sijaan hyönteislajiston kartoitukset toistaiseksi puuttuvat. Ritosärkän alueella on myös reheviä kuusimetsiä, joiden linnustoon kuuluvat mm. idänuunilintu, sinipyrstö ja sirittäjä. Mäntykankailla kantautuu palokärjen pärinää. Lahoppuulajistoa alueella on kohtalaisen runsaasti, mm. erityisesti suojeltava suurharvinaisuus, sitkankääpä. Alueella on tuotettu järeää lahoppuuta ennallistamistoimin, jolla pyritään varmistamaan lahoppuuresurssi myös jatkossa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun aikana samanaikaisesti valmisteltiin myös metsäpeuran hoitosuunnitelmaa (hoitosuunnitelmassa linjattiin mm. metsäpeuran palautusistutuskohdetta). Hoito- ja käyttösuunnitelmaa valmistellut Metsähallituksesta koostunut projektiryhmä sekä suunnittelua avustanut keskeisistä sidosryhmistä koostunut yhteistyöryhmä olivat yleisesti sitä mieltä, että Patvinsuon alue sopisi hyvin yhdeksi metsäpeuran palautusistutuskohdeksi. Patvinsuon aluetta ei kuitenkaan tällä kertaa valittu palautusistutuskohdeksi metsäpeuran hoitosuunnitelmassa.

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 4: Kulttuuriperintökohteet
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Alueen kuvaus, maisema				
Suunnittelualue käsittää runsaasti turvemaita, mukaan lukien suuria avosoita. Avosoihin liittyvänä erityispiirteenä on eteläisten keidassoiden ja pohjoisten aapasoiden rinnakkaisuus. Suurin järvi on kirkasvetinen, hiekkarantojen reunustama Suomunjärvi, joka laskee Koitereeseen Suomunjoen kautta. Muita järviä ovat pohjoisosan Hietajärvi ja länsiosan Näljänjärvi, josta Koitereeseen laskeva Näljänjoki mutkittelee pitkät matkat kansallispuiston sisällä. Suomunjärvellä mannerjään reunalle kerrostunut hiekka muodostaa pitkiä hiekkarantoja ja tasaisia kankaita. Kivikautinen asutus suosi hiekkarantoja ja hiekkamaita, ja Suomunjärven rannoilta tavatut asuinpaikat ovat siten odotuksenmukaisia. Vaikka suunnittelualue on pitkään ollut teollisen metsänkäytön piirissä, vanhoja metsiä on säilynyt erityisesti Säästö-Maksimansaaren, Rauvunvaaran ja Hietavaaran alueilla.				
Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia				
Suunnittelualueen rakennusperintöä ei ole inventoitu systemaattisesti. Alueella on asetuksella 485/1985 suojeltu, 1800-luvulla rakennettu Kuikkaniemen kalasauna. Lisäksi alueella on ainakin 13 kämppää, saunaa ja muuta rakennusta. Pääosin 1950-luvulla rakennettu, nykyään opastuskeskuksena toimiva vanha Suomun metsänvartijatila sekä tilan lähellä sijaitseva Kaunisniemen kalamaja sisältävät potentiaalista suojeluarvoa. Vuonna 1936 rakennettu Sumukan kämppä on kertaalleen palanut ja sen tilalle on rakennettu uusi rakennus.				
Patvinsuon kansallispuistossa tehtiin arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi vuonna 2007, muualla suunnittelualueella inventointia ei ole tehty. Inventoidulta alueelta tunnettiin ennen kenttätöitä yksi arkeologinen kohde, kivikautinen asuinpaikka Kaunisniemi 1. Inventoinnissa dokumentoitiin 37 ennestään tuntematonta kulttuuriperintökohdetta, joihin kuhunkin liittyy yksi tai useampi alakohde. Inventointi ei kattanut kaikkia tiedossa olevia arkeologisia kulttuuriperintökohteita, joten inventointitarvetta jäi.				
Patvinsuon kansallispuiston varhaisinta asutusta osoittavat kivikautiset asuinpaikat Suomunjärven hiekkarannoilla. Ne on tunnistettu rannoilta löydetyistä kvartsi-iskoksista ja -esineistä sekä puuhiilen värjäämistä tulisijan paikoista. Asuinpaikkojen ikä ei ole tiedossa, sillä Suomunjärven muodostumisen jälkeistä rannansiirtymistä ei tunneta. Mahdollinen aikaväli on noin 5000–1500 e.Kr. Esihistorian myöhemmiltä jaksoilta ei toistaiseksi tunneta arkeologisia jäännöksiä.				
Seuraavana maankäyttövaiheena erottuu savolaisten kaskenpolttajien ja karjanhoitajien toiminta, joka alkoi 1500-luvun asutusliikkeestä. Savolaiset viljelivät huuhtakaskia, ja heidän toimintansa jäännöksiä maastossa ovat rakennuksenjäännökset, kaskirauniot, nauriskuopat ja niittysaunat, myöhemmin myös pellot. Kaunisniemen (3) ja Lapinsaaren rakennuksenjäännökset voitaneen yhdistää tähän vaiheeseen. Arkeologisessa inventoinnissa dokumentoitiin myös kaksi karsikkomäntyä Kuikkaniemessä.				
Kolmas kulttuuriperintökohteiden ryhmä liittyy alueen hoitoon talousmetsänä 1800-luvun puolivälistä alkaen. Valtio tuli merkittäväksi toimijaksi Patvinsuon alueella. Suomunjärven rannalla nykyisen luontotuvan luona sijaitsi vuodesta 1865 eteenpäin yksi Suomunjärven hoitoalueen metsänvartijatilasta. Tähän jaksoon liittyvää arkeologista kulttuuriperintöä ovat metsäkämppien jäännökset, uittoväylien perkaajien maa-asunnot, suolle jääneet pölliristikot ja uittopadot, mahdollisesti tervahaudat. Lakiahossa on vuonna 1895 perustetun kruununmetsätorpan rakennuksenjäännöksiä ja perinнемaisema. Talousmetsävaiheeseen liittyvät myös hiilimiilut, nk. Kronstadin pakolaisten ja miilunpolttajien maakorsut Surkanpuron varressa, kellarikuopat, kiukaan jäännökset ja turveladon jäännökset.				
Kohteet				

Maisema					
Luokka	Kpl	Nimi			
Lisätietoja					
Rakennusperintö					
Luokka	kpl	Nimi			
Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä	1	Kuikkaniemen kalasauna 422-891-1-1 (asetus 485/1985), Ympäristöministeriön suojelupäätös (S1) päätös N:o 69/561/93 (Reiska 74897)			
Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä					
Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	8	Suomun talo (691), Suomu lato (18050), Suomu kämpän sauna (15400), Suomu kärrivaja (8920), Suomun luontotupa (694), Suomu talon riihi (693), Kaunisniemen kalamaja (696)			
Lisätietoja		Lisäksi: Hietajärvi tutkimusasema (18068), Aittoniemi savusauna (729), Aittoniemen kämpppä (698), Suomu vuokrattava rantasauna (697), Sumukka kämpän sauna (272), Sumukka kämpppä (271)			
Arkeologiset kohteet		Muut arkeologiset kohteet		Muu kulttuuriperintö	
Tyyppi (muinaismuistorekisterikohde)	Kpl	Tyyppi (muut kohteet)	Kpl	Luokka	Kpl
Asuinpaikat (kivikausi)	6	Valmistuspaikat/työpaikat	25		
Löytöpaikat (kivikausi)	1	Asuinpaikat	4		
		Kulttipaikat	2		
Paikalliskulttuuri					
Saamelaiskulttuuri					
Lisätietoja					
Karsikkopuut ovat kansanomaisen hautaustavan erityisiä uskomuksellisia paikkoja, joissa vainajan saattomatkalla pysähdyttiin kaivertamaan puunrunkoon vainajan kuolinaika, nimikirjaimet ja/tai risti. Paikkaa pidettiin symbolisena rajana elävien ja kuolleiden maailman rajalla, johon mahdollisesti kummitlemaan lähtevä vainaja pysähtyisi nähdessään nimikirjaimensa puunrunkoon kaiverrettuna. Kuikkaniemen mäntyjen luokittelu karsikoiksi on alustava, koska ei ole varmaa tulkintaa kaiveruksista. Patvinsuon kansallispuiston alueella on vielä useita dokumentoimattomia karsikko- ja kontti eli naulakkopuita (Potinkara 1993: 71-74), joten niihin liittyviä arvoja ja uhkia ei voi arvioida kokonaisuutena. Suunnittelualueen ulkopuolelle 100 m:n päähän kansallispuiston eteläkulmasta jää pyyntikuoppakohde Hienlahti 2 ja ja kivikautinen asuinpaikka Hienlahti 2. Suomunjärven vedenpinnan säännöstely puutavarauiton helpottamiseksi on nostanut vedenpintaa ja kuluttanut hiekkarantoja. Sen johdosta kivikauden asuinpaikat ovat vahingoittuneet. Ainakin toinen karsikkopuu, Kuikkaniemi 1 (Reiska-tunnus 57618), sijaitsee rantatörmällä, jota vesi on kuluttanut, ja on inventointiraportin mukaan vaarassa sortua järveen.					

Kuva 4. Patvinsuon arkeologiset kulttuuriperintökohteet.

Varhaisinta asutusta osoittavat kivikautiset asuinpaikat, joiden yleisin tunnusmerkki on kiviesineet ja tulenpidon jäljet järven ranta-alueilla. Työ- ja valmistuspaikat ovat jäännöksiä kaskenpoltosta, pienten peltojen viljelystä, turpeenostosta, uitoista ja metsätyöstä, tervanpoltosta, hiilenpoltosta ja muista toimeentulon keinoista ainakin 500 vuoden ajalta. Asuinpaikoiksi on luokiteltu jäännökset maa-asunnoista, torpista, niittysaunoista, maakorsuista ja muista tilapäisen tai pysyvän asumisen muodoista. Kulttipaikoiksi on luokiteltu kaksi karsikkopuuta. Ne ovat kansanomaisen hautaus-tavan erityisiä paikkoja, joissa vainajan saattomatkalla pysähdettiin kaivertamaan puunrunkoon vainajan kuoli- n aika, nimikirjaimet ja/tai risti.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittaus-laitos 1/MML/11.

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Nykyinen palveluvarustus on esitetty suunnitelmassa lomakkeella 15, kuva 6A
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
Retkeilyn ja luontomatkailun kannalta suunnittelualueen tärkein alue on Patvinsuon kansallispuisto. Kansallispuiston lisäksi Metsähallituksen rakentamaa ja ylläpitämää palveluvarustusta on Pienen Ritojärven alueella. Kansallispuiston erämainen luonto, palveluvarustus ja Suomen yrittäjän palvelut mahdollistavat omatoimisille retkeilijöille myös pitempiaikaisen oleskelun alueella. Pienimuotoisesta matkailun yritystoiminnasta alueella on positiivisia kokemuksia.				
Vetovoima ja merkitys				
Patvinsuon kansallispuiston vetovoimatekijöitä ovat laajat ja avarat suoymäristöt, alueen erämaisuus ja eläimistö (erityisesti suurpedot ja linnut), monipuolinen retkeilyreitistö sekä hiekkarantainen Suomenjärvi. Suosituimmat käyntikohteet ovat Suomu ja Suomen ranta, Kurkilahti sekä reiteistä Suomunkierro. Alueen kävijämäärää voidaan keskeisesti kasvattaa. Suunnittelualueen paikallistaloudelliset ja työllisyysvaikutukset ovat toistaiseksi suhteellisen pienet. Näitä molempia pystytään todennäköisesti lisäämään mm. lisäämällä lähiseudun matkailuyrittäjille kiinnostusta hyödyntää aluetta nykyistä enemmän sen luonteeseen sopivilla matkailutuotteilla, lisäämällä alueen tunnettua ja houkuttelevuutta alueen markkinoinnissa sekä pitämällä alueen palvelurakenteet ja rakennukset kunnossa myös pitemmällä aikavälillä. Huolletun koiravaljakkouran linjaus kansallispuiston itäosan läpi mahdollistaa alueen talviaikaisen hyödyntämisen nykyistä paremmin.				

Kävijälaskentakohteet		Kävijätutkimus			Viipymä		
Tunnus	Nimi			Vuosi	2016	Viipymä yöpyjät vrk	2,4
186/92721	Suomun tie	Kävijätyytyväisyys indeksi			4,46	Kävijä vrk	14 400
Kävijälaskennan katta- vuus suun.alueesta %		Tyytyväisyys palveluihin			4,27	Polttopuun käyttö ja jäte	
		Tyytyväisyys ympäristöön			4,51		
Kävijälaskentatiedot		Odotusten täyttyminen			4,63	Vuosi	2014
Vuosi	Käyntimäärä	Häiriötekijöiden kokeminen			4,72	Sekajäte	15 i-m3
2014	13 000	Paikalliset kävijät%			12	Vuosi	2013
2013	12 900	Kotimaiset matkailijat (%)			88	Polttopuu	105 p-m3
2012	11 300	Ulkomaalaiset matkailijat (%)			12		
Paikallistaloudelliset vaikutukset		Päiväkävijät (%)			42		
Vuosi (uusin)	2014	Yöpyjät alueella (%)			58		

Työllisyysvaikutus	3 htv	Viipymä päiväkävijät h	5,9	
Tulovaikutus milj. e	0,3 (alv 0%)			
Lisätietoja				
Lisätietoja				
Kävijätutkimuksen (julkaistaan 2016) mukaan tyypillinen Patvinsuon kansallispuiston kävijä on nuorehko tai eläkeikää lähestyvä suomalainen, joka saapuu omalla autolla perheensä tai ystävien kanssa pienessä ryhmässä vajaan päivän tai 2-3 päivän mittaiselle käynnille. Tutkimuksen mukaan ulkomaiset kävijät tulevat Keski-Euroopasta (Tšekki, Saksa, Slovakia ja Alankomaat). Hieman yli puolet vastaajista oli vierailut jo aikaisemmin kansallispuistossa. Alueella yövyttiin yleisimmin omassa majoitteessa, vuokratuvassa tai asuntoautossa tai – vaunussa. Kävijätutkimuksen mukaan Patvinsuolle tultiin nauttimaan luonnosta, kävelemään reiteillä, tarkkailemaan luontoa ja retkeilemään. Tärkeimmiksi virkistysmotiveiksi Patvinsuon kävijät määrittivät luonnon kokemisen ja maisemat, pois pääsyn melusta ja saasteista sekä rentoutumisen. Kävijöiden odotukset Patvinsuon käynnillä täyttyivät erinomaisesti. Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,46. Indeksiiin vaikuttavia tekijöitä ovat mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Myös vastaajien kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset lisääntyivät Patvinsuon alueella vierailtaessa.				

Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasi- teetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Suomun pihapiiri	6	30	3	3		x			Osa rakennuksista on vuokrattu Tmi Villiemäntä/Tuula Turu- selle.
Kaunisniemi	2			1	1	x			
Kuikkaniemi	1		1			x			
Pienen Ritojärven kärryajat	2			2		x			
Rakennelmat	Lkm	Kapasi- teetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Tulentekopaikat	11		5	5	1	x			
Laavut	4		1	1		2	2		Kahden laavun ylläpidosta vastaa Ilomantsin kunta.
Luontotori	1		1			x			
Lintulavat	2		1		1	x			
Keittokatokset	2		1	1		x			

Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	
				Mh	Muu		
Suomun kierto	15,0	0	1,2	15,0			
Patvin kierto	25,0	0	10,5	25,0			
Kuusipolku	3,0	0	0,3	3,0			
Mäntypolku	4,5	0	0,4	4,5			
Lakkapolku	3,3	0	2,0	3,3			
Yhdysreitit	18,0	0	2,5	18			
Karhunpolku	7,3	0		7,3			Osa Suomun kiertoa.
Susitaival	15,4	0		9,9	5,5		Osa Patvin kiertoa. Kansallispuiston itäpuolella (5,5 km) ylläpidosta vastaa Ilomantsin kunta.
Ritojärven rengasreitti	5,5	0	0,3	5,5			

Matkailun yhteistyön kuvaus

Yritystutkimus 2014

Vuosi	2014	Yhteistyöyritysten lukumäärä	6	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
-------	------	------------------------------	---	---	--	---	--

Lisätietoja

Yritystutkimus 2014

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö							Ei karttaa					
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.												
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella													
käynnit				Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä									
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä			Asiakaspalvelupisteet					Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)			
2014	3999			Suomun luontotupa									
2013	4191												
2012	3100												
2011	3400												
2010	3100												
vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä					Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa				
2013	13 876 (etusivun katselumäärä)			Vuosi		Henkilöä		Vuosi		Henkilöä			
2012	12 867(etusivun katselumäärä)												
Lisätietoja													
SAS_VK.lisatieto4 (C)													
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella			Ajantasainen lkm		Uusittava 5 –vuotta lkm		Uusittava heti		Yhteensä				
Asiakaspalvelupisteet			1										
Opastuspisteet													
Luontoon.fi-sivut			52 (kaikki kieliversiot)										
Maasto-opasteet			9										
Luontopolut			3										

Esitteet ja muu painomateriaali	1				
Sähköiset opastustuotteet	1				
Luontomatkailusuunnitelma	☒	☐	☐		
Opastusviestintäsuunnitelma	☐	☐	☐		
Lisätietoja	Suomun luontotuvan opastuksesta ja palveluista on vuodesta 2013 lähtien huolehtinut yrittäjä Metsähallituksen kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Yrittäjänä toimii Tmi Villiemäntä. Luontotuvalla annetaan tietoa alueesta, myydään kansallispuiston logotuotteita sekä kahvia ja teetä, vuokrataan majoitustiloja, kanootteja, soutuveneitä ja piha- sekä ranta-aunaa. Tilauksesta on mahdollista ostaa maasto-opastuksia ja ruokailuja ryhmille.				

8 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Ei karttaa
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.	
Metsästys		
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä	Valtion alueilla on voimassa yhdeksän vuokrasopimusta kahdeksan eri metsästysseuran kanssa. Lisäksi alueita on viidessä hirvenmetsästyksen aluelupa-alueessa ja kahdessa pienriistan lupametsästysalueessa. Patvinsuon kansallispuiston alueesta osa on hirvenajoalueena kolmessa vuokrasopimuksessa n. 4107,8 ha ja yhdessä hirvenmetsästyksen aluelupa-alueessa n. 472 ha. Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue on pienriistan metsästyskäytössä lupa-alueessa Elimo-Kitsi-Piilo ja hirvenmetsästyskäytössä aluelupa-alueessa n. 336 ha ja loput n. 1195 ha on vuokrattu yhdelle seuralle hirvenmetsästykseseen. Muut suunnitelma-alueen ohjelma-alueet ovat hirvenmetsästyskäytössä joko vuokrasopimuksilla tai aluelupa-alueina ja pienriistametsästyskäytössä lupa-alueina tai vuokra-alueina. Koitereella yleisvesialueella on kaikilla ilomantsilaisilla oikeus metsästää (ML 7 §) ja Metsähallitus voi myöntää ulkomaalaisille metsästyslupia (ML 46 §). Koitereen saaret eivät ole metsästyskäytössä. Yhdysvalloista tuotiin Suomeen seitsemän kanadanmajavaa vuonna 1937. Kaksi paria istutettiin Lohikoskelle ja loput kolme Keuruulle ja Ruovedelle. Majavat lisääntyivät hyvin ja levittäytyivät lähialueille. Lohikoskelta siirrettiin vuonna 1945 kaksi paria nykyiseen Patvinsuon kansallispuistoon Nälämäjokeen ja Nälämälampeen. Lisäksi majavia on istutettu mm. Lappiin. Majavat ovat levittäytyneet laajalti ympäri maata ja myös Venäjälle. Kanadanmajavan levittäytymistä on pyritty rajoittamaan Länsi-Suomen euroopanmajavan asuinalueille sekä Lapin kautta Ruotsiin. Majava aiheuttaa myös metsä ym. vahinkoja vesialueita patoamalla. Metsästys on nykyisin mahdollista ilman erillisiä pyyntilupia ja mm. Metsähallituksen pienriistan lupa-alueilla kaikilla metsästysluvilla ja kanadanmajava kuuluu pienriistanvuokra-alueilla vuokralaisen metsästysoikeuteen.	
Arvio alueen riistakannasta	Riistakannat vaihtelevat vuosittain. Kanalintukannat olivat vuonna 2013 hyvät, tiheydet Lieksan ja Ilomantsin raja-alueella olivat 23,7 yksilöä/km² (metso 6,4, teeri 9,9, pyy 7,0 ja riekko 0,3). Vuonna 2014 tiheydet olivat pienemmät kylmän alkukesän johdosta, yhteistiheys 18,2 yksilöä/km² (metso 5,2, teeri 7,9 pyy 5,2 ja riekko 0,0). Lieksassa ja Ilomantsissa hirvikannat ovat heikot. Hirven talvikannan tiheys maastolaskennan mukaan oli Lieksassa vuonna 2013 1,9 ja Ilomantsissa 1,7 yksilöä/1000 ha.	
Arvio metsästyspaineesta alueella	☐	Suuri ☒ Keskinkertainen ☐ Pieni Tarkennus
ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)		Kuvaus

Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	1576,6 ha	Kuvaus	Osa Koitereen yleisvedestä
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)		Lisätietoja	
MH:n pienriistan lupametsästysaluetta	4033,3 ha	Elimo-Kitsi-Piilo ja Kuora-Kontiovaara-Uimaharju lupa-aluetta	
MH:n hirvieläinten lupametsästysaluetta	1577,7 ha	Ilomantsi: Kurikkavaara 4 A, Lieksa: Ulkkavaara 31, Haukiahon 37 B, Nikkilä 37 B ja Nikkilä 38 E	
MH:n pienriistan sopimusmetsästysaluetta	323,3 ha	Vaskikallio ja Oinasvaara	
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysaluetta	5873 ha	8 erillistä sopimusta	
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä		Lisätietoja	
MH:n hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolella oleva alue	5955,8	Hirvenajoalueeseen ja hirvenmetsästyksen aluelupa-alueeseen kuulumaton osa Patvinsuon kansallispuistosta.	
MH:n hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset			
YSA –alueiden metsästyskieltoalueet			
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA -alueille		Hirven ajo sallittu.	

Kalastus									
Vesistön tila kalaston kannalta	Pienvesissä hyvä, Koitereella kohtalainen. Suomunjoki on yksi maakuntamme 26:sta, voimassa olevan kalastuslain (286/1982) 119 §:n mukaisesta, lohi- ja siikapitoisesta vesistöstä. (Vuonna 2016 voimaan tulevassa kalastuslaissa käsite on ”vaelluskalavesistö”).								
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet	Vähäisessä määrin kalaistutuksia.								
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä	Paikalliselle väestölle ja vapaa-ajan kalastajille merkittävä. Koitere on merkittävä myös ammattikalastajille. Iso-Hietajärvi on kalastuskäytön ulkopuolella (YYS-alue).								
Arvio kalastuspaineesta alueella	☐	Suu ri	☐	Keskin-kertainen	☒	Pieni	Tarkennus	Suomunjärvellä erittäin pieni, Koitere mukaan luettuna kohtalainen.	
Alueella on ammattikalastusta	☒	Kalastusopastustoimintaa			☐	Koitere			
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	1576,6 ha		Kuvaus	Osa Koitereen yleisvedestä.					

Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus		Kielletty ☐	Lisätieto	Pääosin sallittua lukuun ottamatta liikkumisrajoitusalueita ja Suomunjokea, joka on luokiteltu lohi- ja siikapitoiseksi vesistöksi.
		Sallittu osittain ☒		
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)			Lisätietoja	
MH:n lupakalastusalue	1154,04 ha	7003 Lieksan pyydyslupa-alue, 7004 Ilomantsin pyydyslupa-alue ja 1401 Metsähallituksen koko maan viehelupa-alue.		
MH:n vuokra-alue				
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä			Lisätietoja	
MH:n hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue	82,50 ha	Iso-Hietajärvi, YYS-tutkimusalue.		
YSA –alueiden kalastuskieltoalueet				
Kalastusrajoitukset	82,50 ha	Iso-Hietajärvi, YYS-tutkimusalue, kalastus kokonaan kielletty.		
Paikalliset erityisoikeudet			Patvinsuon kansallispuiston vesialueilla pyydyskalastus sallittua vain lähikylien asukkailla.	
Kalasto	Järvikalat, Suomunjärnessä myös muikku Suomunjärnessä elää kutukäyttämistään poikkeava, talvikutuinen, muikkukanta. Suomunjärnessä tavattava siika on erityinen järvisiikamuoto, jota ei tavata muualla Pohjois-Karjalassa (lähde Pohjois-Karjalan ELY-keskus)		Istutukset	Planktonsiika, Kuha (pl. Suomunjärvi)

9 Tutkimus

Vastuuprosessi

Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta

Selite

Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella tehty tutkimus

Patvinsuon kansallispuisto on perustamisestaan alkaen ollut erittäin merkittävä suo-, metsä- ja järviluonnon tutkimuskohde, jossa on tehty sekä perustutkimusta että kokeellista tutkimusta. Joensuun korkeakoulun Karjalan tutkimuslaitoksella on jo vuodesta 1971 lähtien ollut ns. Suomunjärvi projekti, jonka puitteissa on tehty paljon perustutkimusta Suomunjärvestä ja järviekologiasta. Kokeellisesta tutkimuksesta varsinkin metsäpalotutkimus on alueella alkanut varhain ja jatkuu edelleen. Varsinkin Joensuun yliopiston (nykyisin Itä-Suomen yliopisto) tutkimuskohteena alue on ollut tärkeä ja sieltä on julkaistu useita opinnäytetöitä ja tieteellisiä artikkeleita. Soiden ekologiaa ja metsäpalohistoriaa/paloeкологиаа on myös tutkittu laajasti, esimerkkinä on mielenkiintoiset FIRE-tutkimus sekä Patvinsuon soiden kehityshistorian kuvaus (Turunen ym. 2002). Myös Metsähallitus on teettänyt runsaasti perustutkimusta ja selvityksiä Patvinsuon kansallispuistosta.

Tutkimusraportteja ja opinnäytetöitä on julkaistu kymmenittäin eikä niitä kaikkia ole tarkoituksenmukaista listata hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Vuonna 2002 Metsähallituksen laatimassa yhteenvedossa on koottu lähes sata kirjallisuusviitettä ja artikkelia, joissa on hyödynnetty kansallispuiston alueelta kerättyä aineistoa. Tutkimusten aihepiirejä ovat olleet mm. historia ja maankäyttö, kasvillisuus, suot, vedet, eläimistö, käävät, biosfäärialuetutkimus ja metsäpalotutkimus. 2000-luvulla on tehty useita metsäekologian opinnäytetöitä ja jatkettu vuonna 1989 polttamalla ennallistettujen metsäsaarekkeiden kääpälajiston seurantaa. Suomen ympäristökeskuksen tutkijoiden / Reijo Penttilän kartoitusten perusteella uhanalaisten ja silmälläpidettävien kääpälajien määrä poltosaarekkeilla on lisääntynyt huomattavan paljon – kyseessä on merkittävä seuranta-aineisto, johon toivottavasti saadaan jatkoa vielä tulevinakin vuosina, viimeistään vuonna 2019, jolloin poltosta on kulunut 30 vuotta.

Patvinsuon kansallispuistossa Hietajärven alueella on toteutettu ympäristön yhdennettyä seurantaa (YYS) ympäristöhallinnon, useiden valtion tutkimuslaitosten ja yliopistojen yhteistyönä vuodesta 1987 lähtien. YYS-ohjelma tuottaa tietoa sekä kansalliseen seuranta-, tutkimus- ja viranomaiskäyttöön että kansainvälisen ICP IM –ohjelman tarpeisiin selvittäen Euroopan tasolla muun muassa kaukokulkeutuvien ilmansaasteiden vaikutuksia mahdollisimman luonnontilaisissa ekosysteemeissä ja ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen aikaansaamien päästörajoitusten vaikuttavuutta. Hietajärven YYS-seurannan tuloksista on laadittu yhteenvetojulkaisu (Niinioja & Rämö 2006).

BirdLife Suomi vastaa Suomen kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden (IBA-alueet) linnuston seurannasta. Myös monet lintuharrastajat tekevät vapaaehtoistyönä merkittävän panoksen suunnittelualueen linnustotietojen ylläpitämisessä. Laskentoja on tehty viimeksi vuonna 2013 ja niitä on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Muilla suunnittelualueen osa-alueilla on tehty lähinnä lajistokartoituksia ja muu tutkimustoiminta on niillä ollut hyvin vähäistä.

Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys

Suunnittelualue on jatkossakin käytettävissä tutkimuslaitosten tutkimusalueena. Tutkimuslupien haku on helppoa Metsähallituksen nettisivuilta löytyvän hakulomakkeen avulla (<http://www.metsa.fi/tutkimus-ja-liikkumisluvut>).

Tällä hetkellä ajankohtaisia Itä-Suomen yliopiston hankkeita, joissa vastuuhenkilönä on metsäekologian professori Jari Kouki:

- Säästöpuiden ja tulen merkitys metsien eliölajiston monimuotoisuuden ennallistamisessa ja suojelussa talousmetsissä ja suojelualueilla – tutkimushanke (http://wanda.uef.fi/~jkouki/project_fire.htm). Kyseessä on Metsähallituksen kanssa yhteistyössä tehtävä pitkäaikainen, vuonna 2000 alkanut maastokoe ja siihen liittyvää seuranta, jonka pitkäaikaisia tutkimusmetsiä ovat Neulapuronkangas, Kalliolampi, Kontiovaara, Pajulamminkangas, Kaunisniemenkangas ja Surkansuo.
- Kuusimetsän rakenteen palautuminen luonnontilaan kaskiviljelyksen jälkeen – tutkimushanke. Kyseessä on Metsähallituksen kanssa yhteistyössä tehtävä analyysi Autiovaaran-Rauvunvaaran metsien puustorakenteesta sekä maaperäominaisuuksista. Tutkimuksen erityiskysymyksenä on selvittää, miten kuusivaltaisen metsän luonnontilainen rakenne palautuu kaskiviljelyn jälkeen ns. passiivisen ennallistumisen myötä
- Taimettumiseen liittyvää tutkimusta ja seurantaa ennallistetuilla pienaukotuskohteilla
- Puuaineksen laatuun liittyvää tutkimusta

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) koordinoiman ja usean tutkimuslaitoksen yhteisen YYS-hankkeen käytännön toteutuksesta Hietajärven alueella on vuosia vastannut Pohjois-Karjalan ELY-keskus. YYS-hankkeen ympäristöhallinnon osuuden mukainen näytteenotto jatkuu Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimesta Iso Hietajärvellä, Pieni Hietajärvellä ja Hietapurossa. Kelopuro kuuluu LUKE:n seurantaverkkoon. Muut tutkimuslaitokset (LUKE ja Ilmatieteenlaitos) jatkavat YYS-seurantoja omien vastuidensa osalta.

Patvinsuon kansallispuistossa Hietajärven alueella YYS-hankkeeseen liittyvää seurantaa jatketaan (Tutkimusyhteistyösopimus ympäristön yhdenmetyt seurannan ohjelman toteuttamisesta Suomessa vuosina 2013-2016). Metsähallitus on myöntänyt tutkimuslupan Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle (mukaan lukien muut hankkeeseen liittyvät tutkimustahot) ympäristön yhdenmetyt seurannan jatkamiseen Hietajärven alueella 31.12.2016 asti (ASHA MH 415/2013).

Tutkimustahot

Edellä on lueteltu muutamia Itä-Suomen yliopiston vastuulla olevia tutkimushankkeita, jotka jatkuvat edelleen.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen koordinoima YYS-hanke, jonka yhteistyötahoina ovat Luonnonvarakeskus (ent. Metsäntutkimuslaitos ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos), Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Helsingin yliopiston metsätieteiden laitos ja Itä-Suomen yliopiston biologian laitos.

BirdLife Suomi (BirdLife Suomi vastaa Suomen kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden (IBA-alueet) linnuston seurannasta). Patvinsuon kansallispuiston IBA-alueen seurantamenetelmä on linjalaskenta.

Lintuharrastajat

☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☒	Alueella on koealoja
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon	Lisätietoja	

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Ei karttaa					
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.						
Marjastus ja sienestys							
Sallittu osittain	Marjastus ja sienestys on sallittu alueilla, joilla on lupa liikkua (ks. Lomake 13C Vyöhykejako: Rajoitusvyöhykkeet).						
	lisätieto						
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)							
	Kuvaus						
Kaivostoiminta ja valtaukset kuvaus							
Suunnittelualueella ei ole kaivostoimintaa.							
Kaivosvaltaukset	Lkm	-	Kaivoskivennäiset	-	Osuus alueesta %	-	
Malminetsintäluvut	Lkm	-	Kaivoskivennäiset	-	Osuus alueesta %	-	
Kaivospiirit	Lkm	-	Kaivoskivennäiset	-	Osuus alueesta %	-	
Maa-ainesten otto	Kielletty	Valtion hallinnassa olevilla alueilla maa-ainesten otto on kiellettyä. Yksityisellä luonnonsuojelualueella toimintaa ohjaavat alueen rauhoitusmääräykset (liite 1).					
Polttopuun otto	Kielletty	Valtion hallinnassa olevilla alueilla polttopuun otto on kiellettyä. Metsähallitus voi käyttää polttopuuna esimerkiksi ennallistamis- tai luonnonhoitokohteilta poistettavaa puuta, mikäli se on luonnonsuojelun tavoitteiden mukaista. Yksityisellä luonnonsuojelualueella toimintaa ohjaavat alueen rauhoitusmääräykset (liite 1).					
Pohjaveden otto	-	Alueella ei ole pohjavedenottoa.					
Metsätalous							
MH:n alueet	Kielletty	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	Valtion hallinnassa olevilla alueilla ei harjoiteta metsätaloutta.
Yksityiset maat	Kielletty	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	Yksityisellä luonnonsuojelualueella toimintaa ohjaavat alueen rauhoitusmääräykset (liite 1).
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset							

Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	2	Kuvaus	Metsästysalueiden vuokrasopimukset pienriistalle ja hirvenmetsästykselle on esitetty lomakkeella 8. Käyttöoikeus (latu- ja retkeilyreitit): osa Susitaival-retkeilyreitistä taukopaikkoineen (kaksi laavua tulipaikkoineen) Ilomantsin kunnan alueella (sopimusnro: 29581). Loma-asuntoalue: Tohlin kämppä (sopimusnro: 15039). 44466 Koitereen ranta-alue. Vuokra-alue veden säännöstelyä varten.
------------------------------------	-----	---	--------	---

Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Venevalkama Rasitettu: 422-891-1-1 Patvinsuon kansallispuisto Tieoikeus (000-2011-K12858) Lutin yksityistie Tieoikeus /1 Leveys: 12 m Oikeudet: Yksitystien tiekunnan osakkaat Rasitettu: 422-891-1-1 Patvinsuon kansallispuisto Tieoikeus Rasitettu: 146-891-2-3 Patvinsuon kansallispuisto Tieoikeus (Y1999-28076) Tieoikeus /2 Leveys: 10 m Rasitettu: 146-891-2-2 Kissansuon-Raaninsuon-Tohlinsuon soidensuojelualue Tieoikeus (Y2003-33902) / Leveys: 10 m Rasitettu: 422-427-20-3 Vaskikallio Tieoikeus (Y2003-33907) / Leveys: 10 m Rasitettu: 422-427-20-3 Vaskikallio Tieoikeus (Y2003-35236) / Leveys: 10 m Rasitettu: 422-427-20-3 Vaskikallio Muilta osin suunnittelualueeseen kuuluvat alueet kuuluvat vielä pääosin Lieksan valtionmaa (422-893-1-11) ja Ilomantsin valtionmaa (146-893-1-9) kiinteistöihin. Näihin kiinteistöihin kokonaisuutena kuuluu erilaisia esim. teihin liittyviä rasitteita. Tieoikeus (K12912) / Leveys: 8 m Oikeudet: 27:20, 27:14, 27:21 ja 27:19 Rasitettu: Ilomantsin valtionmaa (146-893-1-9) Tieoikeus (K12947) / Leveys: 12 m Oikeudet: 2:16, 2:35, 16:12 ja 1:9 Rasitettu: Ilomantsin valtionmaa (146-893-1-9) Veneiden pito: Suomunjärven etelärannalla on yksi ja Alanteen pohjoisrannalla yksi yleisölle tarkoitettu luvanvarainen venepaikka. Mikäli veneiden pitotarve tulevalla suunnitelmakaudella lisääntyy, suunnitelmassa varataan mahdollisuus lisätä venepaikkoja joko olemassa olevien venepaikkojen yhteyteen tai harkinnan mukaan uudelle paikalle. Suunnittelualueeseen ei kohdistu sellaisia merkittäviä rasitteita, jotka haittaisivat alueen hoitoa ja käyttöä.
--	--

KESKEISET ARVOT JA UHAT

11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat									
Vastuuprosessi		Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää							
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitus sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.							
Nro	Arvoluokka- ja tyyppi	Arvon kuvaus	Uhkakuvaus		Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen	Laajuus	Mahdollisuus vaikuttaa
Taulukossa käytettyjen lyhenteiden selitykset: Merkittävyys: P=pieni, K=keskisuuri, S=suuri, Uhkan kesto: A=aiempi, N=nykyinen, T=tuleva, Kohdistuminen: S=suunnittelualue, U=ulkopuolinen alue, M=molemmat, Laajuus: arvio uhkan kohdentumisen alueellisesta laajuudesta suhteessa uhattuun arvoon									
1	Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyytit	Vaihtumisvyöhykkeen suot Aapa- ja keidassoiden vaihtumisvyöhykettä. Suomen vanhinta turvekerrostumaa.	Metsätalous: Aiempi metsätalous on vähentänyt vanhojen metsien määrää puustoisilla soilla ja vaikuttanut kielteisesti soiden luonnontilaan ja samalla elinympäristöjen muutosten kautta lajiston tilaan tietyillä alueilla. Nykyään ja tulevaisuudessa metsätalouden hakkuut jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.		P	A, N, T	M	25 %	Kyllä, osittain
	Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit		Vesioalojen muuttaminen (ml. Soiden ojitus): Aiemmin tehdyt metsäojitukset ovat vaikuttaneet kielteisesti soiden luonnontilaan ja samalla elinympäristöjen muutosten kautta lajiston tilaan tietyillä alueilla. Ojituksen seurauksena luonnontilaltaan heikentyneiden soiden tilaa voidaan kuitenkin parantaa ennallistamisen keinoin. Nykyään ja tulevaisuudessa mahdolliset ojitukset (kunnostus) jatkuvat		K	A, N, T	M	25 %	Kyllä, osittain

			kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.						
			Ilmastonmuutos (elinympäristön tai lajin siirtyminen tai häviäminen): Lyhyellä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia ei juuri ole. Pitkällä aikavälillä vaikutukset voivat olla erittäin merkittäviä mm. lajiston muuttuessa.		K	N, T	M	100 %	Ei
2	Luontoarvot: Luontodirektiivin luontotyytit Luonto- ja lintudirektiivin eläin- ja kasvilajit Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit	Boreaaliset luonnonmetsät Edustavat mänty- ja kuusivaltaiset luonnonmetsät ja laajat metsäaluekonaisuudet lajistoineen.	Metsätalous: Aiempi metsätalous on vähentänyt vanhojen metsien määrää kivennäismaila ja näiden metsäalueiden kytkeytyneisyyttä. Metsätalouden seurauksena luonnontilaltaan heikentyneiden kivennäismaiden tilaa voidaan kuitenkin parantaa ennallistamisen keinoin. Nykyään ja tulevaisuudessa metsänhakuut jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.		K	A, N, T	M	50 %	Kyllä, osittain
			Kulutus, kaskeaminen (myös toiminnan puuttuminen): Metsäpalojen vähentyminen ja kaskeamisen loppuminen ovat vaikuttaneet puustojen rakenteeseen ja metsiä on kasvatettu yksipuolisina ja tasalaatuisina. Rakennetta pyritään kehittämään monipuoliseksi ennallistamispoltoilla.		K	A	M	80 %	Kyllä, osittain
			Ilmastonmuutos (elinympäristön tai lajin siirtyminen tai häviäminen): Pitkällä aikavälillä puulajisuhteet ja osin myös lajisto saattavat muuttua ja metsätuhoriski kasvaa. Paikallisten metsätuhojen vaikutukset suunnittelualueen sisällä voivat kuitenkin olla myös myönteisiä ja lisätä alueen monimuotoisuutta.		P	N, T	M	100 %	Ei
3	Luontoarvot: Eliöyhteisöt/lajisto	Suo- ja metsälinnusto Patvinsuon kansallispuisto on Ramsar –alue sekä yksi Suomen kansainvälisesti tärkeistä lintualueista (IBA).	Metsätalous: Aiempi metsätalous on vaikuttanut kielteisesti suo- ja metsälinnuston tilaan. Nykyään ja tulevaisuudessa metsätaloutta harjoitetaan kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.		P	A, N, T	M	50 %	Kyllä, osittain
			Vesiolojen muuttaminen (ml. Soiden ojitus): Aiemmin tehdyt metsäojitukset ovat vaikuttaneet kielteisesti soiden luonnontilaan ja samalla elinympäristöjen muutosten kautta suolinnuston tilaan tietyillä alueilla. Ojituksen seurauksena luonnontilaltaan heikentyneiden soiden tilaa voidaan kuitenkin parantaa ennallistamisen keinoin. Nykyään ja tulevaisuudessa-		P	A	S	25 %	Kyllä

			sa mahdolliset ojitukset (kunnostus) jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella						
			Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä): Lisääntyvä virkistyskäyttö voi alku-kesällä häiritä erityisesti pesimälinnustoa.		K	N, T	S	20 %	Kyllä
			Vieraslajit (alkuperäislajin häirintä/hävitys): Minkki ja mahdollisesti supikoira voivat heikentää suolinnuston kantaa hävittämällä pesiä.		K	A, N, T	M	20 %	Kyllä, osittain
			Ilmastomuutos (elinympäristön tai lajin siirtyminen tai häviäminen): Lyhyellä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia ei juuri ole. Pitkällä aikavälillä vaikutukset voivat olla erittäin merkittäviä mm. lajiston muuttuessa.		S	N, T	M	100 %	Ei
4	Luontoarvot: Ekosysteemit	Vesiluonto Hiekkarantainen Suomujärvi, Hietajärvi, muut järvet ja lammet sekä virtavedet ja pienvedet.	Vesiolojen muuttaminen (ml. soiden ojitus): Suunnittelualueen ulkopuolella toteutetut kunnostusojitukset voivat heikentää pienvesien laatua ajoittain.		P	A, N, T	S	10 %	Edunvalvonnan kautta
			Vesiolojen muuttaminen (ml. säännöstely): Koitereen säännöstely vaikuttaa jossain määrin järven vedenlaatuun.		P	A, N, T	U	10 %	Edunvalvonnan kautta
			Ilmastomuutos (elinympäristön tai lajin siirtyminen tai häviäminen): Lyhyellä aikavälillä merkittäviä vaikutuksia ei juuri ole. Pitkällä aikavälillä vaikutukset voivat olla erittäin merkittäviä mm. lajiston muuttuessa. Vesistöjen lämmetessä erityisesti lohikalajien lisääntymisen saattaa vaikeutua.		P	N, T	M	100 %	Ei
5	Luontoarvot: Erämaisuus	Erämainen ja hiljainen alue Patvinsuon kansallispuisto on maa-alueeltaan Etelä-Suomen suurin luonnonsuojelualue. Erämaisuuksien kokemuksen kannalta merkitystä on mm. alueen suurpetokannalla (karhu tunnuseläimenä).	Metsätalous: Aiempi metsätalous on vähentänyt vanhojen, luonnontilaisten metsien määrää kivennäismailla ja näiden metsäalueiden kytkeytyneisyyttä. Tämä saattaa vaikuttaa kielteisesti erämaisyyden kokemukseen ja esimerkiksi joidenkin reittien vetovoimaan. Nykyään ja tulevaisuudessa metsänhakuut jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.		P	A, N, T	M	50 %	Kyllä, osittain
			(Maasto) liikenne (väylät, urat, reitit): Maastoltaan ja/tai lajistoltaan herkillä alueilla maastoliikenne saattaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa tai häiriötä. Suunnittelualueella tapahtuva maastoliikenne vaatii aina Metsähallituksen luvan.		P	N, T	S	-	Kyllä

			Sotilastoiminta: Hiienvaaran ampuma-alueen sijainti Patvinsuon kansallispuiston välittömässä läheisyydessä voi aiheuttaa jonkin verran meluhaittaa, etenkin puiston lounaisosassa ja vaikuttaa kielteisesti erämaisyyden ja hiljaisuuden kokemiseen. Ampumatoiminnan ajankohdalla ja yhteistyöllä Metsähallituksen ja Pohjois-Karjalan rajavartioston kesken voidaan kuitenkin vähentää haittoja. Metsähallitus ja Pohjois-Karjalan rajavartiosto kokoontuu jo vakiintuneen käytännön mukaan vuosittain yhteistoimintatapaamisessa.		P	N, T	U	10 %	Kyllä, osittain
6	Paikalliskulttuuri: Eränkäyntikulttuuri	Erätalouden historia Kalastukseen ja metsästyksen sekä kaskeamiseen liittyvät kohteet. Karsikot. Talousmetsän hoitoon, sotahistoriaan ja asutushistoriaan liittyvä kulttuuriperintö.	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen): Hiekkarantojen kulumisen uhkaa kivikautisia asuinpaikkoja ja ainakin yhtä karsikkopuuta. Rakennusten rapistuminen.		K	A, N, T	S	5 %	Kyllä
7	Virkistys- ja elinkeinokäyttö: Luonnon- ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Virkistyskäyttö ja luontomatkailu Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä retkeilykohde runsaine polkureitteineen ja taukopaikkoineen (omatointiretkeily, 1-3 päivän patikointikohde, karhunpolun ja susitaipaleen yhdysalue). Patvinsuolla on hyvä mahdollisuus alueen vetovoimatekijöihin tukeutuvan pienimuotoisen ohjelmapalvelutoiminnan kehittämiseen. Maakunnan halki kulkeva reitti (Karhunpolku, Susitaival) kulkee Patvinsuon kautta ja saattaa lisätä retkeilijöitä Patvinsuon alueella laajemminkin.	Metsätalous: Aiempi metsätalous on vähentänyt vanhojen, luonnontilaisten metsien määrää kivennäismailla. Metsätalouden jäljet näkyvät maisemassa pitkään ja tämä saattaa vähentää alueen virkistysarvoja ja vaikuttaa kielteisesti luontomatkailuun (mm. reittien vetovoimaan). Nykyään ja tulevaisuudessa metsänhakkuut jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella.		P	A, N, T	M	-	Kyllä, osittain
			Vesilojen muuttaminen (ml. säännöstely): Aiemmin tehdyt metsäojitukset ovat vaikuttaneet kielteisesti soiden luonnontilaan tietyillä alueilla. Ojituksen jäljet näkyvät maastossa pitkään ja tämä saattaa vähentää alueen virkistysarvoja ja vaikuttaa kielteisesti luontomatkailuun (mm. reittien vetovoimaan). Nykyään ja tulevaisuudessa mahdolliset ojitukset (kunnostus) jatkuvat kuitenkin vain suunnittelualueen ulkopuolella. Sotilastoiminta: Hiienvaaran ampuma-alueen sijainti Patvinsuon kansallispuiston välittömässä läheisyydessä voi aiheuttaa jonkin verran meluhaittaa, etenkin puiston lounaisosassa kulkeville ratkeilijöille. Ampumatoiminnan		P	N, T	U	10 %	Kyllä, osittain

			ajankohdalla ja yhteistyöllä Metsähallituksen ja Pohjois-Karjalan rajavartioston kesken voidaan kuitenkin vähentää haittoja. Metsähallitus ja Pohjois-Karjalan rajavartiosto kokoontuu jo vakiintuneen käytännön mukaan vuosittain yhteistoimintatapaamisissa. Lisäksi suunnitelmassa on päätetty esittää Pirskanlammen laavun ja Lahnalammen välillä, nykyisin ampuma-alueella kulkevan reitin linjaamista pois ampuma-alueelta kokonaisuudessaan puiston puolelle. Tämä mahdollistaa jatkossa reitin kulkemisen kaikkina ajankohtina.						
			Heikosti kehittynyt palvelutarjonta: Vaatimaton palveluvarustus on tehty reppuretkelijän tarpeisiin.		K	T	M	-	Kyllä, osittain
			Puutteellinen markkinointi: Huonosti suunniteltu markkinointi ja/tai markkinointiin käytettävissä olevien resurssien vähäisyys voivat rajoittaa alueen luontomatkailun kehittymistä toivottuun suuntaan.		P	T	M	-	Kyllä
8	Tutkimus- ja seuranta- merkitys: Merkitys seuranta-kohteena	Tutkimus ja seuranta Patvinsuon kansallispuisto on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä tutkimusalue. Hietajärven alueella on ympäristön yhdenmisen seurannan koealue (YYSHanke).	Seurannan loppuminen: Resurssien riittämättömyys jatkaa pitkään jatkuneita seurantoja, ekosysteemitason seuranta (pitkä aikasarja).		K	N, T	S	-	Kyllä, osittain
Yhteenveto									
Alueen erämaisuus sekä suo- ja metsäluonto lajistoineen ovat Patvinsuon kansallispuiston ja Natura-alueen keskeiset vetovoimatekijät, joita on mahdollista hyödyntää nykyistä enemmän alueen markkinoinnissa ja luontomatkailun tuotekehittelyssä. Keskeisten suojeluarvojen turvaaminen edellyttää kuitenkin alueen kokonaisvaltaista hoidon ja käytön suunnittelua, erityisesti käytön ohjausta vyöhykkeistämisen avulla. Alueen suo- ja metsäekosysteemien kokonaisuus on kansainvälisesti merkittävä, mikä tekee alueesta myös merkittävän tutkimus- ja seuranta-kohteen.									

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen									
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää								
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.								
Päämäärät (enintään 10 kpl)									
Päämäärä 1	Tavoite	Toimenpide (ja toteutuslomake)	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta		Toteutuksen seuranta	Vaikutavuuden seu.
1. Edustavien luonnontilaisten soiden ja boreaalisten luonnonmetsien luonnontila ja lajisto säilyy.	1.1. Suojelualueista on käytettävissä hyvät ja ajantasaiset perustiedot lajiston ja elinympäristöjen suojelun pohjaksi.	1.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 1.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (14)	x			x		x	x
	1.2. Suunnittelualueen suot ja boreaaliset luonnonmetsät soveltuvat uhanalaisten ja harvinaisten kasvi-, sieni- ja eläinlajien elinympäristöiksi. Häiriölle alttiin lajiston elinolosuhteet turvataan alueiden käytön vyöhykkeistämisen avulla.	1.2.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 1.2.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	x	x		x			x
	1.3. Alueiden boreaalisten soiden ja luonnonmetsien ominaispiirteistä ja eliölajeista kerrotaan retkeilijöille maasto-opasteissa, Suomen luontovallalla ja Kolin luontokeskus Ukossa.	1.3.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. Verkkosivut) (15) 1.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 1.3.3. Viestintä (15)	x	x					x
Päämäärä 2									

2. Luonnontilaltaan heikentyneiden soiden ja metsien luonnontila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu.	2.1. Suojelualueista on käytettävissä hyvät ja ajantasaiset perustiedot lajeista ja elinympäristöistä alueen hoidon ja käytön pohjaksi.	2.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 2.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (14)	x			x		x	x
	2.2. Metsätaloukskäytössä olleiden metsien rakennepiirteitä kehitetään ennallistamisen tarvearvioiden mukaisesti, ennallistamispolttoja suosien. Lisäksi luontaisten häiriöiden (mm. myrskyt) annetaan muokata metsien rakennetta.	2.2.1. Ennallistaminen (14)	x	x		x		x	x
	2.3. Ennallistetut suot palautuvat rakenteeltaan, prosesseiltaan ja lajistoltaan luontaisen kaltaisiksi. Ennallistamista jatketaan tarpeen mukaan.	2.3.1. Ennallistaminen (14)	x	x		x		x	x
Päämäärä 3									
3. Luonnontilaisten alueiden lintulajisto ja –kannat säilyvät elinvoimaisina ja voivat hyvin. Muilla osilla suo- ja metsälinnuston tila ja pesimätulokset paranevat sopivien elinympäristöjen edustavuuden parantuessa.	3.1. Suojelualueista on käytettävissä hyvät ja ajantasaiset perustiedot lintulajiston, lintujen elinympäristöjen suojelun sekä alueiden muun hoidon ja käytön pohjaksi.	3.1.1. (Erityisesti) suojeltavien lajien esiintymien kartoitukset/tarkistukset ja säännölliset linjalaskennat (14)	x	x		x		x	x
	3.2. Häiriöille alttiiden lintulajien ja -yksilöiden elinolosuhteet turvataan huolellisella maankäytön suunnittelulla. Rajoitusosat varmistavat erityisesti linnuston pesinnän onnistumista.	3.2.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 3.2.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	x	x		x			x
Päämäärä 4									
4. Sisävesien ekologinen tila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu (pääosin ekologinen tila on hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan).	4.1. Sisävesistä on käytettävissä hyvät ja ajantasaiset perustiedot (lajistotasolla) lajiston ja elinympäristöjen suojelun pohjaksi.	4.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14)	x			x		x	x
	4.2. Luonnontilaltaan heikentyneiden sisävesien tilaa parannetaan. Tavoitteena ainakin Surkanpuron kunnostaminen.	4.2.1. Veden/kosteikon kunnostaminen (14)	x			x		x	x
Päämäärä 5									
5. Patvinsuon erämaisuus ja hiljaisuus houkuttelee retkeilijöitä aavoilla soilla ja suurpetojen jäljillä.	5.1. Pääosa Patvinsuon kansallispuistosta sekä suunnittelualueeseen kuuluvista muista alueista säilytetään erämaisena alueena, jonne ei rakenneta uutta palveluvarustusta. Retkeilyä ja luontomatkailua kehitetään ja suunnataan erämaisuutta ja hiljaisuutta korostaen.	5.1.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 5.1.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	x	x					x
Päämäärä 6									
6. Erätalouteen, kaskeamiseen, asutukseen, talousmetsään ja sotahistoriaan liittyvä kulttuuriperintö säilyy ja muodostaa kulttuurimatkailun	6.1. Kulttuuriperinnöstä on käytettävissä hyvät ja ajantasaiset perustiedot.	6.1.1. Inventointi: maisema/rakennusperintö/arkeologiset kohteet (14)		x		x		x	x

NYKYTILAN KUVAUS	ARVOT JA UHAT	TAVOITTEEN ASETTELU	TOTEUTUS	YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	SEURANTA	LÄHTEET	LIITTEET
------------------	---------------	---------------------	----------	--------------------------------	----------	---------	----------

vetovoimatekijän.	6.2. Tärkeimmät kulttuuriperintökohteet kunnostetaan ja hoidetaan niin, että ne säilyvät tuleville sukupolville.	6.2.1. Rakennusperinnön kunnostaminen (14) 6.2.2. Rakennusperinnön suojelu (14) 6.2.3. Arkeologisen kohteen hoito (14)		x	x	x		x	x
	6.3. Kulttuuriperinnöstä kerrotaan retkeilijöille.	6.3.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) (15) 6.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 6.3.3. Viestintä (15)		x					x
Päämäärä 7									
7. Patvinsuon kansallispuisto ja sen ympäristö tarjoaa lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestävään luontomatkailuun ja jokamieskäyttöön turvaamalla alueen vetovoimatekijät yhteistyössä alueen kaikkien toimijoiden kanssa.	7.1. Patvinsuon kansallispuisto on tunnettu erämaisyydestä ja hiljaisuudesta. Viestintä innostaa ihmisiä luontoon puiston profiloinnin mukaisesti (käarkiaktiviteetit).	7.1.1. Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi) (15) 7.1.2. Opastus maastossa/palvelupisteessä (15) 7.1.3. Näyttelyn laatiminen/päivitys (15) 7.1.4. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) (15) 7.1.5. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 7.1.6. Viestintä (15)		x	x	x			x
	7.2. Patvinsuon alueella noudatetaan soveltuvin osin kestävä kehityksen mittareita (Kolin-Ruunaan alueen luontomatkailusuunnitelma)	7.2.1. Kävijäseuranta (15)	x	x				x	x
	7.3. Alueen toimiva palveluvarustus edistää kävijöiden hyvinvointia ja luo edellytyksiä pienimuotoiselle matkailun yritystoiminnalle.	7.3.1. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen (15)		x	x				x
	7.4. Retkeilyreitit ja –palvelut ovat laadukkaita ja monipuolisia sekä palvelevat erilaisia käyttäjäryhmiä. Patvinsuon kansallispuisto kytkeytyy maakunnallisiin reitteihin (Karhunpolku ja Susitaival). Maastorakenteet ovat toimivia, turvallisia ja kestäviä. Virkistyskäyttö ja luontomatkailu eivät vaaranna uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymistä.	7.4.1. Palveluvarustuksen ylläpito (15) 7.4.2. Palveluvarustuksen rakentaminen (15) 7.4.3. Palveluvarustuksen purkaminen (15)		x	x	x		x	x
	7.5. Yritysten luontomatkailutuotteita kehitetään yhteistyössä luontopalvelujen kanssa alueen luonteen sekä kestävä luontomatkailun periaatteiden mukaisesti.	7.5.1. Luontomatkailun tuotekehittäminen (15)	x	x		x			x

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 5: Vyöhykejako
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke (S)	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala
Suomu	Vyöhyke on alueen intensiivisen matkailukäytön painopistealuetta, jolle on keskittynyt kansallispuiston retkeilyneuvonta, alueella tapahtuva yritystoiminta sekä sitä palvelevat rakennukset ja rakenteet.	Vyöhyke toimii suunnittelualueen virkistyskäytön painopistealueena. Vyöhykkeellä voidaan korvata olemassa olevaa tai rakentaa uutta palveluvarustusta.		
	Kävijämääräennuste			
	7 500 (Luontotupa ja Suomun ranta)			
Suomun kierto	Omatoiminen retkeily, päiväretkeily, vaellus, maastopyöräily, luontomatkailun yritystoiminta.	Vyöhykkeen muodostaa Suomun kierto –retkeilyreitti ja sen välitön lähiympäristö. Suomun kierto soveltuu omatoimiretkelijöille ja luontomatkailuyritysten asiakkaille. Reitti soveltuu myös ns. kevyellä varustuksella retkeileville sekä maastopyöräilijöille. Reitiltä on yhteys Karhunpolulle ja Susitaipaleelle. Reitti on helppokulkuinen ja reitin varrella on runsaasti huollettua palveluvarustusta, kuten tulenteko- ja telttailupaikkoja. Vyöhyke tarjoaa monipuoliset virkistyskäyttömahdollisuudet. Vyöhykkeellä sijaitsee suuri osa kansallispuiston palveluvarustuksesta. Vyöhyke toimii suunnittelualueen virkistyskäytön painopistealueena. Vyöhykkeellä voidaan korvata olemassa olevaa tai rakentaa uutta palveluvarustusta. Reitistöä voidaan kunnostaa ja tarkoituksenmukaisella tavalla täydentää tai nykyaikaistaa (mm. koiravaljakkoura).		
	Kävijämääräennuste			
	4 500			
Suomunjärvi ja Suomunjärven saaret	Veneily, melonta, kalastus (omatoiminen retkeily, päiväretkeily, luontomatkailun yritystoiminta).	Vyöhykkeen muodostaa Suomunjärvi ja sen saaret. Vyöhyke toimii suunnittelualueen virkistyskäytön painopistealueena yh-		

	Kävijämääräennuste	dessä Suomun ja Suomunkieron kanssa.		
	Ennuste sisältyy Suomun ja Suomunkieron ennusteeseen.	Vyöhyke tarjoaa monipuoliset virkistyskäyttömahdollisuudet. Suomunjärven rannoilla sijaitsee suuri osa kansallispuiston palveluvarustuksesta. Vyöhykkeen saarissa ei ole nykyisellään palveluvarustusta eikä sitä ole sinne tarkoitus rakentaa.		
Patvinsuon luontopolut: Lakkapolku, Kuusipolku ja Mäntypolku	Omatoiminen retkeily, päiväretkeily, ympäristökasvatus.	Luontopolut palvelevat omatoimiretkelijöitä sekä ympäristökasvatusta.		
	Kävijämääräennuste			
	2 500			
Pieni Ritojärvi	Omatoiminen retkeily, päiväretkeily, kalastus.	Vyöhykkeen muodostaa Ritojärven –kierto retkeilyreitti ja sen välitön lähiympäristö sekä Pieni Ritojärvi.		
	Kävijämääräennuste			
	1 500			
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	2184	13

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

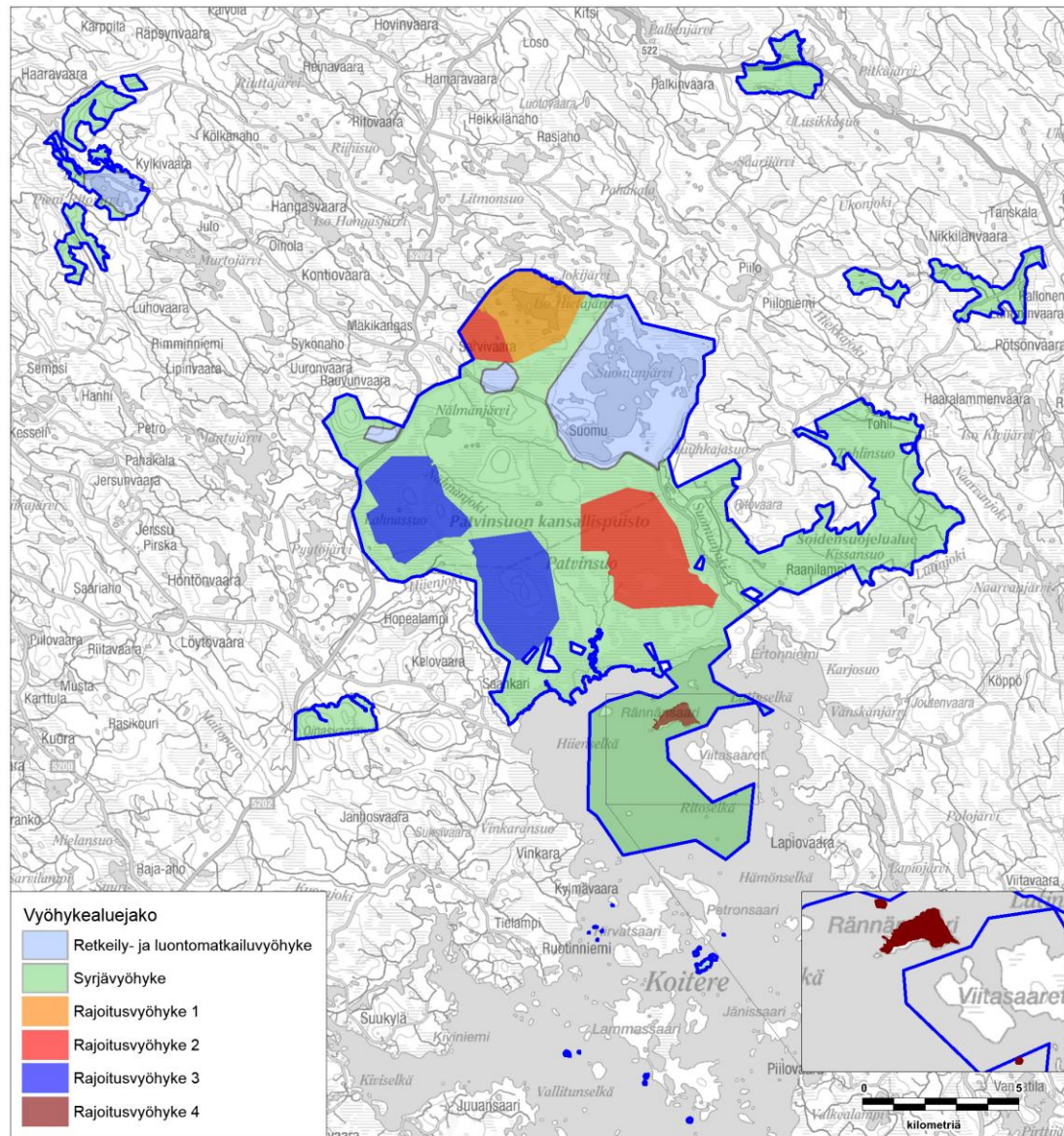
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 5: Vyöhykejako
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke(S)	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti.			
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala
Kansallispuiston retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen sekä rajoitusvyöhykkeeseen kuulumattomat alueet (rajoitusaikojen ulkopuolella rajoitusvyöhykkeet ovat luonteeltaan kuten syrjävyöhyke, pois lukien Hietajärven YYS-alueen rajoitusosa)	Luonnonsuojelu, jokamiehenoikeuteen perustuva retkeily	Vyöhykkeelle ei pääsääntöisesti osoiteta uusia polkuja tai palveluvarustusta. Vyöhyke pidetään mahdollisimman luonnontilaisena, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Jokamiehenoikeuteen perustuva liikkuminen on vapaata. Vyöhykkeellä voi olla yksittäisiä reittejä (lähinnä siirtymäreittejä) ja rakenteita, joiden kunnostaminen ja laadun parantaminen on mahdollista. Avotulen teko on sallittua huolletuilla tulentekopaikoilla. Ohjeesta poiketen, suunnitelmassa esitetään koiravaljakkouran linjaamista osittain myös syrjävyöhykkeelle. Ura on ainoastaan talvikäytössä. Vyöhykkeen metsiä voidaan käsitellä ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoitteiden mukaisesti.		
Koskutkangas, Oinasvaara, Pönttövaara-Pahkavaara, Ritojärven alueen vanhat metsät ja muut suunnittelualueeseen kuuluvat valtion maat ja vesi-alueet	Luonnonsuojelu, jokamiehenoikeuteen perustuva retkeily ja luonnon käyttö	Vyöhykkeen muodostavat suunnittelualueeseen kuuluvat Koskutkangas, Oinasvaara, Pönttövaara-Pahkavaara ja Ritojärven alueen vanhat metsät Natura-alueet sekä näihin välittömästi liittyvät valtion hallinnassa olevat, suunnittelualueen rajaukseen sisältyvät alueet (lukuun ottamatta Pientä Ritojärveä ja Pienen Ritojärven ympäri kiertävää Ritojärven –kierto nimistä reittiä, mitkä kuuluvat retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen). Vyöhykkeelle ei osoiteta uusia polkuja tai palveluvarustusta. Vyöhyke pidetään mahdollisimman luonnontilaisena, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Jokamiehenoikeuteen perustuva liikkuminen on vapaata. Vyöhykkeen metsiä voidaan käsitellä ennallistamisen ja luonnonhoidon tavoitteiden mukaisesti.		

	Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	11363	67
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
-			

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 5: Vyöhykejako
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoitus päätöksellä. Luonnonsuojelusyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltövyöhyke ja rajavyöhyke.”			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: ”Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueet, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai maihinnousua suositellaan vältettävänä tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.”			
Rajoitusvyöhyke(S)				
Nimi	Rajoitus aika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala	Peruste
Rajoitusvyöhyke 1: Hietajärven YYS-alue	1.1. 1.8.	10.7. 31.12.	595	Ympäristön yhdenmetyt seurannan tutkimusalue (YYS-alue). Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.1.-10.7. ja 1.8.-31.12. Kalastus kielletty.
Rajoitusvyöhyke 2: Patvinsuo (Teretinniemen molemmin puolin)	1.4.	10.7.	1028	Rajoitusvyöhyke on perustettu luonnonsuojelutarkoituksessa linnuston pesinnän turvaamiseksi. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.4.-10.7.
Surkansuo			184	
Rajoitusvyöhyke 3: Lahnasuo, Säästö-Maksimansaari ja Iso-Maksimansaari	15.2.	10.7.	726	Rajoitusvyöhyke on perustettu luonnonsuojelutarkoituksessa linnuston pesinnän turvaamiseksi. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 15.2.-10.7.
Hulkkonen (ympärvöivine suoalueineen)			810	
Rajoitusvyöhyke 4: Honkasaari, Koira-saari ja Rännänsaari	1.3.	10.7.	61	Rajoitusvyöhyke on perustettu luonnonsuojelutarkoituksessa linnuston pesinnän turvaamiseksi. Maihinnousu kielletty 1.3.-10.7.

Retkeilyreitin osa välillä Lahnalammen pysäköintipaikka – Pirskanlampi (Hiienvaaran ampuma-alue)	-	-	-	Hiienvaaran ampuma-alueesta johtuvat liikkumisrajoitukset Lahnalammen pysäköintipaikan ja Pirskanlammen välisellä reitillä poistuvat kun nykyinen reitti linjataan kulkemaan kokonaisuudessaan kansallispuiston puolelle puiston rajan tuntumaan.		
Pinta-ala yhteensä			3404	Osuus suunnittelualueesta (%)	20	
Luonnonarvovyöhyke(S)						
Pinta-ala yhteensä				Osuus suunnittelualueesta (%)		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet						
Nälmänsuon luonnonsuojelualue (YSA076890): Maihinnousu ja liikkuminen kielletty suo- ja luhta-alueilla 1.5.-10.7. välisenä aikana (lintujen pesimäaika) (liite 1).						

Kuva 5. Vyöhykejako

Suunnittelualueella on kolme maankäytön vyöhykettä: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke, syrjävyöhyke ja rajoitusvyöhyke.

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen kuuluu keskeisesti Patvinsuon kansallispuistossa Suomen luontotupa, Suomen ranta ja Suomen kierto ympäristöineen ja palveluvarustuksineen sekä Suomunjärvi. Lisäksi vyöhykkeeseen kuuluu kansallispuiston luontopolut sekä Ritojärven vanhat metsät Natura-alueella sijaitseva Ritojärven kierto –retkeilyreitti ympäristöineen ja Pieni Ritojärvi.

Rajoitusvyöhyke 1: YYS-alue. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.1.-10.7. ja 1.8.-31.12.

Rajoitusvyöhyke 2: Patvinsuo (Teretinniemen molemmin puolin) ja Surkansuo. Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 1.4 -10.7.

Rajoitusvyöhyke 3: Lahnasuo, Säästö-Maksimansaari ja Iso-Maksimansaari sekä Hulkkonen (ympäröivine suoalueineen). Liikkuminen kielletty merkittyjen polkujen ulkopuolella 15.2.-10.7.

Rajoitusvyöhyke 4: Honkasaari, Koirasaari ja Rännänsaari Koitereella. Maihinnousu kielletty 1.3.-10.7.

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen sekä rajoitusvyöhykkeisiin kuulumattomat osat suunnittelualueesta ovat syrjävyöhykettä.

Palveluvarustus sekä retkeily ja luontomatkailu ohjataan pääsääntöisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeudella.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11.

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Ei karttaa
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnon-suojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.			
Luonnonsuojelu				
Toimenpide	Kiireelli- syysaste ²	Pinta-ala (ha) tai muu yksik- kö	Toimenpide- /hoitosuunnitel ma	Kuvaus
1.1.1, 2.2.1 ja 4.1.1. Inventointi: vedenalai- nen/luontotyyppi, lajit	Suuri			Luontotyyppi-inventoinnin maastokartoitusta jatketaan erityisesti ennallistetuilla soilla ja metsissä luontotyyppien pinta-alan, edustavuuden ja hoitotarpeen kartoittamiseksi. Pienialaisten ja vaikeasti tunnistettavien direktiivin luontotyyppien kartoitusta jatketaan direktiiviraportointia varten. Tuulen-kaatoalueiden sijainnit määritetään ja niiden lahopuutiedot päivitetään. Sisävesien inventointia laajennetaan muillekin suunnittelualueen osakohteille (Patvinsuon kansal-lispuistossa tehty) sekä lajistotason kartoituksiin.
1.1.2, 2.1.2 ja 3.1.1. (Erityisesti) suojeltavien lajien esiintymien kartoi- tukset/tarkistukset ja säännölliset linjalaskennat	Suuri			Erityisesti suojeltavien, uhanalaisten ja direktiivilajien havaintopaikkoja kartoitetaan ja tarkastetaan käytön ohjaamiseksi sekä uhanalaistarkastelua ja direktiiviraportointia varten. Linnuston linjalaskentoja jatketaan (IBA-kartoitukset).
4.2.1. Ve- den/kosteikon kunnostaminen				Opinnäytetyönä tehty Surkanpuron elinympäristön kunnostamissuunnitelma täydennetään toteu-tuskelpoiseksi luonnonhoidon suunnitelmaksi.

² asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

2.2.1 ja 2.3.1. Ennallistaminen	Suuri			Suunnittelualue sisältyy palojatkumalueeseen, jolla metsien ennallistamista jatketaan erityisesti polttamalla vähintään viiden vuoden välein. Seuraava poltto toteutetaan Patvinsuon Natura-alueella (Kissansuo-Raanisuo-Tohlinsuon soidensuojelualue) vuonna 2016. Ennallistamista jatketaan laatimalla suunnitelmia ja toteuttamalla Oinasvaaraan ja Vankonvaaran soiden ennallistamistyöt lähivuosina. Patvinsuon Natura-alueella ennallistetaan pienialaisia ojitetuista soista ja täydennetään tarvittaessa jo toteutettuja soiden ennallistamistoimia.
Yksityiset maat ja YSA-alueet				
-				
Kulttuuriperinnön suojelu				
Rakennusperintö	Kiireellisyysaste ³	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpide-/hoitosuunnitelma	Kuvaus
6.1.1. Inventointi: rakennusperintö 6.2.1. Rakennusperinnön kunnostaminen 6.2.2. Rakennusperinnön suojelu	Suuri	≥ 14 (kpl)	Laaditaan tarvittaessa	Patvinsuon kansallispuiston rakennusten dokumentointi, kuntoarvio ja korjausten määrittäminen sekä tarvittavat hoitosuunnitelmat (huoltokirja). Erityisen huomion kohteena on Kuikkaniemen kalasauna.
Arkeologiset kohteet	Kiireellisyysaste ⁴	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpide-/hoitosuunnitelma	Kuvaus
6.1.1. Inventointi: arkeologiset kohteet 6.2.3. Arkeologisen kohteen hoito	Pieni	200 (ha)	Laaditaan tarvittaessa	Täydennetään arkeologista inventointia siten, että dokumentoiduiksi tulevat karsikkopuut sekä vuonna 2007 inventoinnista puuttuvat kohteet (kalapato, turveseiväsryhmä, heinämiesten laavu, Maksimasaaren kapulatie ja välikämpä). Havainnoidaan rantojen asuinpaikkojen kulumista ja laaditaan tarvittavat hoitosuunnitelmat. Resurssien salliessa arkeologista inventointia pyritään kansallispuiston lisäksi tekemään myös muualla suunnittelualueella.
Yksityiset maat ja YSA-alueet				
-				

³ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

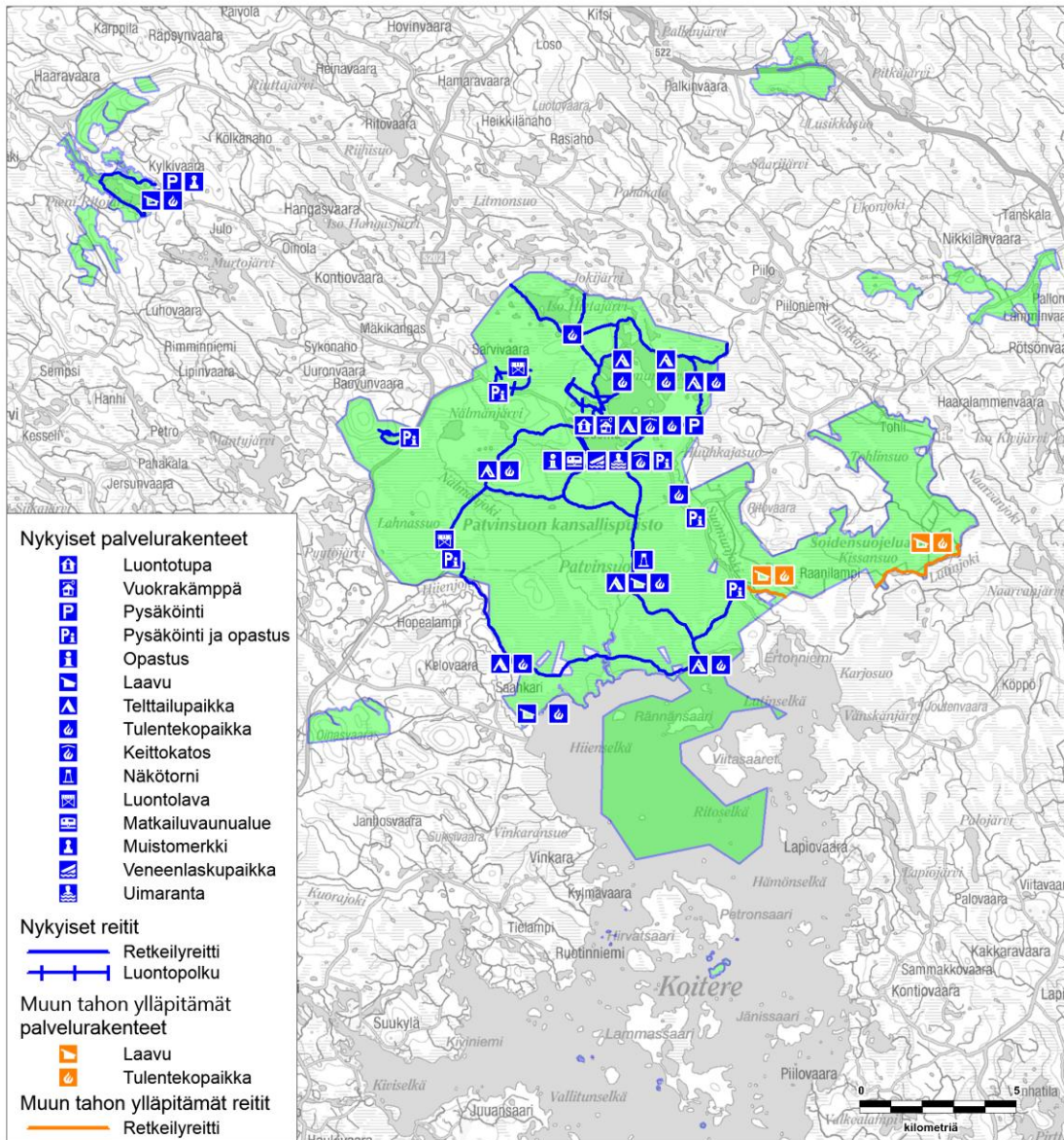
⁴ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö				Kartta	☒	Kuva 6A, B: Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.						
Käyntimääräennuste	16 000	vuosi	2025				
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan							
Kävijätutkimuksen (julkaistaan 2016) mukaan tyypillinen Patvinsuon kansallispuiston kävijä on nuorehko tai eläkeikää lähestyvä suomalainen, joka saapuu omalla autolla perheensä tai ystävien kanssa pienessä ryhmässä vajaan päivän tai 2-3 päivän mittaiselle käynnille. Alueella yöpyi hieman yli puolet kävijöistä ja yleisimmin kävijät yöpyivät omassa majoitteessa, vuokratuvassa tai asuntoautossa tai – vaunussa. Luontomatkailun suosion kasvu luo hyvät edellytykset kansallispuiston kävijämäärän hallitulle kasvulle. Alueen hiljaisuus, erämaisuus ja palveluvarustuksen ja palveluiden parantaminen lisää puiston tunnettuutta. Huolletun koiravaljakkouran linjaus kansallispuiston itäosan läpi mahdollistaa alueen talviaikaisen hyödyntämisen nykyistä paremmin. Lähiseudun matkailuyrittäjät hyödyntävät kansallispuiston luontomatkailullisia vahvuuksia nykyistä tehokkaammin. Kävijöiden viipymä alueella pitenee, palveluiden käyttö lisääntyy ja kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset kaksinkertaistuvat nykyisestä (250 000 euroa ja 3 htv).							
Rakennus, rakennelma, reitti							
Toimenpide		Kuvaus				kiireellisyys	kustannus
7.4.1 ja 10.1.1. Palveluvarustuksen ylläpito		Palveluvarustusta kehitetään kävijöiden seurannan, asiakaspalautteen ja kulumisen seurannan kautta saatujen tulosten mukaisesti. Pääsääntöisesti kansallispuiston palveluvarustus on nykyisellään riittävä. Hoidon painopisteenä on reittien, rakennusten ja rakenteiden ylläpito ja kunnostus. Rakenteiden ja rakennusten kuntoa seurataan rakennetun omaisuuden tietojen hallintajärjestelmällä (REISKA). Pyritään siihen, ettei kansallispuistossa ole luokkaan huono kuuluvia rakenteita ja rakennuksia. Nykyistä palveluvarustusta tukevia rakenteita voidaan tehdä. Periaatteena on kuitenkin, ettei huollettavien kohteiden määrä nykyisestään merkittävästi kasva.				Suuri	19 000 €/v
		Reittejä kestäväidään tarpeen mukaan. Erityisen seurannan kohteena on Suomunkierito, joka suunnitelman mukaan olisi patikoidien lisäksi myös maastopyöräilijöiden käytössä.					5 000 €
		Pienimuotoisia, jo olemassa olevien reittien uudelleen linjauksia tarkoituksenmukaisen ylläpidon helpottamiseksi voidaan tehdä tarpeen mukaan.					
		Teretin näköala/lintutornilta avautuvaa näkymää suoalueille voidaan harkinnan mukaan avata puita kaatamalla.					

7.4.2. Palveluvarustuksen rakentaminen	Perustetaan pysäköintialue matkailuautolla ja matkailuvaunulla liikkuvia karavaanareita varten Suomulle. Karavaanareiden käyttöön rakennetaan vessa (kiinteä säiliö ja imuautotyhjennys).	Suuri	35 000 €
	Rakennetaan laavu Suomunkierrolle, olemassa olevan tulipaikan yhteyteen, Pokkanie-meen.		5 000 €
	Rakennetaan lintu- / katselulava suon reunaan Kurkilahdesta Terettiin menevän polun varteen.		5 000 €
	Siirretään Lahnalammen pysäköintipaikan ja Pirskanlammen välillä, nykyisellään osit-tain Hienvaaran ampuma-alueella kulkeva reitti ampuma-alueen osalta kokonaisuudes-saan kansallispuiston puolelle. Reitin nykyiset kansallispuiston puolella olevat osat hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja uusi reitti pyritään linjaamaan mahdollisim-man lähelle kansallispuiston rajaa (kivennäismaata hyödyntäen).		25 000 €
7.4.3. Palveluvarustuksen purkaminen	Poistetaan Lahnalammen pysäköintipaikan ja Pirskanlammen välillä, Hienvaaran am-puma-alueella kulkeva reitin osa tarpeettomana (ks. edellinen kohta).	Suuri	2 500 €
	Puretaan huonokuntoinen Maksimasaaren lintulava. Harkitaan Hietajärven tutkimusalueella olevien tarpeettomien reittien poistamista käy-töstä.		
7.5.1, 9.1.3 ja 10.1.3. Luontomatkailun tuo-tekehittely	Metsähallitus tarjoaa puitteet luontomatkailun yritystoiminnalle ja tekee tuotekehittelyä näiltä osin. Luontomatkailun tuotekehittely on pääsääntöisesti matkailuyritysten toimin-taa. Tuotekehittelyä käsitellään tarkemmin luontomatkailusuunnitelmassa Kolin – Ruunaan alueelle. Siinä on kuvattu suojelu- ja retkeilyalueiden luontomatkailulle pää-määrät, niitä tarkenavat tavoitteet sekä tavoitteiden toteuttamiseen tähtäävät toimenpi-teet. Patvinsuon kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset lasketaan vuosittain.	Suuri	
7.3.1, 9.1.4 ja 10.1.4. Luontomatkailun yh-teistyösopimusten solmiminen	Metsähallitus tarjoaa puitteet luontomatkailun yritystoiminnalle. Luontopalvelujen tavoit-teena on yhteistyösopimuksen laatiminen aina, kun yritys käyttää kansallispuistoa tai muutoin selvästi profiloituu siihen. Sopimukset tehdään aina määräajaksi, yleensä kol-meksi vuodeksi kerrallaan. Metsähallitus tavoittelee sitä, että suojelualueilla tapahtuva yritystoiminta perustuu kes-tävän luontomatkailun periaatteisiin. Yritykset, jotka sitoutuvat näihin periaatteisiin saavat mm. yrityksen tiedot ja linkityksen www.luontoon.fi -verkkopalveluun, käyttöoi-keuden alueen tunnukseen, erilaisia raportteja luonnosta ja kävijäseurannasta jne. Lisäksi yhteistyöyritysten kanssa järjestetään säännöllisesti tapaamisia, jolloin vaihde-taan kuulumisia ajankohtaisista asioista.	Suuri	

7.2.1, 9.1.5 ja 10.1.5. Kävijäseuranta	Kävijäseuranta toteutetaan laskureilla maastossa. Reittien käyttöastetta seurataan osana kävijäseurantaa. Asiakasseurantojen työkaluna on ASTA-tietojärjestelmä. Se on tietovarasto, johon tallennetaan ja josta raportoidaan asiakasseurannan tietoja erilaisilla aika-, alue- ja aineistorajauksilla. ASTA-tietojärjestelmään on liitetty Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen yhdessä kehittämä paikallistaloudellisten vaikutusten arviointijärjestelmä PAAVO. Kävijäseurantaan liittyviä kestävän luontomatkailun mittareita alueella ovat: kävijöiden kokemus kuluneisuudesta, kävijöiden kokemus roskaisuudesta, poltopuun menekki, kulttuuriperintöön tutustumisen tärkeys, Suomen luontotuvan käyntimäärät, luontoon.fi-sivujen käyntimäärä, luonnon kokemisen tärkeys kävijöille, Patvinsuon kansallispuiston ja Ritojärven käyntimäärä, kokemus muiden kävijöiden käytöksestä sekä kävijäytyvyssyyksiksi.	Suuri	
Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet			
Toimenpide	Kuvaus	kiireellisyys	kustannus
7.1.3. Näyttelyn laatiminen/päivitys	Suomen luontotuvan näyttelyn päivitys rahoituksen varmistuessa.	Suuri	
7.1.2. Opastus maastossa/palvelupisteessä 1.3.1, 6.3.1, 7.1.4 ja 8.2.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) 1.3.3, 6.3.3, 7.1.6 ja 8.2.3. Viestintä (mediaviestintä) 7.1.1, 9.1.2 ja 10.1.2. Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi)	Asiakaspalvelu Suomen luontotuvalla. Aktiivinen viestintä kansallispuistosta käytettävissä olevia viestintäkanavia hyödyntäen (mm. Luontoon.fi –sivut, Facebook –sivut).	Suuri	
1.3.2, 6.3.2, 7.1.5, 8.2.2 ja 9.1.1. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Luontopolkujen taulujen uusiminen. Muita maasto-opasteita uusitaan tarpeen mukaan. Opasteita uusittaessa huomioidaan myös kansainväliset asiakkaat (englanninkielistä maasto-opastusta lisätään).	Suuri	5000 € 3000 €
Yksityismaat ja YSA-alueet			

Kuva 6A. Suunnittelualueen nykyinen palveluvarustus.

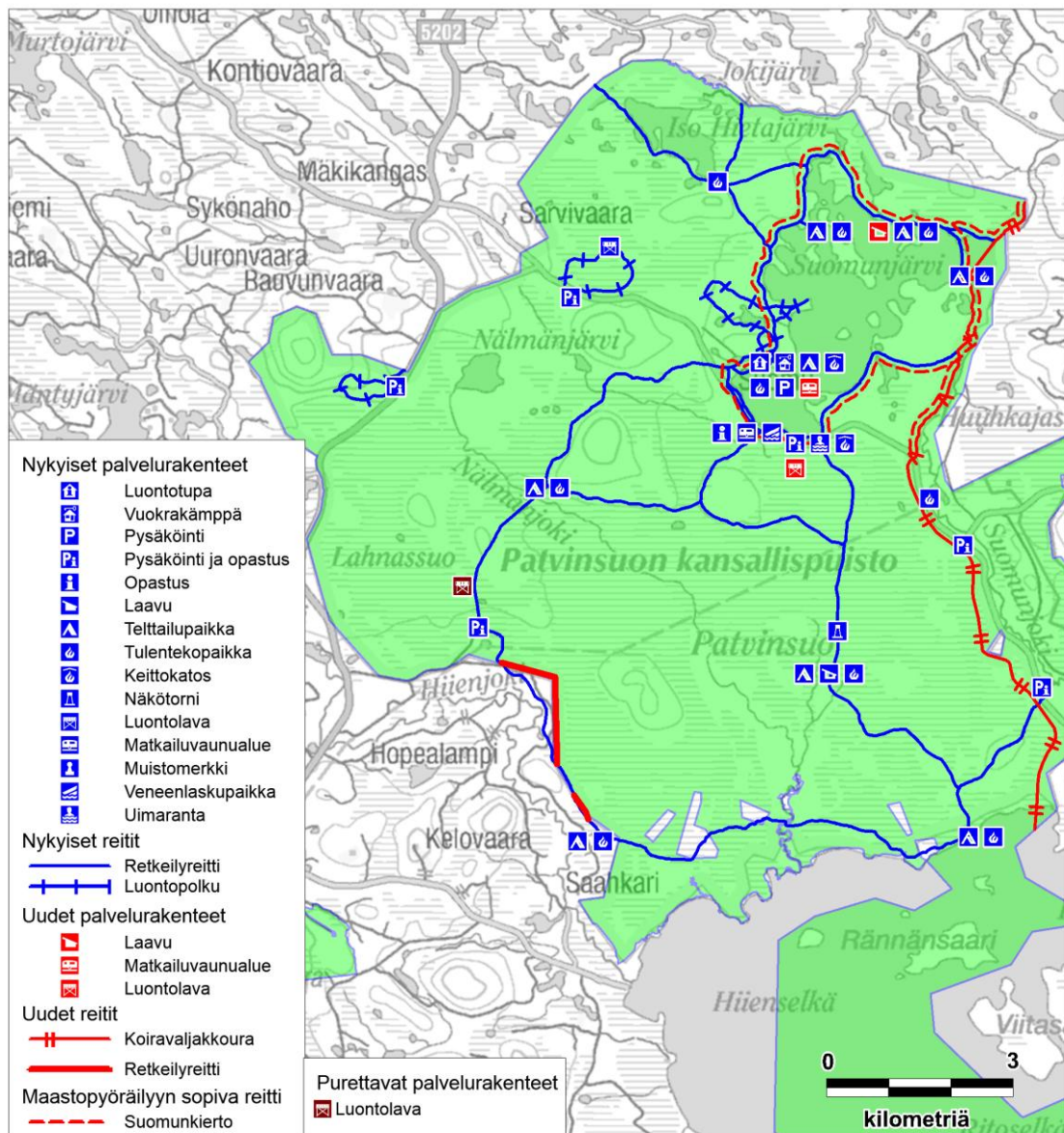
Patvinsuolla on noin 80 km merkittyjä polkuja, joista lähes 20 km on pitkostettu. Puiston suosituin reitti on Suomunjärven kiertävä, 15 km:n pituinen Suomunkier-to. Suoalueella sijaitsevalle Teretinniemen lintutornille on Kurkilahden paikoitusalueelta matkaa noin 3,5 km. Puiston alueella sijaitsee myös 3-4,5 km:n luontopolut (Kuusipolku, Lakkapolku ja Mäntypolku) opastetaului-neen. Patvinsuolta pääsee myös Karjalan kierros - retkeilyreitistön Karhunpolulle (138 km) ja Susitaipa-leelle (90 km). Puistosta löytyy luonto-/lintutorni, kaksi lintulavaa, kaksi keittokatos (Suomu, Kurkilahti), 11 tulentekopaikkaa, laavu Teretillä ja kahdeksan telttai-luuetta. Asuntovaunulla saa leiriätyä ainoastaan osoitetulla paikoitusalueella Suomuntien varressa Surkanpuron kohdalla.

Puiston itäpuolella on Ilomantsin kunnan ylläpitämä Susitaipaleen yhdysreitti ja reitin varrella, sekä Suo-munjoen että Lutinjoen varrella laavut tulipaikkoi-neen.

Lisäksi suunnittelualueeseen kuuluvalla ritojävellä kiertää rengasreitti pienen Ritojärven ympäri. Reit-in varrella järven rannalla on laavu ja tulipaikka.

Patvinsuon kansallispuiston ja koko suunnittelualueen palveluvarustus, retkeilyreittien ja rakenteiden määrä, on nykyisellään pääosin riittävä, joten suunnitelmassa ei esitetä merkittävää uudisrakentamista mutta ei myöskään palveluvarustuksen vähentämistä.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittaus-laitos 1/MM/11.

Kuva 6B. Patvinsuon kansallispuiston nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä vahvistetaan parantamalla alueen palveluvarustusta.

Reittejä kestäväidään tarpeen mukaan. Erityisen huomion kohteena on Suomunkierro, joka suunnitelman mukaan olisi patikoiden lisäksi myös maastopyöräilijöiden käytössä. Matkailuautolla ja matkailuvaunulla liikkuvia kävijöitä varten perustetaan pysäköintialue Suomelle. Suomunkierrolle, Pokkaniemeen rakennetaan laavu olemassa olevan tulipaikan yhteyteen. Huonokuntoinen Maksimasaaren lintulava puretaan ja rakennetaan lintu- / katselulava suon reunaan Kurkilahdesta Terettiin menevän polun varteen. Siirretään Lahnalammen pysäköintipaikan ja Pirskanlammen välillä, nykyisellään osittain Hiienvaaran ampuma-alueella kulkeva reitti ampuma-alueen osalta kokonaisuudessaan kansallispuiston puolelle. Lisäksi maakunnallista koiravaljakkoreitistöä tukemaan on suunnitelmassa esitetty koiravaljakkouran linjaamista kansallispuiston itäosaan. Luontopolkujen taulut uusitaan ja muita maasto-opasteita uusitaan tarpeen mukaan. Opasteita uusittaessa huomioidaan myös kansainväliset asiakkaat.

© Metsähallitus 2014, © Suomen ympäristökeskus 2014, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11.

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Ei karttaa		
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta	Suunnittelualueen valtion maiden tuleva metsästyskäyttö ratkaistaan säädösvalmistelussa luonnonsuojelulain ja suojeluohjelmien tavoitteiden pohjalta. Muutoksia metsästyskäytäntöihin tulee, kun suojeluun varatut valtion maat perustetaan luonnonsuojelualueiksi. Siihen asti metsästystä voidaan harjoittaa voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti.			
	Yksityisen luonnonsuojelualueen metsästyskäytännöt on määritelty alueen rauhoitusmääräyksissä (liite 1).			
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu	Pienriistan lupametsästysalueiden metsästys suunnitellaan Metsähallituksen riistatalouden seuranta- ja suunnittelujärjestelmän (RSSJ) avulla kestävästi.			
	Pienriistan vuokra-aleilla metsästyksen suunnittelu ja toteutus kestävästi on vuokralaisen vastuulla.			
Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta	Riistanhoitotöiden ja rakenteiden osalta ei toimenpiteitä. Erävalvonta on Metsähallituksen erätarkastajien vastuulla.			
Metsästys metsästyslain 8§ perusteella valtion alueilla				
	Muutos	Syy	Ala	kuvaus
ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästykseen valtion mailla)	-			
Yleistä vesialuetta	-			
Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
MH:n pienriistan lupametsästysalue	-			Luonnonsuojelualueen perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään läpi alueen säädösvalmistelussa.
MH:n hirvieläinten lupametsästysalue	-			Luonnonsuojelualueen perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään läpi alueen säädösvalmistelussa.
MH:n pienriistan sopimusmetsästysalue	-			Luonnonsuojelualueen perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään läpi alueen säädösvalmistelussa.
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysalue	-			Luonnonsuojelualueen perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään läpi alueen säädösvalmistelussa.
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				

MH:n metsästyskäytön ulkop. oleva alue	-			
MH:n paikalliset / ajalliset rajoitukset	-			
YSA- alueiden metsästyskiellot	-			
Erätalouden toimenpiteet				
Toimenpide	Kuvaus			Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö
				Yksikkö
				kiireellisyys
Muut alueet (YSA ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset :				
Kalastus				
Kalaveden ja kalakantojen hoito				
Alueen kalastuskäytön muutosa				
Muutos kalastukseen KL perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkiminen...)				
	Muutos	Syy	Ala	kuvaus
Yleisen vesialueen muutos KL:n alue				
Yleinen kalastusoikeus				
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
MH:n lupakalastusalue				
MH:n vuokra-alue				
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
MH:n kalastuskäytön ulkop. oleva alue				
Kalastusrajoitukset				
Muutostarve YSA- alueiden kalastuskäytössä				

Paikalliset erityisoikeudet	Poistetaan Suomunjärven rajoitus koskien pyydyskalastusta.	Kalastuspaine on pieni. Rajoituksen poistamisella myönteinen vaikutus matkailun kehittämiseen.		Ei enää tarvetta rajoittaa pyydyskalastusta pelkästään paikallisille lähikylien asukkailla. Jatkuu osana Lieksan pyydyslupa-aluetta.		
Erätalouden toimenpiteet						
Toimenpide	Kuvaus			Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö	kiireellisyys
11.1.1. Istuttaminen (kalat ja ravut) 11.1.2. Veden/kosteikon kunnostaminen	Taimenkannan palautus Suomunjärveen. Taimenen mäti- ja poikasistukset Suomunjärveen laskeviin jokiin ja puroihin. Tarvittaessa virtavesien elinympäristöjen kunnostamista.					Suuri
Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta Istuttaminen (kalat ja ravut)	Jokirapuistutukset johonkin yksittäiseen järveen Patvinsuon kansallispuiston alueella. Liittyy hankkeeseen Life + HomeCray: Saatavilla olevista rapupopulaatioista tehdään geneettinen kartoitus ja siten ravuista saadaan geneettinen kartta. Yhteen vesistöön tulitaisiin istuttamaan vain yhtä rapupopulaatiota. Rapupopulaatioista tulitaisiin siis tekemään ns. kopiot toiseen vesistöön ja jos/kun alkuperäiseen vesistöön iskee rapurutto, niin rapukanta voitaisiin palauttaa takaisin reservaatista. Hankkeessa ei ole tarkoitus tehdä ravustuspaikkoja vaan pelkästään suojelualueita, joissa ravut saavat olla rauhassa. Mahdollisia reservaatteja tulisi olemaan ympäri Suomen (Natura alueita, kansallispuistoja). Vesistön ei tarvitse olla erityisen iso, kunhan se on vain soveltuva ravulle. - Hankkeessa myös tunnistetaan ravuille soveltuvia luontoreservaatteja (vedenlaatu yms.) - Rapujen vaikutus pohjaeläimistöön/kasvillisuuteen yms. - Rapuruttoitoiden seulontamenetelmän kehittäminen suoraan vedestä. Itä-Suomen yliopisto on tässä päävastuullisena. - Mukana on myös yliopisto Saksasta.					Pieni
Muut alueet (YSA ja yksityisalueet), mahdolliset suositukset :						

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.	
Marjastus ja sienestys		
Va- linta		
Perustelu		Marjastus ja sienestys on sallittu jokamiehenoikeudella alueilla, joilla on lupa liikkua (ks. Lomake 13C Vyöhykejako: Rajoitusvyöhykkeet).
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)		
Kuvaus		
Maastoliikenne ja muu liikenne	Ohjaus	kuvaus
Maastoliikenne lumipeitteiseen aikaan	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteita. Yksityisillä suojelu-alueilla noudatetaan alueiden rauhoitusmääräyksiä (liite 1). Jääpeitteisellä vesialueella liikutaan maastoliikennelain (1710/1995: 1. luku, 4 §) mukaisesti vesilain vesien yleiskäyttöoikeuden perusteella (vesilaki 587/2011: 2 luku, 3 §). Maastoliikenne vaatii aina Metsähallituksen luvan.
Maastoliikenne sulan maan aikaan	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastoliikenteen säätelyssä noudatetaan Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteita. Yksityisillä suojelu-alueilla noudatetaan alueiden rauhoitusmääräyksiä (liite 1). Vesialueella liikutaan vesilain vesien yleiskäyttöoikeuden perusteella (vesilaki 587/2011: 2 luku, 3 §). Maastoliikenne vaatii aina Metsähallituksen luvan.
Muu liikenne	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä tieliikenteeseen liittyviä toimenpiteitä. Alueen teillä on moottoriajoneuvolla ajo sallittu, ellei sitä ole liikennemerkkein ja/tai puomein kielletty.
Liikkuminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastopyöräily		Sallittua jokamiehenoikeudella olemassa olevilla poluilla.
	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastopyöräilyyn soveltuva reitti on Suomen kierto. Reitiltä on yhteydet pohjoisessa Karhunpolkuun ja idässä Susitaipaleeseen.
		Alueen reitit eivät muilta osin sovellu maastopyöräilyyn laajojen suoalueiden ja niitä ylittävien kapeiden pitkosten vuoksi.

Ratsastus	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Sallittua jokamiehenoikeudella. Mikäli toiminnasta on odotettavissa vähäistä suurempaa haittaa ja/tai toiminnan voidaan katsoa olevan muutoin jokamiehenoikeuden ulkopuolella se edellyttää Metsähallituksen lupaa. Lupia ei pääsääntöisesti myönnetä retkeilyreiteille, vaan ratsastusreitit linjataan tarvittaessa erikseen.
Koiravaljakko	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Sallittua jokamiehenoikeudella. Mikäli toiminnasta on odotettavissa vähäistä suurempaa haittaa ja/tai toiminnan voidaan katsoa olevan muutoin jokamiehenoikeuden ulkopuolella se edellyttää Metsähallituksen lupaa. Suunnitelmassa on linjattu erillinen koiravaljakkoura. Uran linjaus kulkee myös kansallispuiston itäosassa (rajoitusosien ulkopuolella). Uran tarkoitus on olla osa maakunnallista koiravaljakkoreitistöä. Koiravaljakkoreitin huoltoon liittyvästä moottorikelkan käytöstä annetaan erillinen lupa tai tehdään reittisopimus, jossa moottorikelkan käyttö rajataan tarkemmin.
Porovaljakko	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Ei harjoiteta alueella
Kiipeily	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kiipeily ja laskeutuminen on sallittua jokamiehenoikeudella. Kasvillisuuden poistaminen on kiellettyä. Pysyvien kiinnikkeiden, kuten pulttien tms. kiinnittäminen edellyttää Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Arvokkaan lajiston suojelemiseksi kiipeilyä voidaan rajoittaa erikseen nimetyillä kohteilla.
Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio tai muu vastaava toiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Suunnistuskilpailu	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Valtion alueilla järjestettävät kokoontumislain (530/1999: 1. luku, 2 §) mukaiset yleisötilaisuudet edellyttävät Metsähallituksen tai maanomistajan suostumusta tai lupaa. Suostumusta tai lupaa edellyttävät myös sellaiset valtion alueilla järjestettävät tilaisuudet, joista voidaan olettaa aiheutuvan vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi kasvillisuudelle tai muulle lajistolle. Tällaisia tapahtumia voivat olla esim. erilaiset urheilu-, suunnistus- ja muut maastotapahtumat sekä partio- tai muut leirit. Tarvittaessa käytettävät alueet ja reitit määritellään tarkemmin luvassa. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
Partioleiri		
Muu toiminta maastossa		
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maa-ainesten otto	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maa-ainesten otto valtion alueilla on kielletty. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
Polttopuun otto	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Polttopuun otto valtion alueilla on kielletty. Metsähallitus voi käyttää polttopuuna esimerkiksi ennallistamiseksi tai luonnonhoitokohteilta poistettavaa puuta, mikäli se on luonnonsuojelun tavoitteiden mukaista. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla toimitaan alueen rauhoitusmääräysten mukaisesti (liite 1).
Pohjaveden otto	Ei aktiivisia toimenpiteitä	Suunnittelualueella ei ole pohjavedenottoa.

Muu käyttö	8.1.1. Yhteistyö 8.1.2. Lupien myöntäminen Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukai- nen toiminta	Tutkimuskäyttöä ohjataan ja valvotaan yhteistyössä tutkimusta harjoittavien yhteistyötahojen kanssa. Tutkimuskäytön reunaehdoista tiedotetaan tutkimuksia suunnitteleville sekä tutkimuslupien hakijoille lupien myöntämisen yhteydessä. Lupaharkinnassa huomioidaan alueen suojelu- ja käyttöarvot. Lupiin voidaan sisällyttää ohjeita, määräyksiä tai ehtoja, joilla turvataan suojeluarvot. Rauhoitettuihin eläin- tai kasvilajeihin kohdistuviin tutkimuksiin tarvitaan myös ELY-keskuksen lupa.	
Metsätalous			
Tavoitteet (metsätalous)			
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)			
Metsätalousmaan muutos	Mt -käytössä	Rajoitetussa mt- käytössä	Kuvaus
Toimenpiteet Natura It-kuvioilla	Kuvaus		
Ei toimenpiteitä	-		
Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnitteluun			
Yksityisten luonnonsuojelualueiden metsänkäsittelystä on määrätty alueiden rauhoitusmääräyksissä (liite1).			

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Ei karttaa
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.	
Suunnittelualueesta vastaavat tahot		
Kirjaa vastuutaho tähän	Metsähallitus vastaa suunnittelualueeseen sisältyvistä valtion hallinnassa olevista alueista.	
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta		
Toimenpide	Kuvaus	
Edunvalvonta	Alueeseen vaikuttaviin toimenpiteisiin tai hankkeisiin pyritään vaikuttamaan edunvalvonnan kautta.	
Järjestyssäännön laatiminen	Kansallispuiston järjestyssääntö päivitetään hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti.	
Rajan merkitseminen	Kansallispuiston rajoitusvyöhykkeet merkitään karttoihin ja maastoon.	
Säädöksen laatiminen	Patvinsuon kansallispuiston mahdollinen laajennus (valtion hallinnassa olevat Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualue ja muut kiinni olevat ohjelma-alueet) tarkastellaan osana säädösvalmistelua, joka etenee ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti. Suunnittelualueeseen sisältyvien ja vielä perustamattomien valtion hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden/suojeluun varattujen alueiden osalta säädösvalmistelu etenee ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti.	
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	Valtion hallinnassa olevia alueita koskevat rasitteet eivät haittaa alueiden hoitoa ja käyttöä, joten niitä ei toistaiseksi ole tarpeen muuttaa.	
Lupien myöntäminen	Käyttöoikeuksia voidaan myöntää ja sopimuksia tehdä Metsähallituksen voimassa olevan ohjeistuksen (Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet) mukaisesti.	
Turvallisuus ja valvonta		
Toimenpide	Kuvaus	
Valvonta, erävalvonta	Metsähallituksen erätarkastajat ja muu henkilökunta vastaavat valtion maiden ja vesien valvonnasta. Lisäksi kansallispuiston henkilökunta ohjaa ja myös valvoo kävijöitä puiston käytön sääntöihin liittyen. Erätarkastajien tekemä erävalvonta kohdistuu lähinnä maastoliikenteeseen sekä metsästyksen ja kalastukseen ja valvonnalla pyritään ehkäisemään näihin liittyvää luvaton toimintaa.	
Valmiudet	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma -

	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Toimitaan Metsähallituksessa tehdyn alueellisen metsäpalontorjuntasuunnitelman mukaisesti (yhteistyö Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa).	
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma	Patvinsuon kansallispuiston palo- ja pelastussuunnitelma on tehty vuonna 2013. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.	
	☒	Rakennusten palotarkastus	Majoituskäytössä olevien rakennusten palotarkastus tehdään viranomaistyönä. Omaa tarkkailua tehdään lisäksi jatkuvasti.	
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Suomun luontotuvalle ja Sumukan kämpälle on osoitetieto. Muiden yleisökohteiden osalta koordinaattimerkinnot lisätään.	
	☒	Pelastusyhteistyö	Paikallisilla pelastusviranomaisilla on keskeinen rooli pelastusyhteistyössä.	
Yhteistyö				
Toimenpide		Kuvaus		
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö		Metsähallitus pyrkii hoitamaan kansallispuistoja ja muita suojelualueita yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Suunnittelualueen maankäyttöön ja yleiseen kehittämiseen liittyvissä ratkaisuissa tehdään yhteistyötä erityisesti paikallisten asukkaiden, yrittäjien, yhteisöjen, erilaisten harrastusjärjestöjen, Ilomantsin kunnan ja Lieksan kaupungin, Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja -maakuntaliiton sekä Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan rajavartioston kanssa. Metsähallituksen ja Pohjois-Karjalan rajavartioston edustajat kokoontuvat jo vakiintuneen käytännön mukaan vuosittain yhteistoimintatapaa-misessa. Suunnittelualueella luonnonsuojelua valvova viranomainen on Pohjois-Karjalan ELY-keskus.		
Kansainvälinen yhteistyö		Patvinsuon kansallispuisto kuuluu Pohjois-Karjalan biosfäärialueeseen.		
Paikallinen yhteistyö				
Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Ylläpito	Aittoniemi	Metsähallitus	2	Huolto ja valvonta
Ylläpito	Hietajärven tutkimusasema	Metsähallitus	1	Tutkimuskäyttö, Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Ylläpito	Sumukan kämpä	Metsähallitus	2	Erävalvonta
Käyttöoikeussopimus voimassa	Tohlin kämpä	Vuokralainen	2	Alue vuokrattu seuraavaan käyttötarkoitukseen: Loma-asuntoalue
Ysa -alueet ja muu yksityisessä omistuksessa oleva alue				
Yksityisellä luonnonsuojelualueella toimintaa ohjaavat alueen rauhoitusmääräykset (liite 1).				

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2015	
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset	1 000		Suomun rakennusten ylläpito
Rakennelmat	16 000 1 000	35 000 5 000 2 500 5 000	Reittien kestäväointi (keskimäärin 1 km / vuosi). Taukopaikkojen ja opastusrakenteiden ylläpito. Pysäköintialue matkailuautoille ja matkailuvaunuille Laavu Pokkaniemeen. Maksimasaaren lintulavan purkaminen. Uusi lintu- / katselulava Kurkilahdesta Terettiin menevän polun varteen.
Reitit	1 000	25 000	Ampuma-alueella kulkevan polun siirto. Reittien ylläpito ja kestäväointi.
Opastuspalvelut ja opastusviestintä		8000	Luontopolkujen taulujen ja maasto-opasteiden uusiminen.
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset		10 000	Kävijätutkimus viiden vuoden välein
Virkistyskäyttö yhteensä	19 000	90 500	
Ennallistaminen		16 000	Ennallistamispoltot á 4000 € (3 kpl), soiden ennallistaminen Oinasvaara 2000 € (toteutus), Ritosärkän alueen soiden ennallistaminen 2 000 € (suunnittelu ja toteutus)
Lajistonhoito			
Muu luonnonhoito	500		Suomun pihapiirin niitto vuosittain
Luonnonsuojelun seurannat	1 000	11 500	Lti-tiedon ylläpito, lahoppuutiedon päivittäminen (jatkuvaluonteinen) ym, arvio 0,25 htkk/v eli 1 000 €; kertaluonteinen pienvesikartoitus arvio 2 htkk eli 6 500 € ; v. -89 ennallistamispolttokehteiden kääpäseuranta kerran suunnittelujakson aikana 5 000 € (Syke / LUKE)
Luonnonsuojelu yhteensä	1 500	27 500	

Rakennusperintö			
Arkeologiset kohteet		4000	Arkeologinen täydennysinventointi 1 kk (palkkakulut ja matkat)
Muu kulttuuriperinnön hoito			
Kulttuuriperintö yhteensä		4000	
Hallinto- ja muut kulut		75 000	Kiinteistönmuodostus ja suojelualueiden rajojen merkitseminen (suunnittelualueeseen kuuluvat vielä perustamattomat valtion hallinnassa olevat alueet).
Kaikki yhteensä	20 500	197 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €
			504 500

20 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	Tapa
	Hallinto ja viranomaistahot		
Yhteistyöryhmä	Ilomantsin kunta	Heimo Ihalainen (nimetty 23.11.2015)	Kokous
Yhteistyöryhmä	Itä-Suomen yliopisto	Jari Kouki (Matti Koivula)	Kokous
Yhteistyöryhmä	Lieksan kaupunki	Riitta Laatikainen	Kokous
Yhteistyöryhmä	Suomen metsästäjäliitto	Antti Kuivalainen (Markku Kejonen)	Kokous
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Mika Pirinen	Kokous
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	-	Kokous
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan rajavartiolaitos	Timo Keinonen (Antti Könttä) Kapteeni Janne Laukkanen ja yliluutnantti Veijo Karjalainen 1.1.2016 lukien	Kokous
	Järjestöt ja ryhmät		
Yhteistyöryhmä	Pielisen Latu Ry	Seppo Pulkkinen (Juha Kettunen)	Kokous
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri Ry	Kaija Kiiskinen (Ahti Keränen)	Kokous
Yhteistyöryhmä	Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys Ry	Veli-Matti Sorvari (Hannu Lehtoranta)	Kokous
	Yritykset		
Yhteistyöryhmä	Tmi Villiemäntä	Tuula Turunen	Kokous
Lisätietoja			

Keskeisimmistä sidosryhmistä koottu yhteistyöryhmä kokoontui suunnittelun aikana kaksi kertaa; 6.5.2014 ja 13.11.2014. Yhteisten tapaamisten lisäksi tiedonvaihtoa yhteistyöryhmän edustajien kanssa käytiin tarpeen mukaan suunnittelun edetessä.

Suunnittelun etenemisestä on kerrottu säännöllisesti myös Patvinsuon kansallispuiston Facebook –sivuilla sekä Luontoon.fi –sivuilla. Lisäksi kaikkien suunnittelusta kiinnostuneiden kanssa on keskusteltu epävirallisissa yhteyksissä suunnitelman etenemisestä sekä yleisesti kansallispuiston kehittämisestä.

Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Yleisötilaisuus	Lieksa	20.3.2014	14 (MH6)

Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan

Suunnittelualueen käyttäjien näkemyksiä ja mielipiteitä hoidon ja käytön kehittämisestä kerättiin erilaisilla osallistamismenetelmillä. Suunnittelun aloittamisesta, etenemisestä ja osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin metsa.fi ja luontoon.fi –verkkosivuilla sekä mediatiedotteilla, jotka saivat hyvin näkyvyyttä paikallislehdissä. Kaikille avoin yleisötilaisuus pidettiin heti suunnittelun alkaessa.

Sidostyhmiltä saatu palaute on ollut arvokasta ja vaikuttanut suunnitelman sisältöön. Kaikkia ehdotuksia ei kuitenkaan ole voitu ottaa huomioon. Osa palautteesta on myös kohdistunut suunnittelualueen tai suunnitelman sisällön ulkopuolelle. Jotkin ehdotukset voidaan toteuttaa ilman erillistä kirjaamista hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Lausunnot ja palaute

Pyydetty lausunnot (kpl)	21	Saadut lausunnot (kpl)	14	Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 6.
--------------------------	----	------------------------	----	--

Lausuntokooste, ks Liite 6.

Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lomake	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

21 Ympäristövaikutusten arviointi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; muiden prosessien osallistuminen on tärkeää					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueen koskevien päämäärien saavuttamista.					
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Vaikutusten arviointi	Ekologinen vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta
1. Edustavien luonnontilaisten soiden ja boreaalisten luonnonmetsien luonnon-tila ja lajisto säilyy.	1.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 1.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (14)	Inventoinneilla ja suojeltavien lajien esiintymien kartoituksilla kerätään ja ylläpidetään ajan tasalla olevaa tietoa suojeltavista luontoarvoista ja varmistetaan, että kansallispuiston ja muiden suojelualueiden suojelutavoitteet toteutuvat. Ajantasalla olevat perustiedot mahdollistavat tehokkaan edunvalvonnan.	x			Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa inventointien tekemistä. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus ja kohdennetaan inventoinnit huolellisesti.
	1.2.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 1.2.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	Vyöhykejaon kautta osoitetaan ne alueet, joihin virkistyskäyttöä ohjataan. Tämä ehkäisee arvokkaiden luontoarvojen heikkenemisen.	x	x		Mikäli kävijämäärät kasvaisivat liian suuriksi jollakin alueella ja vaarantaisivat alueen luontoarvoja, voidaan kävijöitä ohjata aktiivisesti esimerkiksi opastusviestinnän avulla alueen muihin osiin.
	1.3.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. Verkkosivut) (15)	Tiedottamalla kävijöille aktiivisesti alueen luontoarvoista sekä hoidon ja ennallistamisen tavoitteista ja menetelmistä, turvataan myös näiden arvokkaiden kohteiden suojelutavoitteiden toteutumista.	x	x		-

	1.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 1.3.3. Viestintä (15)					
2. Luonnontilaltaan heikentyneiden soiden ja metsien luonnontila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu.	2.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 2.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartointus/tarkistus (14)	Inventoinneilla ja suojeltavien lajien esiintymien kartoituksilla kerätään ja ylläpidetään ajan tasalla olevaa tietoa suojeltavista luontoarvoista ja varmistetaan, että kansallispuiston ja muiden suojelualueiden suojelutavoitteet toteutuvat. Ajantasalla olevat perustiedot mahdollistavat tehokkaan edunvalvonnan sekä tarvittavien hoito- ja ennallistamissuunnitelmien sekä niiden mu-kaisten toimenpiteiden tekemisen.	x			Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa inventointien tekemistä. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus ja kohdennetaan inventoinnit huolellisesti.
	2.2.1. ja 2.3.1. Ennallistaminen (14)	Metsien polttamisella luodaan elinympäristöjä palanutta puuta vaativille lajeille, mm. useille hyönteisille ja kääville. Metsien polttaminen saa aikaan myös metsien luonnontilaisen kaltaisia nuoria sukkessiovaiheita, joissa on runsaasti lehtipuita ja joita on nykyisellään vähän suojelualueilla. Soiden ennallistamisella palautetaan suon luontainen vesitalous. Suojat tukitaan ja mahdollinen ojituksen seurauksena kasvanut puusto poistetaan tarvittaessa. Metsänpoltoilla mutta myös ennallistamis- ja luonnonhoitotoilla on maisemavaikutuksia, jotka voivat häiritä joitakin alueen käyttäjiä. Koneellisesti toteutettavat ennallistamis- ja luonnonhoitotyöt voivat aiheuttaa tilapäisiä haittoja, kuten kasvillisuuden vahingoittumista, jälkiä maastoon (ajouria) sekä vähäisiä meluhaittoja ja päästöjä ilmaan. Myös lintujen pesintä voi häiriintyä poltoista ja konetyöstä.	x	x		Kielteisten maisemavaikutusten kokemista pyritään välttämään tiedottamalla poltoista ja ennallistamis- ja luonnonhoitotoista hyvin. Poltettavat alueet valitaan siten, ettei niissä esiinny suojeltavia lajeja. Poltettavat kohteet tarkistetaan ennen polttoa ja löydetty linnunpesät suojataan. Polttoajankoh- ta pyritään lisäksi valitsemaan niin, että poltossa mahdollisesti pesänsä menettävät linnut ehtivät tehdä pesimäkaudella uuden pesän. Pitkällä aikavälillä metsien polttaminen parantaa lintujen ja myös monen muun lajin elinympäristöjä. Haitat maastolle ja lajistolle ovat vähäisiä ja tilapäisiä, ja niiden vähentämiseksi koneella tehtävät työt pyritään ajoittamaan talviaikaan

						käyttäen mahdollisimman kevyttä kalustoa.
3. Luonnontilaisten alueiden lintulajisto ja –kannat säilyvät elinvoimaisina ja voivat hyvin. Muilla osilla suo- ja metsälinnuston tila ja pesimätulokset paranevat sopivien elinympäristöjen edustavuuden parantuessa.	3.1.1. (Eryisesti) suojeltavien lajien esiintymien kartoitukset/tarkistukset ja säännölliset linjalaskennat (14)	Suojeltavien lajien esiintymien kartoitusten myötä tieto suunnittelualueen tärkeistä pesimä- ja levähdysalueista kasvaa ja virkistyskäyttöä pystytään ohjaamaan pois häiriöalttiimmilta alueilta. Kartoituksilla varmistetaan myös mahdollisten hoitotoimenpiteiden tehosta ja suojelutavoitteiden toteutumisesta.	x	x		Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa seurantojen tekemistä. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus.
	3.2.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 3.2.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	Mahdollisimman häiriötön pesimäkausi parantaa lintujen pesimätuloksia. Alueen käytön vyöhykkeistämisen avulla virkistyskäyttöä ohjataan arvokkaiden pesimäalueiden ulkopuolelle. Liikkumisrajoituksilla ohjataan virkistyskäyttöä alueellisesti ja ajallisesti linnuston pesinnän turvaamiseksi.	x	x		Liikkumisrajoitusten tulee olla selkeästi esitettynä alueen opastusaineistossa.
4. Sisävesien ekologinen tila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu (pääosin ekologinen tila on hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan).	4.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14)	Sisävesien inventoinneilla ja lajistotason kartoituksilla kerätään tietoa suojeltavista luontoarvoista ja varmistetaan, että kansallispuiston ja muiden suojelualueiden suojelutavoitteet toteutuvat. Ajantasalla olevat perustiedot mahdollistavat tehokkaan edunvalvonnan sekä tarvittavien hoitosuunnitelmien sekä niiden mukaisten toimenpiteiden tekemisen.	x			Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa inventointien tekemistä. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus ja kohdennetaan inventoinnit huolellisesti.
	4.2.1. Veden/kosteikon kunnostaminen (14)	Pienvesien kunnostaminen parantaa niille ominaisen lajiston tilaa sekä samalla myös linnuston elinolosuhteita ja levähdyspaikkoja.	x			Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa hoitosuunnitelmien toteuttamista. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus.
5. Patvinsuon erämaisuus ja hiljaisuus houkuttelee retkeilijöitä aavoilla soilla ja suurpetojen jäljillä.	5.1.1. Käytön rajoittaminen (Vyöhykkeistäminen) (13A, B, C) 5.1.2. Käytön ohjaaminen (13A, B, C)	Vyöhykejaon kautta osoitetaan ne alueet, joihin virkistyskäyttö ohjataan. Laajat alueet ovat syrjävyöhykettä, ja siellä erämaisuus ja hiljaisuus on erityinen arvo.	x	x		-
6. Erätalouden, kaskeamisen, asutuksen, talousmetsän ja sotahistoriaan liittyvä kulttuuriperintö säilyy ja muodostaa kulttuurimatkailun vetovoimatekijän.	6.1.1. Inventointi: maise- ma/rakennusperintö/arkeologiset kohteet (14)	Ajantasalla olevat perustiedot mahdollistavat tarvittavien hoitosuunnitelmien sekä niiden mukaisten toimenpiteiden tekemisen.		x	x	Riittävien resurssien puute voi vaikeuttaa inventointien tekemistä. Varmistetaan riittävien resurssien saatavuus.
	6.2.1. Rakennusperinnön kunnostaminen (14) 6.2.2. Rakennusperinnön	Rakennusperinnön kunnostamisella ja arkeologisten kohteiden hoidolla turvataan kohteiden säilyminen.		x	x	Suunnitellaan ja toteutetaan kunnostus- ja hoitotoimet tiiviissä yhteis-

	suojelu (14) 6.2.3. Arkeologisen kohteen hoito (14)					työssä kulttuuriperinnön asiantuntijoiden kanssa.
	6.3.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) (15) 6.3.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 6.3.3. Viestintä (15)	Tiedottamalla kävijöille aktiivisesti kulttuuriperinnöstä ja sen huomioonottamisesta, turvataan myös arvokkaiden kulttuuriperintöarvojen säilymistä.		x		-
7. Patvinsuon kansallispuisto ja sen ympäristö tarjoaa lisääntyvissä määrin mahdollisuuksia kestävään luontomatkailuun ja jokamieskäyttöön turvaamalla alueen vetovoimattajien yhteistyössä alueen kaikkien toimijoiden kanssa.	7.1.1. Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi) (15) 7.1.2. Opastus maastosa/palvelupisteessä (15) 7.1.3. Näyttelyn laatiminen/päivitys (15) 7.1.4. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. verkkosivut) (15) 7.1.5. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 7.1.6. Viestintä (15)	Onnistuneella markkinoinnilla tuetaan käyntimäärän kasvua ja vahvistetaan Patvinsuon kansallispuiston imagoa ja asemaa yleisesti tunnustettuna alueen vetovoimatekijänä.		x	x	Markkinointi tulee suunnitella huolellisesti ja sen tulee vastata asiakkaiden kysyntään.
	7.2.1. Kävijäseuranta (15) 7.3.1. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen (15)	Luotettava ja ajantasainen tieto alueen käyntimäärästä, käyntien jakautumisesta ja kävijöiden tyytyväisyydestä palvelee alueen käytön ohjaamista ja palvelurakenteiden sijoittamista sekä alueen kehittämistä kokonaisuutena	x	x		-
	7.4.1. Palveluvarustuksen ylläpito (15) 7.4.2. Palveluvarustuksen rakentaminen (15) 7.4.3. Palveluvarustuksen purkaminen (15) 7.5.1. Luontomatkailun tuotekehittäminen (15)	Alueen palveluvarustus pidetään hyvässä kunnossa. Tämä edistää kävijöiden hyvinvointia ja luo edellytyksiä pienimuotoiselle ja alueen luonteeseen sopivalle matkailun yritystoiminnalle.		x	x	Resurssien puute voi muodostua rajoittavaksi tekijäksi. Silloin voidaan joutua karsimaan tiettyjen kohteiden palvelutasosta.
8. Patvinsuon kansallispuisto palvelee monipuolista kansallista ja kansainvälistä tutkimustoimintaa ja tuottaa Patvinsuolla sekä muissa kansal-	8.1.1. Yhteistyö (17) 8.1.2. Lupien myöntäminen (17)	Laadukkaan ja monipuolisen tutkimustoiminnan sekä pitkäaikaseurantojen jatkuminen tuo uutta tietoa soista ja metsistä sekä niiden lajistosta. Tämä auttaa myös suojelutavoitteiden saavuttamisessa sekä luontomatkailun kehittämisessä.	x	x		Tutkimuskäyttöä ohjataan ja valvotaan yhteistyössä tutkimusta harjoittavien yhteistyötahojen kanssa. Tutkimuksen toteuttaminen edellyttää Metsähalli-

lispuistoissa ja luonnonsuojelualueilla hyödynnettävissä olevaa tietoa soista ja metsistä sekä niiden lajistosta.						tukselta kirjallista lupaa, jonka haun yhteydessä Metsähallituksen asiantuntijat tarkistavat lupahakemuksen ja sisällyttävät lupaan tarvittaessa ohjeita, ehtoja tai määräyksiä luontoarvojen turvaamiseksi. Tutkimusten huolellisella suunnittelulla ja yhteistyöllä sekä tarvittavalla tiedotuksella varmistetaan, että suojeluarvot turvataan ja etteivät alueen muut käyttäjät tahattomasti häiritse tutkimuksia.
	8.2.1. Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (ml. Verkkosivut) (15) 8.2.2. Maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 8.2.3. Viestintä (15)	Tiedottamalla kävijöille aktiivisesti ajankohtaisista tutkimustuloksista turvataan samalla myös kansallispuiston suojelutavoitteiden toteutumista.	x	x		-
9. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä erämainen ja hiljainen luonnosta oppimisen, luontomatkailun ja kestävän kehityksen mallialue.	9.1.1. (Englanninkielisen) maasto-opastusaineiston laatiminen ja ylläpito (15) 9.1.2. Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi) (15) 9.1.3. Luontomatkailun tuotekehittäminen (15) 9.1.4. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solmiminen (15) 9.1.5. Kävijäseuranta (15)	Kansallispuiston kävijämäärä kasvaa hallitusti ja kävijöiden viipymä alueella pitenee. Tämä tukee paikallistaloutta.	x	x	x	-

10. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä Luonnosta hyvä olo –kohde.	10.1.1. Palveluvarustuksen ylläpito (15) 10.1.2. Virkistyskäytön edistäminen (markkinointi) (15) 10.1.3. Luontomatkailun tuotekehittely (15) 10.1.4. Luontomatkailun yhteistyösopimusten solminen (15) 10.1.5. Kävijäseuranta (15)	Luonnossa oleskelulla on myönteisiä vaikutuksia ihmisten fyysiseen ja henkiseen terveyteen.		x	x	-
11. Lohikalakantojen myönteinen kehitys lisää lajiston monipuolisuutta ja Patvinsuon vetovoimaisuutta.	11.1.1. Istuttaminen (kalat ja ravut) (16) 11.1.2. Veden/kosteikon kunnostaminen (16)	Kannan kehittämisellä suotuisasti on myönteisiä vaikutuksia paitsi lajistoon myös kansallispuiston vetovoimaan kokonaisuutena.	x	x	x	Kannan kehitystä seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin suotuisan kehityksen turvaamiseksi.
Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta	Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin ja lajeihin on arvioitu suunnitelmaa laadittaessa, ja todettu ettei suunnitelmalla ole haitallisia vaikutuksia näihin. Esitetyt toimenpiteet edistävät luontotyyppien ja lajien säilymistä ja estävät niiden heikkenemistä sekä niihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Toimenpiteet eivät todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä suojeluarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon, eikä luonnonsuojelulain 65-66 §:ien mukaista Natura-vaikutusten arvioinnia tarvitse suorittaa. Natura-arvioinnin tarveharkinta tehdään myöhemmin toimenpidesuunnittelun yhteydessä kunkin osasuunnitelman kohdalla erikseen. Myös positiiviset Natura-vaikutukset dokumentoidaan suunnitelmiin. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen toiminta, kuten käytön ohjaaminen, vyöhykkeistäminen sekä ennallistaminen ja luonnonhoito edistää Natura-luontotyyppien ja lajien säilymistä sekä parantaa luontotyyppien tilaa ja lisää niiden pinta-alaa tulevaisuudessa.					
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto	Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia. Suunnittelualan metsien ja soiden luonnontilaisuus lisääntyy, luontotyyppien ja lajien elinolosuhteet sekä alueen kytkeytyneisyys paranevat. Kohdennetuilla inventoinneilla ja lajistokartoituksilla saadaan lisätietoa alueen luonnosta sekä suojeluarvoista ja ennallistamisella ja luonnonhoidolla sekä lajiston hoidolla parannetaan luontoarvojen tilaa entisestään. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat kokonaisuutena arvioituna positiivisia. Retkeilypalveluita ylläpidetään ja kehitetään. Mahdollisuudet virkistytymiseen, ulkoiluun ja retkeilyyn paranevat entisestään. Alueen kulttuurihistoriaa tuodaan entistä enemmän kävijöiden tietoisuuteen. Luonnon-suojelun toimenpiteissä huomioidaan retkeilijät niin suunnittelu- ja toteutusvaiheessa kuin tiedottamisessa. Tiivis ja avoin yhteistyö paikallisten asukkaiden ja alueen muiden toimijoiden kanssa edistää kansallispuiston sekä muutoinkin luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä ja arvostusta. Suunnitelman taloudelliset vaikutukset liittyvät erityisesti luontomatkailun kehittämiseen ja tavoitteeseen kävijämäärän kasvattamisesta ja kävijöiden viipymän pidentämisestä ja sitä kautta paikallistaloudellisten vaikutusten kasvamisesta. Tätä tukee luontomatkailun edellytysten parantaminen ja alueen vetovoiman lisääminen. Suunnittelun yhteydessä on käyty läpi virkistyskäytön palveluvarustukseen liittyvät ratkaisut ja linjaukset, jotka vaikuttavat Metsähallituksen toimintaan ja kansallispuiston hallintaan ja hoitoon.					

SEURANTA

22A Suunnitelman toteutuksen seuranta					
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta				
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. Lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.				
Päämäärä / kehittämis-mahdollisuus	Toimenpide	Mittari	Nykytaso	Tavoitetaso	Tavoitevuosi
1. Edustavien luonnontilaisten soiden ja boreaalisten luonnonmetsien luonnontila ja lajisto säilyy.	1.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 1.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (14)	Luontotyyppi-inventoinnin määrä (ha), suojeltavien lajien esiintymätietojen kartoitus ja tarkistus		Pienialaisten ja vaikeasti tunnistettavien direktiivin luontotyyppien kartoitusten jatkaminen direktiiviraportointia varten. Erityisesti suojeltavien, uhanalaisten ja direktiivilajien havaintopaikkojen kartoitus ja tarkastus.	Jakuva
2. Luonnontilaltaan heikentyneiden soiden ja metsien luonnontila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu.	2.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14) 2.1.2. (Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (14)	Luontotyyppi-inventoinnin määrä (ha), suojeltavien lajien esiintymätietojen kartoitus ja tarkistus		Inventointien jatkaminen erityisesti ennallistetuilla soilla ja metsissä.	Jatkuva
	2.2.1. Ennallistaminen (14) 2.3.1. Ennallistaminen (14)	Ennallistettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat		Ennallistamispolito vähintään viiden vuoden välein, Oinasvaaran ja Vankonvaaran soiden ennallistaminen lähivuosina.	Jatkuva

3. Luonnontilaisten alueiden lintulajisto ja –kannat säilyvät elinvoimaisina ja voivat hyvin. Muilla osilla suo- ja metsälinnuston tila ja pesimätulokset paranevat sopivien elinympäristöjen edustavuuden parantamisessa.	3.1.1. (Erityisesti) suojeltavien lajien esiintymien kartoitukset/tarkistukset ja säännölliset linjalaskennat (14)	Suojeltavien lajien esiintymätietojen kartoitus ja tarkistus, erityislajien seurannan määrä	Säännöllisiä linnuston linjalaskentoja.	Tehdään linjalaskentoja ja erityislajien kartoituksia.	Jatkuva
4. Sisävesien ekologinen tila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu (pääosin ekologinen tila on hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan).	4.1.1. Inventointi: vedenalainen/luontotyyppi, lajit (14)	Vedenalaisen luonnon inventoinnin määrä (ha), lajistokartoitusten määrä	Sisävesien inventointi on tehty Patvinsuon kansallispuistossa.	Sisävesien inventointia laajennetaan muillekin suunnittelualueen osakohteille sekä lajistotason kartoituksiin.	2030
	4.2.1. Veden/kosteikon kunnostaminen (14)	Ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat	-	Toteutuskelpoinen Surkanpuron elinympäristön kunnostamissuunnitelma.	2030
6. Erätalouden, kaskeamisen, asutuksen, talousmetsän ja sotahistoriaan liittyvä kulttuuriperintö säilyy ja muodostaa kulttuurimatkailun vetovoimatekijän.	6.1.1. Inventointi: maise-ma/rakennusperintö/arkkeologiset kohteet (14)	Kulttuuriperintöinventointien lkm	Suunnittelualueen rakennusperintöä ei ole inventoitu systemaattisesti. Kansallispuistossa vuonna 2007 tehty inventointi ei kattanut kaikkia tiedossa olevia arkeologisia kulttuuriperintökohteita.	Dokumentoiduiksi tulevat karsikkopuut, sekä vuoden 2007 inventoinnista puuttuvat kohteet, rantojen asuinpaikkojen kulumisen havainnointi säännöllisesti.	2030
	6.2.1. Rakennusperinnön kunnostaminen (14) 6.2.2. Rakennusperinnön suojelu (14) 6.2.3. Arkeologisen kohteen hoito (14)	Kunnostus-/hoitosuunnitelmien lkm, suojeltujen rakennusten kunnostus (kohteiden lkm)	-	Tarvittavat hoitosuunnitelmat (erityisesti Kuikkaniemen kalasauna) tehty.	2030
7. Patvinsuon kansallispuisto ja sen ympäristö tarjoaa lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestäväan luontomatkailuun ja jokamieskäyttöön turvaamalla alueen veto-	7.2.1. Kävijäseuranta (15)	Toiminnassa olevien kävijälaskureiden lkm	Laskureita: 1	Laskureita: 1	Jatkuva
	7.4.1. Palveluvarustuksen ylläpito (15) 7.4.2. Palveluvarustuksen rakentaminen	Palvelurakenteiden rakentaminen: kohteiden lkm (+ investointien määrä ja laatu), ylläpidettävien retkeilyreittien määrä, palvelurakenteiden purkaminen: kohteiden lkm		Ylläpidetyt reitit: nykyiset reitit pääosin, reittien kestäväointi tarvittaessa (Suomun kierto)	2030

voimatekijät yhteistyössä alueen kaikkien toimijoiden kanssa.	(15) 7.4.3. Palveluvarustuksen purkaminen (15)			Hiienvaaran ampuma-alueella olevan reitin siirto puiston puolelle Rakentaminen, kohteet: 3 kpl (pysäköintialue, laavu, lintu-/katselulava) Purkaminen, kohteet: 1 kpl (Maksimasaaren lintulava)	
8. Patvinsuon kansallispuisto palvelee monipuolista kansallista ja kansainvälistä tutkimustointa ja tuottaa Patvinsuolla sekä muissa kansallispuistoissa ja luonnonsuojelualueilla hyödynnettävissä olevaa tietoa soista ja metsistä sekä niiden lajistosta.	8.1.1. Yhteistyö (17) 8.1.2. Lupien myöntäminen (17)	Myönnettyjen lupien lkm	-	Tarvittaessa, ei määritellä	Jatkuva
11. Lohikalakantojen myönteinen kehitys lisää lajiston monipuolisuutta ja Patvinsuon vetovoimaisuutta.	11.1.1. Istuttaminen (kalat ja ravut) (16) 11.1.2. Veden/kosteikon kunnostaminen (16)	Istutettujen yksilöiden määrä, ennallistettujen ja hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat	-	Taimenen mäti- ja poikasistutukset, tarvittaessa virtavesien elinympäristöjen kunnostaminen tehty.	2030

22B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5-6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Vaikuttavuusmittari	Nykytaso	Tavoitetaso	Tavoitevuosi
1. Edustavien luonnontilaisten soiden ja boreaalisten luonnontilaisten luonnontila ja lajisto säilyy.	Natura-luontotyyppien edustavuus alueella, suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla - Natura-luontotyyppien edustavuuden arviointi luontotyyppi-inventoinnin yhteydessä asiantuntija-arviona - Lajistoinventointien ja seurantojen tulokset	Hyvä / erinomainen	Säilyy ennallaan / paranee	2030
2. Luonnontilaltaan heikentyneiden soiden ja metsien luonnontila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu.	Natura-luontotyyppien edustavuus alueella, ennallistamisen ja luonnonhoidon onnistuminen (hoitoseurannan johtopäätös), suojeltavien lajien esiintymien määrä suojelualueilla - Natura-luontotyyppien edustavuuden arviointi luontotyyppi-inventoinnin yhteydessä asiantuntija-arviona - Ennallistamisen ja luonnonhoidon onnistumista seurataan arvioimalla kohdetta suhteessa luontotyyppiluokitteluun, sekä seuraamalla lajiston koostumusta ja lajiston tilaa - Lajistoinventointien ja seurantojen tulokset	Heikentynyt	Paranee	2030
3. Luonnontilaisten alueiden lintulajisto ja -kannat säilyvät elinvoimaisina ja voivat hyvin. Muilla osilla suo- ja metsälinnuston tila ja pesimätulokset paranevat sopivien elinympäristöjen edustavuuden parantamisella.	Virkistyskäytölle herkän lajin tai lajien kannan kehitys, lintudirektiivin lajien pesimäkanta ja muuttavien lajien keskimääräinen runsaus	Ks. Natura-alueiden tilanarvioinnit (Nata)	Säilyy ennallaan / paranee	2030

4. Sisävesien ekologinen tila paranee ja niiden lajisto monipuolistuu (pääosin ekologinen tila on hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan).	Pintavesien ekologinen tila (VPD) - Pintavesien tilaa seuraavat ELY-keskukset	Sisävesien ekologinen tila on pääosin hyvä, luonnontilaltaan heikentyneiden tilaa parannetaan	Säilyy ennallaan / paranee	2030
5. Patvinsuon erämaisuus ja hiljaisuus houkuttelee retkeilijöitä aavoilla soilla ja suurpe-tojen jäljillä.	Käynnit suojelu- ja virkistysalueilla, kävijätyytyväisyys suojelu- ja virkistysalueilla, kävijävaikutusten häiritsevyys (liiallinen kävijämäärä, muiden kävijöiden käyttäytyminen) - Kävijäseurannan ja kävijätutkimuksen tulokset	Kävijämäärä 13 000 (2014), kävijät pääasiassa tyytyväisiä, kävijätytyväisyysindeksi 4,46 ja häiriötekijöiden kokeminen 4,72 (asteikko 1-5),	Kävijämäärä n. 16 000, kävijätytyväisyysindeksi ja häiriötekijöiden kokeminen säilyy ennallaan / paranee	2025
6. Erätalouden, kaskeamisen, asutuksen, talousmetsän ja sotahistoriaan liittyvä kulttuuriperintö säilyy ja muodostaa kulttuurimatkailun vetovoimatekijän.	Kulttuuriperinnön inventointitilanne, suojeltujen rakennusten kuntoluokan muutos, kiinteiden muinaisjäännösten hoitotarveluokan muutos	Suunnittelualueen rakennusperintöä ei ole inventoitu systemaattisesti. Patvinsuon kansallispuistossa tehtiin arkeologisen kulttuuriperinnön inventointi vuonna 2007. Inventoidulta alueelta tunnettiin ennen kenttätöitä yksi arkeologinen kohde, kivikautinen asuinpaikka Kaurisniemi 1. Inventoinnissa dokumentoitiin 37 ennestään tuntematonta kulttuuriperintökohdetta, joihin kuhunkin liittyy yksi tai useampi alakohde. Inventointi ei kattanut kaikkia tiedossa olevia arkeologisia kulttuuriperintökohteita	Arkeologisen inventoinnin jatkaminen, tarvittavat hoitosuunnitelmat tehty ja kiireelliset kohteet hoidettu	2030
7. Patvinsuon kansallispuisto ja sen ympäristö tarjoaa lisääntyvässä määrin mahdollisuuksia kestäväan luontomatkailuun ja jokamieskäyttöön turvaamalla alueen vetovoimatekijät yhteistyössä alueen kaikkien toimijoiden kanssa.	Käynnit suojelu- ja virkistysalueilla, kävijätytyväisyys suojelu- ja virkistysalueilla, kävijävaikutusten häiritsevyys (kuluneisuus, roskaantuneisuus, liiallinen kävijämäärä, muiden kävijöiden käyttäytyminen) - Kävijäseurannan ja kävijätutkimuksen tulokset - Ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän: maaston kuluneisuus on hyväksyttävissä rajoissa, käytetään merkittyjä reittejä ja huollettuja rakenteita silloin, kun niitä on, ympäristöä säästävä retkeily on yleisesti käytössä, polttopuun käyttö on säästävää - Polttopuun kokonaismenekki perustuu puistoalueen omaan seurantaan (Reiska-	Kävijämäärä 13 000 (2014), kävijät pääasiassa tyytyväisiä, kävijätytyväisyysindeksi 4,46 (asteikko 1-5)	Kävijämäärä n. 16 000, kävijätytyväisyysindeksi säilyy ennallaan / paranee	2025

	tietojärjestelmä)			
8. Patvinsuon kansallispuisto palvelee monipuolista kansallista ja kansainvälistä tutkimustoimintaa ja tuottaa Patvinsuolla sekä muissa kansallispuistoissa ja luonnonsuojelualueilla hyödynnettävissä olevaa tietoa soista ja metsistä sekä niiden lajistosta.	Asiantuntija-arvio, yhteistyö sidosryhmien kanssa, julkaisujen määrä - Alueelta tehdyistä tutkimuksista julkaistaan artikkeleita tieteellisissä julkaisuissa, sanoma- ja aikakauslehdissä, ei tieteellisinä raportteina jne.	Hyvä	Säilyy ennallaan	
9. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä erämainen ja hiljainen luonnosta oppimisen, luontomatkailun ja kestävän kehityksen mallialue.	Käynnit suojelu- ja virkistysalueilla, suojelualueiden näkyvyys (mediaseuranta), virkistyskäytön paikallistaloudelliset vaikutukset - Kävijäseurannan ja kävijätutkimuksen tulokset - Mediaseurannan ja paikallistaloudellisten vaikutusten seurannan tulokset	Kävijämäärä 13 000 (2014)	Kävijämäärä n. 16 000, medianäkyvyys ja paikallistaloudelliset vaikutukset ja työllisyysvaikutukset kasvaneet	2025
10. Patvinsuon kansallispuisto on merkittävä Luonnosta hyvä olo –kohde.	Suojelualueiden näkyvyys (mediaseuranta), kävijäytyväisyys suojelu- ja virkistysalueilla, luonnon virkistyskäytön terveysvaikutukset - Mediaseurannan tulokset ja tietämys luonnon virkistyskäytön terveysvaikutuksista. - Kävijätutkimuksen tulos	Kävijät pääasiassa tyytyväisiä, kävijäytyväisyysindeksi 4,46 (2014) (asteikko 1-5)	Medianäkyvyys ja tieto luonnon virkistyskäytön terveysvaikutuksista kasvaneet (mittareiden kehittäminen), kävijäytyväisyysindeksi ennallaan tai parantunut	2030
11. Lohikalakantojen myönteinen kehitys lisää lajiston monipuolisuutta ja Patvinsuon vetovoimaisuutta.	Suojeltavien lajien esiintymien määrä alueella, muutokset suojelun kannalta tärkeissä kalakannoissa (ei vielä mittaria)	-	Kanta kehittyy	2030
Lisätietoja				
Suunnitelman seuranta toteutetaan osana laajempaa suojelualueiden tilan seurantaa ja seurannassa käytetään Metsähallituksessa hyväksyttyjä mittareita. Virkistyskäytön ja luontomatkailun ympäristövaikutuksia arvioidaan myös menetelmällä, joka perustuu hyväksyttävän muutoksen rajan (Limits of Acceptable Change, LAC) määrittämiseen. Hoito- ja käyttösuunnitelman osalta seurataan suunnittelualueen yleisen tilan lisäksi suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä suunnitelman vaikuttavuutta. Joitakin mittareita seurataan vuosittain. Laajemmin suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista sekä suunnitelman vaikuttavuutta eli suunnitelmassa asetettujen päämäärien toteutumista arvioidaan määräajoin, noin viiden vuoden välein. Samassa yhteydessä päätetään myös suunnitelman päivittämisestä kokonaan tai osittain.				

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
Lomake 1	Maukonen Esko, Nykänen Sirpa, Laitinen Juha, Manninen Seppo, Huttunen Juha, Kammonen Arto, Leskinen Jukka, Salmi Juha ja Jämsä Jari	Itä-Suomen luonnonvarasuunnitelma, kausi 2008-2017.	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 61	2008
"		Kolin-Ruunaan alueen luontomatkailusuunnitelma.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 87	
"		Patvinsuon kansallispuiston kävijätutkimus. (Uusi kävijätutkimus valmistuu vuonna 2016)	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 87	2007
"	Metsähallitus	Patvinsuon kansallispuiston runkosuunnitelma.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 47	1998
"	Metsähallitus	Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 203	2014
Lomake 3	Mononen, P., Niinioja, R. Rämö, A. ja Ranta P. (toim.)	Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2010 – 2015.	Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 1/2011	2011
Lomake 4	Metsähallitus	SutiGis -paikkatietoaineisto	Metsähallitus	
Lomake 5	BirdLife	Linnuston IBA-laskennat Patvinsuo 2013	Julkaisematon taulukko	2013
"	Junninen, Kaisa	Kääpäkartoitukset Vaara-Karjalassa 2014: Koskutkangas, Oinasvaara ja Ritosärkkä.	Metsähallitus, Luontopalvelut, Etelä-Suomi. MH 2270/2015	2015
"	Rajasärkkä, Ari	MAALI-aineisto, linnut. Metsähallituksen linjalaskenta-aineistoja Patvinsuon osalta vv. 1983 - 2013	Julkaisematon taulukko	2014
"	Hertta, Eliölajit	Suunnittelualueelta Eliölajit- järjestelmään tallennetut havaintopaikat (tilanne 1.3.2015)		
Lomake 6	Metsähallitus	Metsähallituksen esitys suojeltavista rakennuksista – kohteiden esittely	Moniste	1993
"	Potinkara, Oiva	Suomun suurilta saloilta	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 12	1993
"	Puotunen, Mia	Rakennusinventointi. Kuikkaniemen kalasauna. Patvinsuon kansallispuisto, Lieksa	Metsähallituksen arkisto	2009
"	Pylkkö, Ilkka & Maunonen, Minna	Patvinsuon kansallispuiston muinaisjäännösinventointi 2007	Metsähallituksen arkisto	2007
"	Metsähallitus	Patvinsuon kansallispuiston runkosuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 47	1998
"	Museovirasto	Muinaisjäännösrekisteri	http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx	
"	Museovirasto	Rakennusperintörekisteri	http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx	
Lomake 9		http://wanda.uef.fi/~jkouki/project_fire.htm		

"	Keski-Karhu, Hanna	Patvinsuon kansallispuisto – 20 vuotta suojelua ja tutkimusta.	Julkaisematon raportti, Metsähallitus, Lieksa.	2002
"	Niinioja, R. & Rämö, A. (toim.)	Hietajärven alue – ympäristön seurannan helmi Pohjois-Karjalassa.	Suomen ympäristö 59. Pohjois-Karjalan ympäristökeskus. Suomen ympäristökeskus.	2006
"	Turunen, J., Rätty, A., Kuznetsov, O., Maksimov, A., Shevelin, P., Grabovik, S., Tolonen, K., Pitkänen, A., Turunen, C., Meriläinen, J. & Jungner, H.	Development History of Patvinsuo Mire, Eastern Finland	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisu- ja Sarja A No 138.	2002

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit

Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi

Liite 6. Lausuntokooste

Liite 7. Kuvaliite. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 8. Vahvistuskirje. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot

Tunnus	Nimi	Rauhoitusvuosi	Pinta-ala (ha)	Liikkumisrajoitus alkaa	Liikkumisrajoitus päättyy	Liikkumisrajoitusala (ha)	Metsätalous	Ojitus ja ojien perkaus	Maa-ainesten otto ja kaivostoiminta	Rakennusten, teiden rakentaminen	Ruoppaus	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Suunnistus- ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leiriytyminen	Eläinten tappaminen tai pyydystäminen	Kasvien tai kasvinosien ottaminen (pl marjat ja sienet)	Kaikki metsästys	Pienriistan metsästys	Vesilintujen metsästys	Pienpetojen pyynti	Hirven metsästys	Hirven ajo	Pilkkiminen ja onkiminen	Muu kalastus	Maanviljely (pl.laidunnus)	Maastoliikenne sulan maan aikaan	Moottoriveneyly, vesiskootteriajelu	Moottorikelkkailu	Alueella on maanomistajalle sallittuja toimia	Alueella on ELY-keskuksen luvalla sallittuja toimia	Määräysten uusimistarve
YSA076890	Nälmän-suon luonnonsuojelualue	1999	97,66	1.5.	10.7.		x	x	x	x	x						x	x	x		x	x	x	x					x	x	x			
Pinta-ala yhteensä (ha)			97,66	Rajoitusala (ha)																														

Maihinnousu ja liikkuminen suo- ja luhta-alueilla 1.5.-10.7. välisenä aikana (lintujen pesimäaika)

Rauhoitus ei ole esteenä toimenpiteille, jotka on voimassa olevassa vesioikeuden päätöksessä sallittu tai määrätty Pamilo OY:n tehtäväksi.

Poikkeuslupa

- Edellä olevista määräyksistä saadaan poiketa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen luvalla, jos se on luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön kannalta perusteltua.

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta

Suunnitelmaan liitetään tarvittaessa ote suunnittelualuetta koskevasta maakuntakaavakartasta.

Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit

Si- sältö	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueeseen sisältyvien Natura-alueiden tai muun merkittävän alueen Natura 2000 -luontotyytit, niiden pinta-alat ja edustavuudet alueittain. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetoa Natura-tietokantalomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.																				
Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Koskukangas (FI0700117)										Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluontotyyppi, M=muu lt)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epasuotuisa-riittämätön, U2=epäsuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)
			Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyypin esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)	12 vuotta			24 vuotta					
						Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy		Pinta-ala			Laatu	Pinta-ala	Laatu			
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet (Natura-alue)		2,3	5,1		M	B	6	0	2	A	22	B	X	M	0	X	0	X	G	U1
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet (Ei Natura-alue)		2,8																		
7310	Aapasuot (Natura-alue)	*	132,6	195,6		G	B	4	0,01	0	B	13	B	X	M	0	0	0	0	G	U1
7310	Aapasuot (ei Natura-alue)	*	63,0																		
9010	Luonnonmetsät (Natura-alue)	*	33,7	62,3		G	B	2	0	0	B	18	B	X	M	0	0	0	0	G	U1
9010	Luonnonmetsät (ei Natura-alue)	*	28,6																		
91D0	Puustoiset suot (Natura-alue)	*	39,1	75,0		G	B	2	0	2	B	22	B	P	M	0	0	0	0	G	U1
91D0	Puustoiset suot (ei Natura-alue)	*	35,9																		
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (Natura-alue)		23,8	34,3																	
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (ei Natura-alue)		10,5																		

Luontodir. luontot. yhteensä	264,7	264,7	Lisätietoja
Muut luontotyytit yhteensä	34,3	34,3	
Inventoimaton alue	0		
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)		299,0	
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)		89	Arviointi perustuu Natura-alueen osalta vuonna 2014 päivitettyyn Natura-tietokantaan (joka on päivitetty SutiGis-tietojen perusteella) ja Natura-alueen ulkopuolisen alueen osalta MH:n SutiGis-paikkatietojärjestelmään. Jokaisen luontotyytin osalta on tehty yksi arviointirivi, johon sisältyy arviointi sekä Natura-alueella että Natura-alueen ulkopuolella.
Suojelutoimien painopisteluontotyyppien (kpl)		0	
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Alueelle on laadittu soiden ennallistamissuunnitelma.		
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Alue on varsin luonnontilainen suo- ja lampikokonaisuus, joskin alueen ulkopuolella on jonkin verran ojituksia ja yksi lampi on yhteydessä ojituksiin. Puustoisten soiden edustavuutta heikentää paikallisesti ojitukset ja jonkin verran puuston käsittely, lähinnä vanhempien puiden hakkuu.		
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Koskutkangas on edustava pieni aapasuoalue. Alueella esiintyy 4 eri luontotyyppiä ja ne kattavat 87 % alueen pinta-alasta. Aapasoiden lisäksi alueella esiintyy luonnonmetsiä, puustoisia soita ja runsashumuksisia järviä ja lampia. Kaikki luontotyytit ovat edustavuudeltaan hyviä tai erinomaisia. Natura-alueella on merkitystä luonnonmetsien kytkeytyneisyyden sekä valuma-alueeltaan kohtalaisen ojittamattomina säilyneiden soiden kannalta.		
Yleisarviointi A tai B (kpl)	4		
joista sj-toimien painopisteluontotyypp. (kpl)	0		
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp. (kpl)	0		

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Oinasvaara (FI0700054)											Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluontotyyppi, M=muu lt)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epasuotuisa-riittämätön, U2=epasuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			12 vuotta				24 vuotta					
							Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy	Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)	Pinta-ala			Laatu	Pinta-ala	Laatu			
8220	Silikaattikalliot (Natura)		0,20	0,2		M	B	1	0	0	B	10	B	X	M	0	0	0	0	G	FV	
9010	Luonnonmetsät (Natura)	*	9,60	9,60		G	A	0	0	0	A	10	B	X	M	0	0	0	0	G	U1	
9010	Luonnonmetsät (ei Natura)	*	120,02	120,02		G	B	4	0	0	B	21		P	M	0	+	+	+	G	U1	
91D0	Puustoiset suot (Natura)	*	1,20	1,20		G	D														U1	
91D0	Puustoiset suot (ei Natura)	*	19,15	19,15		G	C	1	0	1	C	22	C	P	M	0	0	0	-	M	U1	
Ei	Muut luontotyypit yhteensä (Natura)		9,60	10																		
Ei	Muut luontotyypit yhteensä (ei Natura)		89,52	89,52																		
Luontodir. luontot. yhteensä			150,2	150,2	Lisätietoja																	
Muut luontotyypit yhteensä			99,1	99,1																		
Inventoimaton alue			0		Arviointi perustuu Natura-alueen osalta vuonna 2014 päivitettyyn Natura-tietokantaan (joka on päivitetty Suti-Gis-tietojen perusteella) ja Natura-alueen ulkopuolisen alueen osalta MH:n SutiGis-paikkatietojärjestelmään. Jokaisen luontotyyppin osalta on tehty yksi arviointirivi, johon sisältyy arviointi sekä Natura-alueella että Natura-alueen ulkopuolella.																	
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)				249,3																		
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)				60																		
Suojelutoimien painopisteluontotyyppejä (kpl)				0																		
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus				Alueella ei ole toistaiseksi toteutettu ennallistamistoimia. Oinasvaaran suojelumetsän perustamisen myötä erityisesti luonnonmetsien suojelutilanne on parantunut suunnittelualueen lounaisosissa huomattavasti.																		
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus				Puolet alueen pinta-alasta on boreaalisia luonnonmetsiä, joiden edustavuus paranee ajan myötä lahopuumäärän lisääntyessä luontaisesti eivätkä ennallistamistoimet ole niiden osalta tarpeellisia. Ojitukset ja puuston käsittely heikentävät puustoisten soiden edustavuutta, joten niiden luonnontilan palauttamisen osalta ennallistamissuunnitelman laatiminen																		

	on tarpeen.
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Oinasvaaran osa-alueella esiintyy boreaalisia luonnonmetsiä ja puustoisia soita, jotka kattavat 60 % alueen pinta-alasta. Mainitut luontotyytit ovat edustavuudeltaan valtaosin hyviä tai merkittäviä (edustavuus 20 - 30), erinomaisiksi (edustavuus 10) on arvioitu muutama vanhan metsän kuvio. Natura-alueella on merkitystä luonnonmetsien kytkeytyneisyyden kannalta.
Yleisarviointi A tai B (kpl)	2
joista sj-toimien painopisteluontotyyt. (kpl)	0
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyyt. (kpl)	0

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Ritosärkän alueen vanhat metsät (FI0700061)										Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluontotyyppi, M=muu lt)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epasuotuisa-riittämätön, U2=epasuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hyvä, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			12 vuotta			24 vuotta					
							Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hyvä, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy	Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)			Pinta-ala	Laatu	Pinta-ala	Laatu		
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet (Natura)		55	55		G	A	0	C	0	B	10	A	X	M	0	0	0	0	G	U1
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet (ei Natura)		2	2																	
3260	Pikkujöet ja purot (Natura)		0,2	0,2		G	B	4	C	2	B	24	C	P	M	0	0	0	0	G	U2+
3260	Pikkujöet ja purot (ei Natura)		0,1	0,1																	
7140	Vaihtelutumis- ja rantasuot (Natura)		2	2		G	B	1	C	2	A	22	B	P	M	0	0	0	0	G	U1
7310	Aapasuot (Natura)	*	20	20		G	B	4	C	2	B	22	B	P	M	0	0	0	0	G	U1
7310	Aapasuot (ei Natura)	*	41	41																	

8220	Silikaattikalliot (Natura)		1	1		G	B	0	C	0	A	10	C	X	M	0	0	0	0	G	FV
9010	Luonnonmetsät (Natura)	*	193	193		G	B	0	C	0	A	10	A	P	M	+	+	0	0	G	U1
9010	Luonnonmetsät (ei Natura)	*	48	48																	
9050	Lehdot (Natura)		3	3		M	B	0	C	0	B	10	B	P	M	0	0	0	0	M	U1
9060	Harjumetsät (Natura)		20	20		G	B	4	C	0	B	20	A	P	M	0	0	0	0	M	U2-
9060	Harjumetsät (ei Natura)		51	51																	
91D0	Puustoiset suot (Natura)	*	50	50		G	B	1	C	2	B	22	B	P	M	0	0	0	0	G	U1
91D0	Puustoiset suot (ei Natura)	*	9	9																	
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (Natura)		155,49																		
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (ei Natura)		65																		
Luontodir. luontot. yhteensä			495	495	Lisätietoja																
Muut luontotyytit yhteensä			220	220																	
Inventoimaton alue			0																		
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)				715																	
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)				69	Arviointi perustuu Natura-alueen osalta vuonna 2014 päivitettyyn Natura-tietokantaan (joka on päivitetty Suti-Gis-tietojen perusteella) ja Natura-alueen ulkopuolisen alueen osalta MH:n SutiGis-paikkatietojärjestelmään. Jokaisen luontotyytin osalta on tehty yksi arviointirivi, johon sisältyy arviointi sekä Natura-alueella että Natura-alueen ulkopuolella.																
Suojelutoimien painopisteluantotyyppien (kpl)				0																	
Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus				Alueen metsiä on ennallistettu lisäämällä lahoppua ja muutamien pienialaisten korpjen vesitaloutta on parannettu soiden ennallistamisen keinoin. Ritosärkän ja Vankonvaaran vmso-alueisiin suoraan rajautuvat suojelumetsät (Natura-alueen ulkopuolella) ovat parantaneet erillisten Naturan osa-alueiden kytkeytyvyyttä ja metsien ja harjujen suojelutilannetta.																	
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus				Alueen ennallistettujen soiden täydennystarvetta harkitaan lähitulevaisuudessa. Myös lahoppuuston lisäämistä voitaisiin kivennäismailla vielä jatkaa. Harjumetsien hoitotarvetta seurataan.																	
Yhteenveto ja verkostotarkastelu				Ritosärkän alue on monipuolinen, pohjoiskarjalaisia vanhoja metsiä, harjumetsiä, piensoita ja järviluontoa sisältävä alue. Lähes puolet Natura-luontotyyppien pinta-alasta on boreaalisia luonnonmetsiä. Vaskikallion pienialaiset kalliometsät ovat puuston peittämiä ja kuuluvat pääosin luontotyyppiin luonnonmetsät. Suoluontotyytit ovat pääosin puustoisia soita, lähinnä korpia. Lampien ja puron varsilla on myös vaihtumis- ja rantasoita. Natura-alueen ulkopuolella, Ritojärven itäpuolella on pienialainen Kylkisuon aapasuoyhdistymä, joka jatkuu Natura-alueen ulkopuolelle keidassuona. Ritosärkän harjumetsä on osa valtakunnallisestikin arvokasta Ulkkasärkän harjujaksoa, jonka laella Kontiovaaran maisematie sijaitsee.																	
Yleisarviointi A tai B (kpl)				7																	
joista sj-toimien painopisteluantotyypp. (kpl)				0																	
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp.				0																	

(kpl)	
-------	--

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Pönttövaara-Pahkavaara (FI0700059)										Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluantotyyppi, M=muu lt)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epäsuotuisa-riittämätön, U2=epäsuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			12 vuotta			24 vuotta					
							Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy	Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)			Pinta-ala	Laatu	Pinta-ala	Laatu		
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet		11	11		M	C		C	0	B	10	C	P	M	0	0	0	0	G	U1
3260	Pikkujöet ja purot		0,33	0,33		M	C		C	2	C	24	C	P	M	0	0	0	0	G	U2+
7140	Vaihtumisen- ja rantasuot		9	9		G	C		C	2	B	22	C	P	M	0	0	0	0	G	U1
7310	Aapasuot	*	108	108		G	C		C	2	B	22	C	P	M	0	+	0	0	G	U1
9010	Luonnonmetsät	*	145	145		G	B		C	0	A	10	A	X	M	0	0	0	0	G	U1
91D0	Puustoiset suot	*	80	80		G	C		C	2	B	22	B	P	X	0	+	0	0	G	U1
Ei	Ei Natura luontotyyppiä		99,32			M	C		C	0	B	10	C	P	M	0	0	0	0	G	U1
Luontodir. luontot. yhteensä			353	353	Lisätietoja																
Muut luontotyypit yhteensä			99,3	99,3																	
Inventoimaton alue			0		Arviointi perustuu Natura-alueen vuonna 2014 päivitettyyn Natura-tietokantaan (joka on päivitetty SutiGis-tietojen perusteella).																
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)				452,3																	
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)				78																	
Suojelutoimien painopisteluantotyyppien (kpl)				1																	

Toteutetut suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Alueella on toteutettu soiden ja metsien ennallistamista. Osa alueen ojikoista on kuitenkin jätetty täyttämättä, koska ennallistaminen saattaisi nostaa vedenpinnan tasoa ulkopuolisilla alueilla ja aiheuttaa vettymishaittoja. Osa ojitetuista alueista jää hajalleen eri puolille aluetta eikä niiden ennallistamisella ole todettu saatavan riittäviä myönteisiä vaikutuksia. Noin 40 hehtaaria Natura-alueeseen rajautuvia metsiä (erityisesti Pahka- ja Kolkänvaarassa) on sisällytetty Metsohallitus-päätökseen ja ne ovat siirtyneet luontopalvelujen hallintaan.	
Tarvittavat suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Soiden ennallistamisen hoitoseurannoissa on todettu, että ennallistaminen ei ole onnistunut toivotulla tavalla ja kohde voi vaatia korjaustoimenpiteitä. Suojelualueen ja Metsähallituksen metsätalouden rajaojen vesien ohjailuista tulee sopia metsätalouden kanssa.	
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Pöntto- sekä Pahkavaaran osa-alueella on erityisesti boreaalisia luonnonmetsiä ja suoluontotyyppisiä. Luonnonmetsiä on vajaat 150 hehtaaria ja suoluontotyyppisiä (aapasoita ja puustoisia soita) lähes 200 hehtaaria. Pahkalampien suon Pahkavaaran pohjoispuolella on luonnontilainen aapasuo. Soiden keskellä on pieniä humuspitoisia suolampia, kuten Pahkalammit, Pönttölampi ja Pärttylinlampi.	
Yleisarviointi A tai B (kpl)	3	
joista sj-toimien painopisteluentotyyppi (kpl)	1	
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luentotyyppi (kpl)	0	

Koodi	Luontodirektiivin luontotyyppi	Priorisoitu tyyppi	Inventoitu pinta-ala (ha)	Patvinsuo (FI0700047)										Suojelu-potentiaali (X=parhaalla saavutettavissa olevalla tasolla, P=tilan on mahdollista nousta)	Painopiste-luontotyyppi (X=aktiivisten suojelutoimien p-pisteluantotyyppi, M=muu it)	Viimeaikainen kehityssuunta (+=parantunut, 0=vakaa, -=heikentynyt, X=ei tietoa)				Tulevaisuuden ennuste (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa (FV=suotuisa, U1=epasuotuisa-riittämätön, U2=epäsuotuisa-huono +=paraneva, -=heikkenevä)
				Kokonaispinta-ala (ha)	Luontotyyppien esiintymien lkm	Tiedon laatu (G=hvää, M=kohtalainen, P=huono)	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala (%)	Luonnontila			12 vuotta			24 vuotta					
							Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=merkittävä, D=ei merkittävä)	Syy (1=esiintymän koko tai muoto, 2=lajiston poikkeavuus)		Ennallistamis-mahdollisuudet (0=ei tarvetta, 1=helppoa, 2=mahdollista, 3=vaikeaa tai mahdotonta)	Luokka (A=erinomainen, B=hvää, C=kohtalainen tai heikentynyt)	Syy	Yleisarviointi (A=erittäin tärkeä, B=tärkeä, C=ei merkitystä)			Pinta-ala	Laatu	Pinta-ala	Laatu		
3110	Karut kirkasvetiset järvet (Natura-alue)		118,0	118,0		G	B	0	C	0	A	10	A	X	M	0	0	0	X	G	U1
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet (Natura-alue)		791,0	791,0		G	B	0	C	0	A	10	A	X	M	0	0	0	X	G	U1
3210	Fennoskandian luonnontilai-		705,0	705,0		G	B	0	C	0	A	10	A	X	M	0	0	0	X	G	

	set jokireitit (Natura-alue)																				
3260	Pikkujotet ja puot (Natura-alue)		36,0	36,0		G	B	4	C	2	B	24	A	P	M	0	0	0	X	G	U2+
3260	Pikkujotet ja puot (ei Natura-alue)		0,1	0,1		G															
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt (Natura-alue)		1,4	1,4		G	B	0	C	0	A	10	B	X	M	0	+	-	-	M	
7110	Keidassuot (Natura-alue)	*	3000,0	3000,0		G	A	0	C	0	A	10	A	X	M	0	+	0	0	G	
7110	Keidassuot (ei Natura-alue)	*	125,0	125,0		G															
7140	Vaihtetumis- ja rantasuot (Natura-alue)		55,0	55,0		G	B	0	C	2	B	22	B	P	M	0	0	0	X	G	U1
7140	Vaihtetumis- ja rantasuot (ei Natura-alue)		1,2	1,2		G															
7160	Lähteet ja lähdesuot (Natura-alue)		3,5	3,5		G	B	0	C	0	A	10	B	X	M	0	0	0	0	M	
7230	Letot		0,2	0,2		G	B	4	C	0	A	10	B	X	M	0	0	X	X	M	
7310	Aapasuot (Natura-alue)	*	2600,0	2600,0		G	A	0	C	2	A	22	A	P	X	0	+	0	0	G	U1
7310	Aapasuot (ei Natura-alue)	*	98,4	98,4		G															
8220	Silikaattikalliot (Natura-alue)		0,2	0,2		G	B	1	C	0	A	10	B	X	M	0	0	0	0	G	FV
9010	Luonnonmetsät (Natura-alue)	*	970,0	970,0		G	B	0	C	0	A	10	A	P	X	0	+	+	+	G	U1
9010	Luonnonmetsät (ei Natura-alue)	*	3,5	3,5		G															
9050	Lehdot (Natura-alue)		1,6	1,6		G	B	1	C	0	B	10	C	X	M	0	0	X	X	M	U1
9060	Harjumetsät (Natura-alue)		6,1	6,1		G	C	3	C	2	B	20	B	P	M	0	0	0	0	M	U2-
9080	Metsäluhdat (Natura-alue)	*	9,0	9,0		G	C	4	C	0	B	22	B	X	M	X	X	X	X	M	
91D0	Puustoiset suot (Natura-alue)	*	1650,0	1650,0		G	B	0	C	2	B	22	A	P	X	0	+	0	+	G	U1
91D0	Puustoiset suot (ei Natura)	*	17,3	17,3																	
91E0	Tulvametsät (Natura-alue)	*	1,8	1,8		G	B	4	C	0	B	22	B	X	M	X	X	X	X	M	
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (Natura-alue)		2778,3	2778,3																	
Ei	ei Natura 2000 -luontotyyppiä (ei Natura)		160,5	160,5																	
Luontodir. luontot. yhteensä			10 194	10 194	Lisätietoja																
Muut luontotyytit yhteensä			2 938,8	2 938,8																	
Inventoimaton alue			0																		
Yhteensä (=Natura-alueen pinta-ala)				13 133	Arviointi perustuu Natura-alueen osalta vuonna 2014 päivitettyyn Natura-tietokantaan (joka on päivitetty Suti-Gis-tietojen perusteella) ja Natura-alueen ulkopuolisen alueen osalta MH:n SutiGis-paikkatietojärjestelmään. Jokaisen luontotyytin osalta on tehty yksi arviointirivi, johon sisältyy arviointi sekä Natura-alueella että Natura-alueen ulkopuolella.																
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)				78																	
Suojelutoimien painopisteluantotyyppiejä (kpl)				3																	

Toteutetut suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Patvinsuon Natura-alue koostuu Patvinsuon kansallispuistosta, Kissansuo-Raanisuo-Tohlinsuon soidensuojelualueesta ja suojeluohjelmiin sisällyttömästä kansallispuiston laajennusosasta. Natura-alueeseen kuulumatonta alaa on 406 ha kansallispuiston ja Koitereen rannan välisellä alueella. Metsähallituksen suojelualueiden ensimmäiset ennallistamispoltot toteutettiin Patvinsuon kansallispuistossa Lahnasuon ja Surkansuon metsäsaarekkeilla jo vuonna 1989. Tämän jälkeen Patvinsuon Natura-alueen metsiä ja soita on ennallistettu, intensiivisimmin 2000-luvulla: vuonna 2004 alueelle laadittiin Metsä–Life-hankkeen yhteydessä metsien ennallistamissuunnitelma ja vuonna 2005 Life-hankkeen ulkopuolella soiden ennallistamissuunnitelma. Suunnitelmien laatimisen jälkeen ennallistamistarvetta on vielä päivitetty luontotyyppi-inventoinnin ja seurantojen perusteella. Paikkatietojärjestelmän mukaisesti Patvinsuon Natura-alueella on tähän mennessä ennallistettu yhteensä yli tuhat hehtaaria (metsiä 726 ha ja soita 322 ha). Metsien ennallistamistoimet ovat olleet pääasiassa lahoppuun tuottamista ja pienaukotusta, ennallistamispolttoja on toteutettu 32 hehtaarilla. Ennallistamisen vaikutuksia on seurattu soiden hoitoseurannan yhteydessä sekä metsien osalta Joensuun yliopiston tutkimushankkeiden yhteydessä (mm. FIRE-tutkimus). Suomun pihapiiriä hoidetaan vuosittain niittämällä ja siten ylläpidetään pihapiiri avoimena ja niityn kasvilajisto monipuolisena. Vaateliasta kasvilajistoa ei niityltä ole löytynyt.
Tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	Vaikka Patvinsuon metsiä on jo ennallistettu paljon, näkyvät alueen metsätaloushistoria ja ennen kansallispuiston perustamista toteutetut metsätaloustoimet edelleen metsämaisemassa puustoltaan tasalaatuisina metsinä. Tulevaisuudessa metsien ennallistamisessa keskitytään palojatkumoalueelle soveltuvasti ennallistamispolttoihin – tavoitteena on polttaa säännöllisin välein ja yli kaksinkertaistaa polttoala lähivuosikymmenien aikana. Uusia suoalueita ei ole enää tarpeen ennallistaa, vanhojen soiden ennallistamistöiden täydennykset voivat tulla kyseeseen. Hoidon vaikuttavuutta seurataan jatkossakin.
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	Patvinsuon Natura-alueen keskeiset direktiiviluontotyyppien arvot liittyvät erityisesti suo- ja metsäluontoon. Alueella on edustavia, luonnontilaisia boreaalisia luonnonmetsiä, aapa- ja keidassoita sekä puustoisia soita, minkä lisäksi mainittujen luontotyyppien tilaa on kohennettu ennallistamalla. Erityinen arvo on soiden sekakompleksit, joissa on sekä aapa- että keidassuon ominaisuuksia samalla suoalueella. Tulevaisuuden ennuste on, että luontotyyppien edustavuus lisääntyy ja pinta-ala kasvaa. Patvinsuon kansallispuisto on maapinta-alaltaan eteläisen Suomen laajin kansallispuisto ja Patvinsuon Natura-alue laajimpia Natura-alueita, joten alue on erittäin merkittävä ydinalue koko Etelä-Suomen suojelualueverkoston ja ympäröivien metsätalousmaiden luontokohteiden kannalta. Alueella on edustavia, pääosin luonnontilaisia suokasvillisuuden vaihteluvälikompleksille ominaisia aapa- ja keidassoiden sekakompleksityypin soita, jotka ovat tärkeitä erityisesti suolinnuston suojelun kannalta. Patvinsuon Natura-alue on itäisen sijaintinsa takia merkittävä myös Venäjän ja Suomen luonnonsuojelualueiden verkostojen yhdistävänä alueena – alueen itälaidalta on valtakunnan rajalle alle 20 kilometriä. Tällä on merkitystä erityisesti boreaalisten luonnonmetsien lajiston kannalta: mm. metsäpaloja / ennallistamispolttoja suosiva kovakuoriaislajisto saa täydennystä Venäjän puolelta. Patvinsuo kuuluu palojatkumoalueeseen, joten pitkään jatkunutta kulutus-/ polttoperinnettä jatketaan edelleen.

	Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan itäosissa on Patvinsuon lisäksi muutamia laajoja ja useita pienempiä Natura-alueita, jotka yhdessä muodostavat merkittävän verkoston pohjoiskarjalaisten boreaalisten luonnonmetsien sekä keidas- ja aapasoiden sekä niiden lajiston suojelun kannalta. Koitajoen Natura-alue (FI0700043) sijaitsee Patvinsuolta 25 km kaakkoon, Ruunaan Natura-alue (FI0700045) 20 km pohjoiseen, Patvinsuon ja Ruunaan välisellä alueella sijaitsee parikymmentä pienempää suojelumetsää ja vanhojen metsien ohjelmakohdetta (Ukonsärkän alueen vanhat metsät FI0700056, Jäkäläkangas FI0700057, Pönttövaara-Pahkavaara FI0700059, Lieksan itäosan vanhat metsät FI0700060, Ritosärkän alueen vanhat metsät FI0700061 jne).	
Yleisarviointi A tai B (kpl)	9	
joista sj-toimien painopisteluontotyypp. (kpl)	3	
Yleisarvo C ja sj-toimien pp-luontotyypp. (kpl)	0	

Liite 4. Lajisto

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Koskutkangas Uhanalaisluokitus on v. 2010 Uhanalaismietinnön ja v. 2013 luonnonsuojeluasetuksen mukainen				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhan- alaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
AV	Kurki	Grus grus		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Laulujoutsen	Cygnus cygnus		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pikkusieppo	Ficedula parva		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pohjantikka	Picoides tridactylus		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pyy	Bonasa bonasia		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Metso	Tetrao urogallus	NT	Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Viirupöllö	Strix uralensis		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Palokärki	Dryocopus martius		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
FU	Erakkokääpä	Antrodia infirma	VU			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Pursukääpä	Amylocystis lapponica	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Riekonkääpä	Antrodia albobrunnea	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Rusokantokääpä	Fomitopsis rosea	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Oranssikääpä	Hapalopilus aurantiacus	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Korkkikerroskääpä	Perenniporia subacida	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Pohjanröyry, pyykkä,	Phlebia centrifuga	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Tippahaprakääpä	Postia guttulata	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Rustikka	Protomerulius caryae	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta

Lajiluettelo

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.					
Alue	Oinasvaara Uhanalaisluokitus on v. 2010 Uhanalaismietinnön ja v. 2013 luonnonsuojeluasetuksen mukainen					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhan- alaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
MA	Liito-orava	Pteromys volans	VU	Lu II, !V		Hertta-Eliölajit
FU	pursukääpä	Amylocystis lapponica	NT			Kääpäkartoit / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	rustikka	Protomerulius caryae	NT			Kääpäkartoit / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	rusokantokääpä	Fomitopsis rosea	NT			Kääpäkartoit / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	pohjanrypykkä	Phlebia centrifuga	NT			Kääpäkartoit / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	korpiludekääpä	Skeletocutis odora	NT			Kääpäkartoit / Kaisa Junninen 2014 / Hertta

Lajiluettelo

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.					
Alue	Patvinsuon kansallispuisto Uhanalaisluokitus on v. 2010 Uhanalaismietinnön ja v. 2013 luonnonsuojeluasetuksen mukainen, * = erityisesti suojeltava laji					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhan- alaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
I	Havuhuppukuoriainen	Stephanopachys linearis	NT	Lu II		Hertta-Eliölajit
I	Kirjojokikorento	Ophiogomphus cecilia		Lu II,IV		Hertta-Eliölajit
I	Korpikolva	Pytho kolwensis	EN *	Lu II,IV		Hertta-Eliölajit
I	Lahokapo	Boros schneideri	VU *	Lu II		Hertta-Eliölajit

I	Mäntyhuppukuoriainen	Stephanopachys substriatus	NT	Lu II		Hertta-Eliölajit
I	Palolatikka	Aradus angularis	VU	Lu II		Hertta-Eliölajit
M	Liito-orava	Pteromys volans	VU	Lu IIp,IV		Hertta-Eliölajit
M	Ahma	Gulo gulo	CR	Lu II		
M	Saukko	Lutra lutra	NT	Lu II,IV		
M	Ilves	Lynx lynx	VU	Lu IV		
M	Karhu	Ursus arctos	VU	Lu IV		
B	Ampuhaukka	Falco columbarius		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Helmipöllö	Aegolius funereus	NT	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Hiirihaukka	Buteo buteo	VU	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Hiiripöllö	Surnia ulula		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Idänuunilintu	Phylloscopus trochiloides		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Jänkäkurppa	Lymnocyptes minimus		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Jänkäsirriäinen	Limicola falcinellus		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kaakkuri	Gavia stellata	NT	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kalatiira	Sterna hirundo		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kapustarinta	Pluvialis apricaria		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Keltävästäräkki	Motacilla flava	VU	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kuikka	Gavia arctica		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kurki	Grus grus		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Laulujoutsen	Cygnus cygnus		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Liro	Tringa glareola		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Mehiläishaukka	Pernis apivorus	VU	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Metso	Tetrao urogallus	NT	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Metsähanhi	Anser fabalis	NT	Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Mustapyrstökuiri	Limosa limosa	EN *	Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Mustaviklo	Tringa erythropus		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Naurulokki	Larus ridibundus	NT	Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Nuolihaukka	Falco subbuteo		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Palokärki	Dryocopus martius		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014

B	Pikkulepinkäinen	Lanius collurio		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pikkulokki	Larus minutus		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pikkusieppo	Ficedula parva		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pohjansirkku	Emberiza rustica	VU	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pohjantikka	Picoides tridactylus		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pyy	Bonasa bonasia		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Selkälokki	Larus fuscus fuscus	VU	Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Sinipyrstö	Tarsiger cyanurus	VU	Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Sinisuoheukka	Circus cyaneus	VU	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Suokukko	Philomachus pugnax	EN	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Suopöllö	Asio flammeus		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Teeri	Tetrao tetrix	NT	Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Tuulihaukka	Falco tinnunculus		Li Ms		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Varpuspöllö	Glaucidium passerinum		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Viirupöllö	Strix uralensis		Li Is		BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Kuukkeli	Perisoreus infaustus	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Käenpiika	Jynx torquilla	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Pohjansirkku	Emberiza rustica	VU			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Punavarpen	Carpodacus erythrinus	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Rantasipi	Actitis hypoleuca	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Riekko	Lagopus lagopus	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
B	Sirittäjä	Phylloscopus sibilatrix	NT			BidLifen IBA-laskennat 2013 ja Rajasärkkä 2014
Fu	Erakkokääpä	Antrodia infirma	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Haavanarinakääpä	Phellinus populicola	LC			Hertta-Eliölajit
Fu	Harjasorakas	Gloiodon strigosus	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Hentokääpä	Postia lateritia	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Kairakääpä	Antrodia primaeva	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Kalkkikääpä	Antrodia crassa	EN			Hertta-Eliölajit
Fu	Kanadankääpä	Antrodiella canadensis	EN *			Hertta-Eliölajit
Fu	Karstakääpä	Gelatoporia subvermispora	NT			Hertta-Eliölajit

Fu	Keltakerroskääpä	Perenniporia tenuis	CR *			Hertta-Eliölajit
Fu	Kitukääpä	Postia parva	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Koivunkynsikääpä	Trichaptum pargamentum	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Korkkikerroskääpä	Perenniporia subacida	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Korpiludekääpä	Skeletocutis odora	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Käpäläkääpä	Anomoporia bombycina	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Lapinkynsikääpä	Trichaptum laricinum	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Liekokääpä	Gloeophyllum protractum	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Liilakääpä	Skeletocutis lilacina	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Lohikääpä	Erastia salmonicolor	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Lovikääpä	Postia lowei	EN			Hertta-Eliölajit
Fu	Lumokääpä	Skeletocutis brevispora	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Mesipillikääpä	Antrodia mellita	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Oliivinastakka	Chlorencoelia versiformis	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Paksukuorikääpä	Rigidoporus crocatus	EN			Hertta-Eliölajit
Fu	Peikonnahka	Crustoderma dryinum	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Pohjanrypykkä	Phlebia centrifuga	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Poimukääpä	Antrodia pulvinascens	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Punakarakääpä	Steccherinum collabens	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Pursukääpä	Amylocystis lapponica	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Riekonkääpä	Antrodia albobrunnea	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Ruostekääpä	Phellinus ferrugineofuscus	LC			Hertta-Eliölajit
Fu	Rusokantokääpä	Fomitopsis rosea	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Rustikka	Protomerulius caryae	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Salokääpä	Dichomitus squalens	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Silokääpä	Gloeoporus pannocinctus	LC			Hertta-Eliölajit
Fu	Sirppikääpä	Cinereomyces lenis	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Sitruunakääpä	Antrodiella citrinella	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Talikääpä	Physisporinus rivulosus	VU			Hertta-Eliölajit
Fu	Tippakääpä	Postia guttulata	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Turkkiorakas	Dentipellis fragilis	NT			Hertta-Eliölajit

Fu	Valkorihmakääpä	Anomoloma myceliosum	NT			Hertta-Eliölajit
Fu	Violettihaarakas	Clavaria zollingeri	LC			Hertta-Eliölajit
Fu	Välkkyludekääpä	Skeletocutis stellae	VU			Hertta-Eliölajit
I	Haapatikka	Aradus truncatus	NT			Hertta-Eliölajit
I	Isohukka	Corticeus fraxini	NT			Hertta-Eliölajit
I	Isokelokärsäkäs	Platyrhinus resinosus	NT			Hertta-Eliölajit
I	Kyhmyristihämähäkki	Araneus angulatus	NT			Hertta-Eliölajit
I	Lehtoliskokuntikas	Quedius microps	NT			Hertta-Eliölajit
I	Liekohärkä	Ceruchus chrysomelinus	EN *			Hertta-Eliölajit
I	Lovikerri	Cerylon impressum	NT			Hertta-Eliölajit
I	Nahkuri	Tragosoma depsarius	EN *			Hertta-Eliölajit
I	Pöttykaarnakuoriainen	Orthotomicus longicollis	VU *			Hertta-Eliölajit
I	Suomenpuukärpänen	Xylomya czekanovskii	VU			Hertta-Eliölajit
I	Tylppäkilpukkainen	Clypastraea pusilla	LC			Hertta-Eliölajit
I	Häiväpiiloseppä	Lacon conspersus	LC			Hertta-Eliölajit
I	Isomustakeiju	Melandrya dubia	LC			Hertta-Eliölajit
I	Isopehkiäinen	Peltis grossa	LC			Hertta-Eliölajit
I	Kuusenlaakavilistäjä	Cyphea latiuscula	LC			Hertta-Eliölajit
I	Rosopehkiäinen	Calitys scabra	LC			Hertta-Eliölajit
I	Saloihrakuoriainen	Dermestes palmi	LC			Hertta-Eliölajit
I	Salopallovesiäinen	Cercyon emarginatus	LC			Hertta-Eliölajit
I	Suovenhokas	Nola carelica	EN *			Hertta-Eliölajit
I	Vyöpiiloseppä	Lacon fasciatus	LC			Hertta-Eliölajit
I	Kaarnajäärä	Nothorhina punctata	NT			Hertta-Eliölajit
I	Orpohaaskavaajakas	Tachinus basalis	LC			Hertta-Eliölajit

Lajiluettelo

Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Pönttövaara-Pahkavaara; Uhanalaisluokitus on v. 2010 Uhanalaismietinnön ja v. 2013 luonnonsuojeluasetuksen mukainen, * = erityisesti suojeltava laji				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
CO	Havuhuppukuoriainen	Stephanopachys linearis	NT	Lu II		Hertta- eliölajit
CO	Korpikolva	Pytho kolwensis	EN *	Lu II,IV		Hertta- eliölajit
CO	Korukeräpallokas	Agathidium pulchellum	VU *	Lu II		Hertta- eliölajit
CO	Lahokapo	Boros schneideri	VU *	Lu II		Hertta- eliölajit
CO	Mustatattiainen	Oxyporus mannerheimii	LC	Lu II		Hertta- eliölajit
MA	Liito-orava	Pteromys volans	VU	Lu II,IV		Hertta- eliölajit
AV	Idänuunilintu	Phylloscopus trochiloides		Li Ms		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Liro	Tringa glareola		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Metso	Tetrao urogallus	NT	Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Palokärki	Dryocopus martius		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pikkusieppo	Ficedula parva		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pohjantikka	Picoides tridactylus		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pyy	Bonasa bonasia		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Sinipyrstö	Tarsiger cyanurus	VU	Li Ms		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Kuukkeli	Perisoreus infaustus	NT			MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
CO	Aarnimäihiäinen	Ipidia sexguttata	CR *			Hertta- eliölajit
CO	Idänlahopoukko	Eucilodes caucasicus	LC			Hertta- eliölajit
CO	Kääpämikkä	Neomida haemorrhoidalis	VU			Hertta- eliölajit
CO	Lehtoliskokuntikas	Quedius microps	NT			Hertta- eliölajit
CO	Liekohärkä	Ceruchus chrysomelinus	EN *			Hertta- eliölajit

CO	Murroskolva	Pytho abieticola	VU			Hertta- eliölajit
CO	Nahkuri	Tragosoma depsarius	EN *			Hertta- eliölajit
CO	Palosysikiitäjäinen	Pterostichus quadrioveolatus	NT			Hertta- eliölajit
CO	Sinikauniainen	Phaenops cyanea	LC			Hertta- eliölajit
CO	Uppokeiju	Ditylus laevis	EN *			Hertta- eliölajit
CO	Vienankääpiäinen	Wagaicis wagai	CR *			Hertta- eliölajit
CO	Jurokuoriainen	Zavaljus brunneus	NT			Hertta- eliölajit
CO	Pesälesiäinen	Ptinus sexpunctatus	NT			Hertta- eliölajit
FU	Erakkokääpä	Antrodia infirma	VU			Hertta- eliölajit
FU	Harjaskääpä	Funalia trogii	VU			Hertta- eliölajit
FU	Harjasorakas	Gloiodon strigosus	NT			Hertta- eliölajit
FU	Hento(hapra)kääpä	Postia lateritia	NT			Hertta- eliölajit
FU	Hornakka	Xenasma rimicola	DD			Hertta- eliölajit
FU	Lumokääpä	Skeletocutis brevispora	NT			Hertta- eliölajit
FU	Koivunkynsikääpä	Trichaptum pargamentum	NT			Hertta- eliölajit
FU	Korkkikerroskääpä	Perenniporia subacida	NT			Hertta- eliölajit
FU	Pohjanrypykkä	Phlebia centrifuga	NT			Hertta- eliölajit
FU	Pursukääpä	Amylocystis lapponica	NT			Hertta- eliölajit
FU	Riekonkääpä	Antrodia albobrunnea	NT			Hertta- eliölajit
FU	Rusokantokääpä	Fomitopsis rosea	NT			Hertta- eliölajit
FU	Rustikka	Protomerulius caryae	NT			Hertta- eliölajit
FU	Sirppikääpä	Cinereomyces lenis	NT			Hertta- eliölajit
FU	Sitruunakääpä	Antrodiella citrinella	NT			Hertta- eliölajit
FU	Välkkyludekääpä	Skeletocutis stellae	VU			Hertta- eliölajit

Lajiluettelo

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävälle alueille (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.					
Alue	Ritosärkän alueen vanhat metsät					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
MA	Liito-orava	Pteromys volans	VU	Lu II,IV		Hertta- eliölajit
AV	Idänuunilintu	Phylloscopus trochiloides		Li Ms		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Palokärki	Dryocopus martius		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pikkusieppo	Ficedula parva		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pohjantikka	Picoides tridactylus		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Pyy	Bonasa bonasia		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Sinipyrstö	Tarsiger cyanurus	VU	Li Ms		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Viirupöllö	Strix uralensis		Li Is		MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Rantasipi	Actitis hypoleuca	NT			MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
AV	Sirittäjä	Phylloscopus sibilatrix	NT			MH Linnuston linjalaskennat 2000-luku
FU	Haavanpökökääpä	Polyporus pseudobetulinus	VU			Hertta- eliölajit
FU	Harjasorakas	Gloiodon strigosus	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Lovikääpä	Postia lowei	EN			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Lumokääpä	Skeletocutis brevispora	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Pursukääpä	Amylocystis lapponica	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Rustikka	Protomerulius caryae	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Sirppikääpä	Cinereomyces lenis	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Sitkankääpä	Antrodia sitchensis	EN *			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Sitruunakääpä	Antrodiella citrinella	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta

FU	Välkkyludekääpä	Skeletocutis stellae	VU			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Aihkinahka	Crustoderma corneum	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Korpiludekääpä	Skeletocutis odora	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Peikonnahka	Crustoderma dryinum	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Pohjanrypykkä	Phlebia centrifuga	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Riekonkääpä	Antrodia albobrunnea	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Rusokantokääpä	Fomitopsis rosea	NT			Kääpäkartoitus / Kaisa Junninen 2014 / Hertta
FU	Ruostekääpä	Phellinus ferrugineofuscus	LC			Hertta- eliölajit
LI	Raidankeuhkojäkälä	Lobaria pulmonaria	NT			Hertta- eliölajit

Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestyssäännöksi

Kansallispuiston uusi järjestyssääntö annetaan myöhemmin. Siinä vaiheessa järjestyssääntöluonnoksesta pyydetään erikseen lausunnot. Järjestyssääntö tulee voimaan Met-sähallituksen päätöksellä. Päätös on valituskelpoinen, ja siitä voi valittaa ao. hallinto-oikeuteen. **Teksti muokataan alueen tyyppin mukaan.**

Liite 6. Lausuntokooste

Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI	AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ		
Hiien Herrat ry: Yhdistyksellä ei sinällään ole huomauttamista lausuttavana olevasta hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Se on laadittu perustellusti ja oikeisiin päämääriin pyrkivällä alueiden kestävästä kehitystä tukevalla tavalla. Yhdistys on suunnitelman mukaisesti yhtä mieltä Patvinsuon kansallispuiston luontoarvojen säilyttämisen tärkeydestä. Patvinsuon kansallispuiston säilyttäminen luonto- ja virkistyskäyttöarvoineen on tärkeitä lausunnosta ilmenevien perusteiden mukaisesti.	-	Ei toimenpidettä
Ilomantsin kunta: Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että Patvinsuon kansallispuistoalueen suoluonto, sen ekologinen ja luonnonsuojelullinen tila pidetään arvossaan sekä luonto- ja virkistysarvot luovat luontomatkailulle lisää mahdollisuuksia.	Metsähallitus yhtyy kunnanhallituksen näkemykseen ja korostaa suunnitelmassa näiden asioiden tärkeyttä.	Ei toimenpidettä
Lieksan kaupunki: Hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelumeneteltyä käyttäen. Osallistamistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Näin saadaan suunnittelu-prosessiin mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä. Keskustelun kautta tavoitteille ja toiminnalle on saatu yleinen hyväksyntä ja samalla luotu pohjaa pysyväälle yhteistyölle ja vuorovaikutukselle eri toimijoiden kesken. Toimintatapa on erittäin hyvä. Suunnitelmassa on sovitettu hyvin yhteen luonnon ja kulttuuriperinnön suojelun ja hoidon, virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytysten turvaamisen sekä erätalouden tarpeet. Kaupungin näkökulmasta suojelun rinnalla nousevat keskeiseen asemaan alueen paikallistaloudelliset ja työllisyysvaikutukset, jotka ovat toistaiseksi suhteellisen pienet. Suunnitelman mukaan näitä molempia pystytään lisäämään mm. tukemalla lähiseudun matkailuyrittäjien kiinnostusta hyödyntää aluetta nykyistä enemmän sen luonteeseen sopivilla matkailutuotteilla, lisäämällä alueen tunnettuut-	-	Ei toimenpidettä

ta ja houkuttelevuutta alueen markkinoinnissa sekä pitämällä alueen palvelurakenteet ja rakennukset kunnossa myös pitemmällä aikavälillä. Näitä tavoitteita Lieksan kaupunki pitää hyvinä.		
Museovirasto: Hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksessa huomioidaan hyvin kulttuuriympäristö sekä kirjataan se puiston esittelyn ja käytön osalta ressurssiksi.	-	Ei toimenpidettä
Pielisen museo: Lieksan kaupungin ja Ilomantsin kunnan alueella sijaitseva Patvinsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa on sovitettu ilahduttavalla tavalla yhteen luonnon ja kulttuuriperinnön suojelun ja hoidon, virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytysten turvaaminen sekä erätalouden tarpeet. Patvinsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa on tuotu hyvin esille Patvinsuon keskeiset kulttuuriperintöarvot sekä pohdittu miten ne säilytetään, ja niiden avulla luodaan kulttuurimatkailullista vetovoimaa.	-	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan ELY-keskus: Suunnitelmassa on esitetty hyvin tavoitteet ja tarvittavat jatkoselvitystarpeet sekä toimenpiteet uhanalaisten lajien ja luontotyyppien tilan turvaamiseksi ja parantamiseksi.	-	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys ry: Kyseessä on erinomainen suunnitelma. Muun muassa vyöhykejako on hyvä.	-	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto: Metsähallitus on koonnut hoito- ja käyttösuunnitelman laadintaa varten laajapohjaisen yhteistyöryhmän, joka on kokoontunut kaksi kertaa vuoden 2014 aikana. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto näkee erittäin hyvänä hoito- ja käyttösuunnitelman, jossa, samalla kun luontoarvoja kehitetään, nähdään hyviä matkailun ja virkistyskäytön lisäämisen mahdollisuuksia. Muun muassa panostukset englanninkieliseen opastusmateriaaliin, näyttelyyn, huonokuntoisten rakenteiden korjaaminen sekä retkeilyreitin siirtäminen pois ampuma-alueelta ovat oikeansuuntaisia toimia matkailun näkökulmasta. Myös erätalouden näkökulma on otettu suunnitelmassa huomioon. On tärkeää kehittää aluetta matkailulli-	-	Ei toimenpidettä

sesti sen kantokyvyn puitteissa. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto katsoo, että matalan palvelutason retkeilykohteen tuotteistamisen ja liiketoiminnan kehittämiseen on jatkossa kiinnitettävä huomiota siten, että matala palvelutaso kääntyy tässä tapauksessa vetovoimatekijäksi. Kaiken kaikkiaan Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pitää Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä liittyen luonnon- ja kulttuuriympäristön suojeluun, virkistykseen ja matkailuun hyvinä ja kannatettavina. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto näkee Metsähallituksen luontopalvelujen tekemän alueella hyvää työtä yhdessä keskeisten kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa.		
<u>Suomen Latu ja Joensuun Latu:</u> Patvinsuo on helmi kansallispuistojen joukossa kaikkina vuoden aikoina. Retkeileminen on mahdollista jalan ja vesitse. Luonnonrauhan kokeminen on selvityksen mukaan kansallispuiston tärkeimpiä vetovoimatekijöitä, joten se on turvattava. Suomen Latu on valtakunnallinen ulkoilujärjestö ja siksi katsomme hoito- ja käyttösuunnitelmaa ainoastaan luonnon virkistyskäytön näkökulmasta. Tavoitteet ja yleislinjaukset ovat hyviä. Asutushistoriaa, kasvi- ja eläinkuntaa koskevat tiedot ovat loistavia.	-	Ei toimenpidettä
<u>Suomen Metsästäjäliitto ry:</u> Lausunnolla oleva Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnos on laadittu perusteellisesti ja sinänsä oikeisiin päämääriin pyrkien. Metsästäjäliitto on suunnitelman mukaisesti yhtä mieltä Patvinsuon kansallispuiston luontoarvojen säilyttämisen tärkeydestä.	-	Ei toimenpidettä
NYKYTILAN KUVAUS		
<u>Hiien Herrat ry:</u> Yhdistys on jo yli 50 vuoden ajan ollut Metsähallituksen metsästysvuokralainen osassa ko. hoito- ja käyttösuunnitelman kohteena olevasta alueesta. Ennen Patvinsuon kansallispuiston perustamista yhdistyksellä oli oikeus hirvenmetsästyksen suuressa osassa nykyistä kansallispuistoa, ja sen perustamisen jälkeen hirven aseeton ajo-oikeus Nälmänjoen etelä- ja länsipuolisella alueella mukaan lukien Maksiman ja Hulkosen suosaaret sekä Pirskan alue. Osana hirven- ja pienriistan metsästyksen vuokra-alue on koko mainitun	Suunnitelmassa esitetty arvio alueen riistakannasta ja hirven talvikannan tiheydestä perustuu maastolaskentaan, jonka mukaan hirvikannat ovat heikot Lieksassa ja Ilomantsissa. Tiheydessä voi olla alueellista vaihtelua.	Ei toimenpidettä

yli 50 vuoden ajan ollut myös hoito- ja käyttösuunnitelman kohteena oleva Oinasvaaran alue. Yhdistyksen käsitys hirvien määrästä alueella poikkeaa sen omien havaintojen ja metsästystietojen perusteella hoito- ja käyttösuunnitelmassa mainitusta lukumäärästä jonkin verran isompaan suuntaan. Maksiman ja Hulkoksen suosaaret ovat hirvien talvehtimisalueita, joissa niitä on ollut vuosittain jopa runsaasti. Patvinsuon kansallispuiston perustamisen yhteydessä hirvien ajo-oikeutta perusteltiin näiden alueiden kantojen säätelymahdollisuudella, eikä tämä tarve ole siitä mihinkään muuttunut.		
Museovirasto: Hoito- ja käyttösuunnitelman arkeologista kulttuuriperintöä koskevat tekstiosuudet tulee korjata ja tarkastuttaa arkeologilla. Vuoden 2007 inventoinnin raporttia ei tule käyttää lähteenä, mm. siinä esitettyjen jo tuolloin vanhentuneiden tietojen osalta. Osviittaa Patvinsuon kulttuurihistorian sekä hoito- ja käyttösuunnitelman tekstin ajantasaistamiseen löytyy FM Esa Hertellin raportista KMO Kulttuuriperintöinventointi Ilomantsi 2014. Patvinsuon alueen arkeologiset kulttuuriperintökohteet (muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet) olisi informatiivista esittää liitteessä listauksena.	Arkeologista kulttuuriperintöä koskevat tekstiosuudet ovat arkeologin kirjoittamia ja niissä on käytetty suunnitteluhetkellä käytettävissä olevaa tietoa suunnittelualueen kulttuuriperinnöstä. Lausunnossa mainittu Esa Hertellin raportti vuodelta 2014 ei koske suunnittelualueita, vaan valtion talousmetsiä Ilomantsissa. Luontopalvelut käyttää hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelussa lomakkeita, johon ei kuulu kulttuuriperintökohteiden listauksia, koska listauksia voidaan tarvittaessa tuottaa Metsähallituksen paikkatietojärjestelmästä.	Ei toimenpidettä
Pielisen museo: Suunnitelmassa tuodaan ilmi, että alueella on merkkejä muun muassa kivikautisesta asuinpaikasta, kaskenpolttajien toiminnasta sekä talousmetsien käytöstä. Jälkimmäiseen liittyvät muun muassa metsäkämpin jäännökset, uittoväylien perkaajien maa-asunnot, suolle jääneet pölliristikot ja uittopadot. Lisäksi alueella on ollut Suomunjärven metsänvartijan asunto.	-	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan ELY-keskus: Suomunjoki on yksi maakuntamme 26:sta, voimassa olevan kalastuslain (286/1982) 119 §:n mukaisesta, lohi- ja siikapitoisesta vesistöstä. (Vuonna 2016 voimaan tulevassa kalastuslaissa käsite on "vaelluskalavesistö") tämä tieto tulisi ilmetä hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Suunnitelmaa tulisi täydentää seuraavien tietojen osalta: Patvinsuon alue kuuluu maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (=MAALI).	Täydennetään suunnitelmaa ehdotusten mukaisesti.	Lisätään suunnitelmaan esitetty tieto (lomake 8, sivu 33). Lisätään suunnitelmaan ehdotettu kirjaus (yhteenveto ja lomake 1, sivu 8).

Suomunjärven elää kutukäyttäytymiseltään poikkeava, talvikutui- nen, muikkukanta. Suomunjärven tavattava siika on erityinen jär- visiikamuoto, jota ei tavata muualla Pohjois-Karjalassa. Ympäristön yhdenntyn seurannan (YYS) osalta suunnitelmaluon- noksessa on vanhentunutta tietoa (s. 36). Suunnitelmassa voitaisiin todeta, että ”Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) koordinoiman ja usean tutkimuslaitoksen yhteisen YYS-hankkeen käytännön toteu- tuksesta Hietajärven alueella on vuosia vastannut Pohjois-Karjalan ELY-keskus. YYS-hankkeen ympäristöhallinnon osuuden mukainen näytteenotto jatkuu Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimesta Iso Hietajärvellä, Pieni Hietajärvellä ja Hietapurossa. Kelopuro kuuluu LUKE:n seurantaverkkoon. Muut tutkimuslaitokset (LUKE ja Ilmatie- teenlaitos) jatkavat YYS-seurantoja omien vastuidensa osalta”.		Lisätään suunnitelmaan tieto muikku- kannasta ja järvisiikasta (lomake 8, sivu 34). Täsmennetään suunnitelmaa ehdote- tun kirjauksen mukaisesti (lomake 9, sivu 36).
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto: Pohjois-Karjalan maakuntakaavatilanne on kuvattu hyvin suunnitel- massa. Täydennyksenä 4. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maa- kuntahallituksessa 15.6.2015 ja kaava on vahvistettavana ympäris- töministeriössä. Se ei sisällä merkintöjä suunnittelualueella. Patvinsuon kansallispuistossa Hietajärven alueella on toteutettu ympäristön yhdenntettyä seuranta (YYS) ympäristöhallinnon, usei- den valtion tutkimuslaitosten ja yliopistojen yhteistyönä vuodesta 1987 lähtien. Ympäristön yhdenntetty seuranta Hietajärvellä on kui- tenkin muutoksen alla ELY-keskuksen vähentyvien resurssien vuok- si. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää huolensa ympäristön yh- denntetyn seurannan tulevaisuudesta Hietajärvellä.	- Resurssien vähenemisestä huolimatta YYS-hankkeen ympä- ristöhallinnon osuuden mukainen näytteenotto jatkuu Pohjois- Karjalan ELY-keskuksen toimesta Iso Hietajärvellä, Pieni Hietajärvellä ja Hietapurossa. Kelopuro kuuluu LUKE:n seu- rantaverkkoon. Muut tutkimuslaitokset (LUKE ja Ilmatieteenlai- tos) jatkavat YYS-seurantoja omien vastuidensa osalta.	Täydennetään suunnitelmaa koskien 4. vaihemaakuntakaavaa (lomake 1, sivu 6). Tämä on kirjattu myös hoito- ja käyt- tösuunnitelmaan (lomake 9, sivu 36).
Rajavartiolaitys Pohjois-Karjalan rajavartiosto: Kohta 1, Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne kohdassa kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu mainitaan Hiienvaaran ampumakenttäalue toimintoiheen hyvin.	-	Ei toimenpidettä
KESKEISET ARVOT JA UHAT		
Rajavartiolaitys Pohjois-Karjalan rajavartiosto: Kohta 11, Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhat kohdassa Luontoarvot ja erämaisuus mainitaan Hiienvaaran ampuma-alueen aiheuttama meluhaitta. Rajavartiosto haluaa korostaa melun lyhytai- kaisuutta suhteutettuna ampuma-ajat vuoden ajalle kuten kirjaus "jonkin verran" antaa ymmärtää. Kirjaus yhteistyöstä ja yhteistoimin- tatapaamisesta on erinomainen.	-	Ei toimenpidettä

Kohta 11, Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhat kohdassa Virkistys- ja elinkeinokäyttö (asia mainitaan myös kohdassa 15 alakohdassa 7.4.2) rajavartiosto toistaa edellisen kohdan kirjauksen.		
TAVOITTEENASETTELU		
Pohjois-Karjalan ELY-keskus: Kansallispuiston alueelle suunniteltu rajoitusalueen laajennus on perusteltu; kaikki rajoitusalueet ja –vyöhykkeet on kävijämäärältään merkittävässä kansallispuistossa perusteltua merkitä karttojen lisäksi myös maastoon.	Täsmennetään suunnitelmaa ehdotuksen mukaisesti.	Täsmennetään suunnitelman kirjausta seuraavasti: Kansallispuiston rajoitusvyöhykkeet merkitään karttoihin ja maastoon (lomake 18, sivu 70).
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys ry: Liikkumisrajoitusten ajoitukset ovat asianmukaiset. Käytännön ongelmia liittyy kuitenkin loppukevättalviseen (huhtikuiseen) liikkumiseen Kurkilahden ja Teretin välillä; metsässä missä polku kulkee, hanki usein jo pettää, mutta heti avoimemman suon puolella kantaa. Lisäksi lumisten pitkospuiden päällä hiihtäminen tms. on hankalaa ja vaarallistakin. Sääntöjä kunnioittava kulkija joutuu kohtuuttoman tuntuisten valinnan eteen, valitako hyvin raskas uppurointi vai ainakin tiukasti tulkittavien sääntöjen vastainen helppo kulku hieman polun ulkopuolella. Sama ongelma voi tulla muualla vastaavissa paikoissa. Sääntöihin ei kannattane kirjata kuinka asiassa joustettaisiin noissa oloissa, mutta sääntöjen tulkintaa suorittavien valvojen tietoon tämä ongelma olisi hyvä saattaa. Olisi siis hyvä jos rajoitusaikana saisi käytännössä ilman pelkoa rangaistuksesta kulkea hangella - ei siis enää sulan maan aikaan - rajoitusalueella kulkevan retkeilypolun viereistä suonreunaa myöten, enintään noin 200 metriä polusta, mikäli kulkuolosuhteet polulla tai välittömästi sen vieressä ovat vaikeat. Kohta 3.1.1.: ”(Erityisesti) suojeltavan lajin esiintymien kartoitus/tarkistus (mm. säännöllinen linjalaskenta (14) ” olisi hyvä korjata muotoon: ”(Erityisesti) suojeltavien lajien esiintymien kartoitukset / tarkistukset ja säännölliset linjalaskennat (14)”. Säännölliset linjalaskennat ovat tärkeitä etenkin alueen linnuston yleisseurannassa, mutta linjalaskenta ei valitettavasti juuri palvele parimääriltään harvalukuisten lajien aluekohtaista seurantaa – ne tarvitsevat kartoitusta tai tarkistuksia. Toteutuksen seurannan tavoitetasoon on syytä kirjoittaa, että tehdään linjalaskentoja ja erityislajien kartoituksia. Molemmat palvelevat IBA- ja muuta alueen linnuston seurantaa.	Metsähallitus tiedostaa asian ja harkitsee sen huomioon ottamista kun sääntöjä käytännössä tulkitaan. Kulkeminen polun (pitkosten) sijasta polun välittömässä läheisyydessä voi olla perusteltua lyhyen aikaa loppukevällä. -	Ei toimenpidettä Täsmennetään ja täydennetään suunnitelmaa ehdotuksen mukaisesti (lomake 12, sivu 46 ja lomake 22A, sivu 83).
Jonkin verran suunnitelmassa on kirjoitusvirheitä tai vastaavia, joten	Suunnitelma oikoluetaan vielä ennen sen hyväksymistä Met-	Muutetaan ilmaisu ”luonnosta hyvä

se kannattaa vielä oikolukea. Toistuvuutensa vuoksi huomiota kiinnittää ilmaisu ”luonnosta hyvä olo kohde”, jonka olisi käsittääksemme parempi olla muodossa ”Luonnosta hyvä olo -kohde”.	sähallituksessa ja ennen kuin se lähetetään ympäristöministeriön vahvistettavaksi.	olo kohde” ehdotetun mukaisesti muotoon ”Luonnosta hyvä olo – kohde”.
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto näkee tärkeänä, että virkistysten ja matkailun sekä luonnonsuojelun yhteensovittaminen onnistuu muun muassa oikein kohdennetuilla vyöhykkeillä sekä liikkumisrajoituksilla. Maltillisen matkailun edellyttämä motorisoitu huoltoliikenne tulee yhteen sovittaa muun muassa lintujensuojelutavoitteiden kanssa.	Motorisoitu huoltoliikenne on harkittua ja sitä tehdään vain silloin kun tarvetta on. Kaikenlainen maastoliikenne, myös huoltoliikenne sovitetaan aina yhteen alueen suojelutavoitteiden kanssa. Muunlainen maastoliikenne on luvanvaraista ja vaati aina Metsähallituksen maastoliikenneluvan.	Ei toimenpidettä
Suomen Latu ja Joensuun Latu: Syrjävyöhykkeellä on vähän kävijöitä, ja he ovat omatoimisia, vähemmän rakennettuja palveluja kaipaavia retkeilijöitä. Hoito- ja käytösuunnitelman luonnoksessa todetaan sivulla 52, että telttailu olisi mahdollista syrjävyöhykkeellä osoitetuilla paikoilla. Suomen Ladun näkemyksen mukaan telttailua tietyillä telttailuun osoitetuilla paikoilla voidaan suositella, mutta ilman erityisiä perusteita leiriytymistä syrjävyöhykkeellä osoitettujen telttailupaikkojen ulkopuolella ei kuitenkaan voi kieltää.	-	Poistetaan mainittu kirjaus suunnitelmasta (lomake 13B, sivu 52).
TOTEUTUS		
Hiien Herrat ry: Yhdistys on vahvasti sitä mieltä, että sen edellä mainitulla hirvenajo-oikeudella kansallispuiston alueella sekä hirven ja pienriistan metsästyoikeudella Oinasvaaran alueella ei ole millään tavoin vahingoitettu näiden alueiden luonto- taikka virkistyskäyttöarvoja, vaan päinvastoin niitä tuettu luonnon monikäyttöisyyksarvojen mukaisesti. Myöskään tulevaisuuden osalta ei ole olemassa mitään perusteltuja ja oikeutettuja syitä epäillä nykyisen asiantilan jatkumisen hyvyttä. Luonnon ja ihmisten kanssakäymisen tulee jatkossakin perustua järkevään yhteistä hyvää hakevaan ja sitä kunnioittavaan toimintaan. Kansallispuiston alueella tulee säilyttää hirvenmetsästyksen ajo-oikeuden nykyinen tilanne, eli sallia hirven aseeton ajo-oikeus ainakin Nälmanjoen etelä- ja länsipuolisella alueella jatkamalla Hiien Herrat ry:n metsästysvuokrasopimuksen voimassa oloa. Oinasvaaran alueen suojeleminen ei ole tarpeen luonto- taikka virkistyskäyttöarvojen säilyttämisen vuoksi, jos vain alueen maanomistajat pitäytyvät alueella laajoista hakkuutoimenpiteistä. Alue on erillään laajasta suojelukokonaisuudesta Patvinsuon kansallispuistosta, mutta kuitenkin niin lähellä, että alueelliset tärkeät suojeluperiaatteet tulevat hyvin täytetyiksi. Oinasvaaralla ei ole sellaista metsästyksen	Metsähallituksen tiedossa ei ole mitään sellaista, mikä antaisi aiheutta epäillä, että luonto- tai virkistyskäyttöarvoja olisi mainituilla alueilla millään tavoin vahingoitettu. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei esitetä muutoksia nykyisiin metsästyskäytäntöihin Patvinsuon kansallispuiston alueella. Luonnonsuojeluohjelma-alueiden ja valtion hallinnassa olevien suojeluun varattujen alueiden, joihin myös Oinasvaara kuuluu, perustaminen lakisääteiseksi luonnonsuojelualueiksi etenee säädösvalmistelussa ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti. Luonnonsuojelualueiden perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään siis läpi alueiden	Ei toimenpidettä

ulkopuolista virkistyskäyttöarvoa kuin kansallispuistolla, eivätkä sen luontoarvot vaarannu metsästyksen vähäisellä käyttörasituksella. Mikäli Oinasvaaran alue kuitenkin päätyy jollakin perusteella suojelu-toimenpiteiden kohdealueeksi, tulee alueella sallia nykyisen kaltaisen hirven- ja pienriistanmetsästys jatkamalla Hien Herrat ry:n metsästysvuokrasopimuksen voimassa oloa.	säädösvalmistelussa. Siihen asti metsästystä voidaan harjoittaa voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti, kuten hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan. Kaikki metsästysseurat/seurueet, joilla on alueilla vuokrasopimuksia osallistetaan säädösvalmistelun edetessä asianmukaisesti.	
<u>Ilomantsin kunta:</u> Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että kansallispuiston huonokuntoiset rakenteet, reitit ja polut korjataan ja pidetään jatkuvasti liikkumiselle turvallisessa kunnossa ja retkeilykohteille voitaisiin rakentaa uutta tuotteistusta. Tämän takia metsähallituksen omistamien metsien tuotosta pitää ohjata enemmän varoja kansallispuistojen ylläpitämiseen ja rakenteisiin sekä tiestöön. Ainakin osa retkeilyreitistöstä olisi saatettava retkeily-/paksukumipyörille soveltuviksi. Tämä retkeilymuoto tuo uusia käyttäjäryhmiä kansallispuistoon. Lisäksi alueella voi olla matalan palvelutason reitistöä, kuten suunnitelmassa esitetäänkin. Suunnitelmassa puhutaan myös suojelun laajentamisesta ja metsästyksen rajoittamisesta. Ilomantsin kunta haluaa lausua niistä erikseen, mikäli asia tulee ajankohtaiseksi. Muiden osallisten tavoin, Ilomantsin kunta esittää edustajansa suunnitteluryhmään. Edustaja on Heimo Ihalainen.	Suunnitelman mukaisten virallisten reittien ja muun palveluvarustuksen kunnossapito pyritään turvaamaan myös tulevalle suunnitelmakaudella. Reittejä kestäväidään harkitusti. Kansallispuiston virallinen reitistö ja palveluvarustus on nykyisellään pääosin riittävä ja sitä ei ole tarkoitus lisätä kuin mitä suunnitelmassa on esitetty. Metsähallituksen luontopalveluiden toiminta rahoitetaan valtion budjettirahoilla. Metsähallituksen liiketoiminnan tuloja ei voida käyttää suojelualueiden hoidon ja käytön rahoitukseen. Suunnitelmassa on esitetty maastopyöräilyyn soveltuvana reittinä Suomen kierto. Reitiltä on yhteydet pohjoisessa Karhunpolkuun ja idässä Susitaipaleeseen. Luonnonsuojeluohjelma-alueiden ja valtion hallinnassa olevien suojeluun varattujen alueiden perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään läpi alueiden säädösvalmistelussa. Siihen asti metsästystä voidaan harjoittaa voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti. Säädösvalmistelu etenee ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti ja myös Ilomantsin kunta osallistetaan säädösvalmistelun edetessä. Täydennetään suunnitelmaa ehdotuksen mukaisesti.	Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Kirjataan suunnitelmaan (Lomake 20, sivu 74) Ilomantsin kunnan kohdalle Heimo Ihalaisen nimi.
<u>Karjalan Retkeilijät:</u> Seuramme yhtyy suunnitelman toteamukseen, että pääsääntöisesti kansallispuiston palveluvarustus on nykyisellään riittävä. Sen parantamiseksi esitetyt toimet, kuten Pokkaniemen uusi laavu, lintulavan rakentaminen Teretin polun varteen ja näköalan avartaminen Teretin lintutornista, jos se pysyy järkeissä mitoissa, ovat kannatettavia.	Näkymää Teretin lintutornilta avataan harkiten ja yhteistyössä Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen edustajan kanssa. Matkailuautojen/-vaunujen pysäköintialueen perustamisella pyritään vähentämään luvaton pysäköintiä teiden varressa.	Ei toimenpidettä

Samoin on perusteltua rajata Patvinkierro kokonaan kansallispuiston sisälle. Myös matkailuvaunujen pysäköintialueen perustaminen on oikea ratkaisu, jos sillä voidaan vähentää villiä pysäköimistä teiden varressa. Kurkilahti on tässä suhteessa ongelmallinen isojen vaunujen hallitessa toisinaan pientä pysäköintialuetta. Sen sijaan seura ei voi yhtyä Suomen kierron käyttämiseen myös maastopyöräilyyn. Suunnitelmassa on monessa kohdassa todettu, että alueen suosio perustuu sen rauhallisuuteen, kiireettömyyteen ja hiljaisuuteen. Suosituimman, 15 km pituisen reitin uhraaminen maastopyöräilijöiden pikataipaleeksi ei ole oikea ratkaisu. Jalan kulkemisen aiheuttama maaston kuluminen on vielä hallittavissa, mutta pyöräily aiheuttaa selvästi suurempaa haittaa mm. syvyyskulumisen muodossa ja häiritsee kiireettömiä vaeltajia. Kansallispuiston alueella on runsaasti metsäteitä, joita käyttäen maastopyöräilijöille on helpposti järjestettävissä eri pituisia reittejä alueen palveluvarustusta hyödyntäen. Talvikaudeksi suunnitellun erillisen koiravaljakkouran linjaaminen puiston itäosaan on sinänsä hyväksyttävissä, mutta epäselväksi jää käyttääkö se puiston ulkopuolella samaa uraa hiihtäjien kanssa? Karjalan Retkeilijät esittää vielä, että opastetauluja uusittaessa otettaisiin näkyvästi huomioon alueella sijainneet vanhat kämpät ja muut historialliset paikat ja niihin liittyvät henkilöt ja tarinat. Suomen luontotupa voi aiheesta järjestää myös vaihtuvan näyttelyn. Luontotuvan ylläpitoa on ehdottomasti jatkettava; nykyinen yrittäjä on saanut paljon myönteistä palautetta myös seudun ja sen historian tuntijana. Muiden suunnitelmaan sisältyvien Natura-alueiden osalta esitämme, että Ritojärven kierrosta laajennetaan kulkemaan Vaskikallion kautta. Näin saataisiin hieno ja monipuolinen, kahdeksikon muotoinen kymmenen kilometrin reitti, eikä uutta polkua tarvitsisi merkitä kuin kilometrin verran. Karjalan Retkeilijät kannattaa Kissansuon-Raanisuon-Tohlinsuon soidensuojelualueen ja Rännänsaaren ja muiden valtion omistamien saarten liittämistä kansallispuistoon sekä muiden Natura-alueiden perustamista suojelualueiksi enempää viivyttelämättä.	Maastopyöräily on jokamiehen oikeutta, joten sitä voi pääsääntöisesti harjoittaa myös suojelualueilla. Suunnitelmassa esitetty reitti on pyöräilty ja arvioitu yhdessä Joensuun pyöräilijät ry:n edustajan kanssa ja todettu sen soveltuvan patikoiden lisäksi varsin hyvin myös maastopyörällä liikkuville retkeilijöille. Maastopyöräilyn aiheuttama polkujen tiivistyminen ja polun pintaa rikkova vaikutus on pitkälti samankaltainen kuin kävelyssä tai juoksussa. Maastopyöräilyä ohjataan tarvittaessa kansallispuiston järjestyssääntöön sisällytettävällä määräyksellä. Tilannetta kasvillisuuden ja maaston kulumisen sekä häiriöiden ja kohtaamistilanteiden suhteen seurataan, ja tarvittaessa järjestyssääntöä muuttamalla rajoitetaan maastopyöräilyä kansallispuistossa haittojen ehkäisemiseksi. Reitti seurailee soveltuvien osien Karhunpolkua ja Susitaivalta. Puiston ulkopuolella ei Metsähallituksen tiedon mukaan ole virallista ylläpidettävää hiihtolatuja. Ehdotus on hyvä ja Metsähallitus harkitsee kulttuuriperinnön esittämistä aiempaa vahvemmin opastauluissa niitä uusittaessa. Suomen luontotuvan näyttely päivitetään rahoituksen varmistuessa. Luontotuvan ylläpito jatkuu suunnitelman mukaisesti toistaiseksi. Metsähallituksella ei nykytilanteessa ole valitettavasti mahdollisuuksia uuden reitin linjaukseen kansallispuiston ulkopuolelle. Luonnonsuojeluohjelma-alueiden ja valtion hallinnassa olevien suojeluun varattujen alueiden perustaminen lakisääteiseksi luonnonsuojelualueiksi etenee säädösvalmistelussa ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti. Patvinsuon kansallispuiston mahdollinen laajennus tarkastellaan osana säädösvalmistelua (mahdollinen laajennus vaatii nykyisen kansallis-	
---	---	--

	puistolain ajantasaistamisen).	
Lieksan kaupunki: Käytännön toimenpiteistä myönteisinä esimerkkeinä mainittakoon mm. taimenkannan palautus Suomunjärveen, taimenen mäti- ja poikasistutukset Suomunjärveen laskeviin jokiin ja puroihin. Tarvittaessa tehdään virtavesien elinympäristöjen kunnostamista. Lisäksi suunnitelmassa esitetään poistettavaksi Suomunjärven rajoitus koskien pyydyskalastusta. Kalastuspaine on nykyisellään pieni ja rajoituksen poistaminen vaikuttaa osaltaan myönteisesti luontomatkailun kehittymiseen.	-	Ei toimenpidettä
Museovirasto: Hoitosuunnitelman toimenpiteisiin on kirjattu arkeologisen kulttuuriperinnön inventoinnin täydentäminen, täydentämisen aiheena luetellaan edellisestä inventoinnista pois jääneitä kohteita. Museovirasto kehottaa täydentämään suunnittelualueen arkeologista inventointia arkeologisen kulttuuriperinnön kaikilla osa-alueilla mukaan lukien myös vedenalainen kulttuuriperintö. Vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta voidaan matalat ranta-alueet tarkastaa visuaalisesti. Maastohavaintojen sekä kartta- ja asiakirja-aineiston pohjalta pystytään hahmottelemaan potentiaaleja alueita, joilla on säilynyt merkkejä Patvinsuon vesialueiden käyttöhistoriasta. Hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden vaikutuksia on ilman päivitettyä inventointia vaikeaa arvioida. Tämän vuoksi arkeologisen inventoinnin tekeminen suunnittelualueella tulisi tehdä ennen suunnitelmassa olevien maahan kajoavien toimenpiteiden, ml perinnemaisemien hoidon toteutusta. Toimenpiteiden (virtavesien kunnostus, maastopyöräily- ja koiravaljakkourat, opasteiden pystytys) yhteydessä tulee huomioida, ettei niillä vahingoiteta arkeologista kulttuuriperintöä. Mikäli toimenpiteet kohdistuvat muinaisjäännöksiin, tulee suunnitelmat esittää Museovirastolle arvioitaviksi ennen niiden toteuttamista. Patvinsuon kansallispuistossa sijaitsee valtion asetuksella 485/1985 suojeltu Kuikkaniemen kalasauna 1800-luvulta. Hoitosuunnitelmassa todetaan alueella olevan lisäksi ainakin 13 kämppää, saunaa ja muuta rakennusta. Näiden rakennusten (14 kpl) dokumentointi, kuntoarvio ja korjausten määrittäminen sekä tarvittavat hoitosuunnitelmat on osoitettu suunnitelmassa kiireellisyysasteeltaan suureksi. Erityinen huomio tullaan kiinnittämään Kuikkaniemen kalasaunaan. Hoitotoimien tavoitteena on kunnostaa ja hoitaa tärkeimmät kulttuu-	Arkeologisen inventoinnin täydentämistarve mahdollisine vedenalaistutkimuksineen arvioidaan siinä vaiheessa, kun resursseja voidaan käyttää inventointiin. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa toteutettaessa noudatetaan muinaismuistolain tarkoittamaa kajoamiskieltoa. Rakennusperinnön suojelun kiireellisyyden vuoksi KATSE-hankkeessa on kuluneen kenttätökauden aikana tehty kuvattut toimenpiteet Kuikkaniemen kalasaunan osalta. Resurssit on osoitettu hankkeesta.	Ei toimenpidettä

riperintökohteet niin että ne säilyvät. Opastusaineistoissa ja viestinnässä aiotaan myös kertoa retkeilijöille kulttuuriperinnöstä. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta suunnitelmia voidaan pitää riittävinä.		
Pielisen museo: Alueella suoritettiin arkeologinen inventointi vuonna 2007. Vaikka inventoinnissa dokumentoitiin peräti 37 ennestään tuntematonta kulttuuriperintökohdetta alakohteineen, inventointi ei kattanut kaikkia tiedossa olevia arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Varsinkin kaikki alueella olevat karsikko- ja konttipuut olisi syytä tunnistaa ja dokumentoida. Patvinsuon hoito- ja käyttösuunnitelmassa kerrotaan, että myöskään alueen kaikkia rakennuksia ei ole dokumentoitu. Suunnitelmassa esitetään, että rakennukset dokumentoidaan, niille tehdään kuntoarviointi ja korjausten määrittely sekä tarvittavat hoitosuunnitelmat. Erityisen huomion kohteena on 1800-luvulta peräisin oleva suojeltu Kuikkaniemen kalasauna. Kaikki nämä tavoitteet ovat erittäin tärkeitä Pielisen museon näkökulmasta. Tärkeää on myös, että määrärahat ja resurssit turvataan tälle työlle. Alueen yritysten luontomatkailutuotteiden kehittäminen kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti hyödyttää kaikkia lieksalaisia matkailukohteita – mukaan lukien Pielisen museo. Kävijäseurantaan liittyvistä mittareista mielenkiintoista tietoa museon näkökulmasta tuottaa matkailijan kokemus ”kulttuuriperinnön tutustumisen tärkeys”. Pielisen museon kannalta olisi mielenkiintoista tietää, kuinka paljon Patvinsuolla on sellaisia kävijöitä, joita voi potentiaalisesti kiinnostaa Pielisen museon kohteet. Metsähallitukselle se antaa osviittaa muun muassa siitä, kuinka paljon Patvinsuolla olevan kulttuuriperinnön olemassaoloon kannattaa satsata markkinoinnissa. Kuten käyttö- ja hoitosuunnitelmassa todetaan, alueen kulttuurihistorian tuominen entistä enemmän kävijöiden tietoisuuteen auttaa myös turvaamaan kulttuuriperintöarvojen säilymistä. Tulevaisuudessa voitaisiin pohtia, onko Metsähallituksella ja Pielisen museolla tarvetta tehdä tiiviimpää yhteistyötä metsätyöperinteeseen liittyvän matkailun, markkinoinnin ja kulttuuriperinnön suojelemisen saralla Lieksassa.	Arkeologista inventointia on tarkoitus täydentää suunnitelman mukaisesti siten, että dokumentoiduksi tulevat karsikkopuut sekä vuonna 2007 inventoinnista puuttuvat kohteet. Rakennusten dokumentointiin, kuntoarviointeihin ja korjausten määrittelyyn pyritään varaamaan riittävät resurssit suunnitelmakaudella. Pielisen museo on Metsähallituksen tärkeä yhteistyökumppani, Metsähallituksella ja Pielisen museolla on voimassa oleva yhteistyösopimus. Lisäksi, kuten museo ehdottaa, tulevaisuudessa voidaan pohtia yhteistyön tiivistämisen mahdollisuuksia erityisesti metsätyöperinteeseen liittyvän matkailun, markkinoinnin ja kulttuuriperinnön suojelemisen saralla Lieksassa.	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan ELY-keskus: Pohjois-Karjalan ELY-keskus pitää tärkeänä, että tilaltaan heikentyneiden luontotyyppien ennallistamiseen varataan riittävästi resursseja. Myös alueella olevat pienvedet tulisi inventoida ja arvokkaiden	Metsähallitus yhtyy ELY-keskuksen näkemykseen. Resursseja pyritään varaamaan riittävästi ja toimenpiteitä tulee tarvittaessa priorisoida.	Ei toimenpidettä

pienviesien ja virtavesien kunnostamiseen tulisi panostaa.		
<u>Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry ja Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys ry:</u> Kurkilahden ja Teretin välisen uuden lintulavan sijainnin suunnittelussa on hyödynnettävä lintuharrastajien / -ammattilaisten osaamista. Lavalta on syytä olla näkyvyyttä sekä joka puolelle suolle ja taivaalle että myös rimpialueelle. Hanhien suosiman rimmikon välittömään läheisyyteen sitä ei kuitenkaan tule sijoittaa. Syksyisin ainakin valko-poskikhanhia laskeutuu reitin viereen; linnut ovat varsin kesyjä mutta eivät ehkä kuitenkaan uskalla käyttää paikkaa jos siinä viivytään pitkään. Lounaisosan reitin siirrossa tulee huomioida sekä luonto että liikkujien turvallisuus. Jos reitiltä avautuu näkymiä rimpialueelle, uuden lintulavan sijoittamista voisi harkita myös tuonne, Kurkilahden ja Teretin välisen alueen sijasta tai lisäksi. Maksimasaaren lintulavan purku on syytä tehdä sellaisena vuodenaikana ja purkujätteen kuljetus sellaista reittiä, ettei häiritä arkaa linnustoa. Rajoitusosien kartasta ei erotu Honka- ja Koirasaarta (rajoitusvyöhyke 4). Koiravaljakkouran reitti on suunniteltava siten, että reitin läheisyydessä ei pesi arkaa lintulajistoa joka aloittaa pesintänsä jo reitin käyttöaikana. Uraa tulisi ilmeisesti pitää auki moottorikelkalla, joten sen häiriövaikutus on otettava aivan erityisesti huomioon, koska alue on suosittu suurelta osin juuri luonnonrauhansa vuoksi. Tuotakoon tässä yhteydessä esille myös, että huoltotehtävissä olisi syytä kulkea kelkalla lähellä sallittuja polkuja, koska kelkanjäljet näyttäisivät houkuttelevan hiihtäjiä ja kävelijöitä rajoitusosilla polkujen ulkopuolelle rajoitusaikoina, joskus pitkänkin aikaa kelkan kulkemisen jälkeen. Suomunjärven vapauttaminen ei-paikkakuntalaisten pyydyskalastuselle lisää esimerkiksi kuikkalintujen ja koskeloiden riskiä jäädä verkkoihin, ja lisääntynyt kalastus aiheuttaa häiriötä mm. kuikan ja selkälokin pesinnöille. Yksi mahdollisuus olisi jotenkin rajoittaa verkkojen määrää tai kieltää ei-paikkakuntalaisten verkkokalastus. Katiskapyyntiin ei yhtä suuria riskejä liity, joten sen laajentamiselle ei ole	Lavan tarkempi sijainti selviää myöhemmin tehtävän toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Suunnittelussa on perusteltua käyttää apuna myös Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen/lintuharrastajien asiantuntemusta. Reitin siirrossa huomioidaan luontoarvot sekä liikkujien turvallisuus. Reitti sijoittuu syrjävyöhykkeelle, reitin varrelle ei ole tarkoitus lisätä uutta palveluvarustusta. Maksimasaaren lintulavan purkaminen ja purkujätteen poiskuljetus tehdään sellaisena vuodenaikana, että linnustolle ei aiheudu häiriötä. - Suunnitelmassa esitetty koiravaljakkouran linjaus on suuntaa antava. Reitti on linjattu rajoitusvyöhykkeiden ulkopuolelle ja osin tien reunaa seuraillen. Tarkempi linjaus maastoon tapahtuu myöhemmin tehtävän toimenpidesuunnittelun yhteydessä, jolloin arvioidaan turvallisuuden lisäksi myös mahdollista häiriövaikutusta. Huoltotehtävissä liikutaan harkiten ja olemassa olevia polkuja/mahdollisia uria pyritään käyttämään aina kun se on mahdollista. Suunnitelmassa on esitetty poistettavaksi Suomunjärven rajoitus koskien pyydyskalastusta. Rajoituksen poistamisesta aiheutuvia vaikutuksia seurataan ja mikäli haitallisia vaikutuksia tai häiriöitä ilmenee, voidaan asiaan puuttua tilanteen vaatimalla tavalla. Esimerkiksi taimenkannan palautus saattaa edellyttää jossain vaiheessa ja tietyillä alueilla verkkokalas-	Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Muutetaan vyöhykejako koskevaa karttaa siten, että myös Honka- ja Koirasaari näkyvät kartassa (lomake 13, sivu 56). Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä

estettä. Suomunjärven rauha voi kärsiä mahdollisesti paljonkin lisääntyvästä kalastuksesta, mikä osaltaan puoltaa varovaisesti etenemistä tässä asiassa. Taimenistutusten onnistumisen kannalta voisi olla toimivaa, ettei pyydyskalastuksen vapauttamista tehtäisi samanaikaisesti tai ennen istutusten aloittamista. Istutuksissa tulee käyttää mahdollisimman paikallista tai lähialueelta peräisin olevaa taimenkantaa. Ratkaisuihin on huomattava, että Suomunjärvi ei ole varsinainen virkistyskalastusalue vaan osa kansallispuistoa, joten ratkaisujen on palveltava ensisijaisesti kansallispuiston erityisarvojen säilymistä. Teretin lintutornilta avautuvan näköalan parantamiseksi tehtävä, tornin yli kasvaneiden lähipuiden kaato on kiireinen ja kannatettava toimi. Metsä ei ole tuolla kohdalla kovin luonnontilaista. Toimenpide on syytä tehdä riittävän laajana (parikymmentä puuta) ja on varauduttava siihen, että se ehkä joudutaan toistamaan noin kymmenen vuoden päästä. Tornin vieressä kasvaa yksi tai kaksi mäntyä, joiden osalta riittää katselukorkeudella olevien oksien poistaminen, jolloin torni maastoutuu paremmin kuin nämäkin puut kaatamalla. Kaadetavien puiden valinnassa on syytä olla mukana kokenut lintuharrastaja. Mahdolliset leirit ja suunnistus- tms. kisat voivat aiheuttaa suurta häiriötä tai kulumista, joten jos / kun niille myönnetään lupia, lupaehdoissa on erityisesti muistettava kansallispuiston ensisijainen tarkoitus ja lupaehtojen noudattamista on valvottava. Ampuma-alueen ammuntojen yölliset, kieppuvat valaisinvarjot näyttävät tekevän ainakin levähtäviä muuttokanavia levottomiksi aika kaukana ampuma-alueelta (Teretin lähellä). Häiriövaikutus on epäilemättä suurempi ampuma-alueen läheisissä osissa. Ongelma ei liene vakava, mutta kun Metsähallitus käy neuvotteluja asiasta, ammuntojen ajoittamisessa tämänkin voisi ottaa huomioon. Suunnitelmaluonnoksessa lukee: ” Uusia suoalueita ei ole enää tarpeen ennallistaa, vanhojen soiden ennallistamistöiden täydennykset voivat tulla kyseeseen.” Kiinnitämme huomiota siihen, että ainakin kansallispuiston lounaisosassa (Pirskanpuron latvalla ja sen lounaispuolella sekä aivan alueen lounaiskulmassa) on ojia ja ojitus-ta, jotka lienee kuitenkin syytä ennallistaa.	tuksen rajoittamista. Taimenistutuksissa tullaan käyttämään mahdollisimman paikallista tai lähialueelta peräisin olevaa taimenkantaa. Teretin lintutornilta avautuvan näköalan parantamiseksi tehtävät toimenpiteet tehdään harkiten ja apuna suunnittelussa käytetään Pohjois-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen/lintuharrastajien asiantuntemusta. Lupia myönnetään tarkan harkinnan mukaan ja Metsähallituksessa noudatettavien suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukaisesti. Metsähallituksen erätarkastajat ja muu henkilökunta vastaavat valtion maiden ja vesien valvonnasta. Lisäksi kansallispuiston henkilökunta ohjaa ja myös valvoo kävijöitä puiston käytön sääntöihin liittyen. Metsähallituksen ja Pohjois-Karjalan rajavartioston edustajat kokoontuvat jo vakiintuneen käytännön mukaan vuosittain yhteistoimintatapaamisessa. Yhteistyö on ollut sujuvaa ja hyvää ja myös ammuntojen ajoittamiseen liittyvistä kysymyksistä voidaan tapaamisessa keskustella. Pääsääntöisesti uusia suoalueita ei ole enää tarpeen ennallistaa, mutta tarvittaessa myös niille voidaan ennallistamistoimenpiteitä suunnitella ja niitä toteuttaa. Metsähallitus harkitsee kansallispuiston lounaisosassa Pirskanpuron latvalla ja sen lounaispuolella sekä aivan alueen lounaiskulmassa sijaitsevien ojien ennallistamistarpeen myöhemmin.	Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto:	Rakennusperinnön suojelun kiireellisyys vuoksi KATSE-hankkeessa on kuluneen kenttätökauden aikana tehty kuva-	Ei toimenpidettä

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto kiinnittää huomiota hoito- ja käyttösuunnitelman resursointiin ja vaikutusten arviointiin. Kaikilta osin suunnitelmaluonnoksesta ei käy ilmi, miten resurssit parhaiten tukevat asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi kulttuuriperinnön osalta on toteutuksen osuudessa todettu rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvät toimet kiireellisyydeltään suuriksi, kun puolestaan arkeologisen kulttuuriperintöä turvaavien toimien kiireellisyys on todettu pieneksi. Kulttuuriperintöön kohdennetut resurssit, 4 000 euroa, on kuitenkin kaikki kohdennettu arkeologiseen täydennysinventointiin. Toisaalta erätalouden toimenpiteisiin ei ole kohdennettu resursseja lainkaan, vaikka toteutuksen osuudessa mainitaan muun muassa taimenkannan palauttaminen Suomujärveen. Toisaalta vaikutusten arvioinnin osuudessa ei lainkaan oteta kantaa esimerkiksi siihen, onko kohdennetut varat riittäviä kulttuuriympäristöarvojen säilyttämiseen ja millaisia riskejä liittyy mahdollisten arvojenmenetykseen, jos ei ole varoja kohteiden kunnossapitoon. Toisaalta muun muassa ympäristön yhdenmetyksen seurannan jatkumiseen liittyviä uhkia ja niiden toteutumisen yhteiskunnallisia seurauksia ei käsitellä vaikutusten arvioinnissa. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ehdottaa, että suunnitelmaa tarkennetaan resurssien kohdentamisen perusteluiden osalta, sekä sen osalta, miten sellaiset toimenpiteet toteutuvat, joihin ei tässä suunnitelmassa kohdenneta resursseja.	tut toimenpiteet Kuikkaniemen kalasaunan osalta. Resurssit on osoitettu hankkeesta. Metsähallitus tarjoaa puitteet tutkimustoiminnalle Patvinsuon kansallispuistossa, mutta tutkimustoiminta käytännössä on kuitenkin tutkimuslaitosten vastuulla. Resurssien vähenemisestä huolimatta YYS-hankkeen ympäristöhallinnon osuuden mukainen näytteenotto jatkuu Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimesta Iso Hietajärvellä, Pieni Hietajärvellä ja Hietapurossa. Kelopuro kuuluu LUKE:n seurantaverkkoon. Muut tutkimuslaitokset (LUKE ja Ilmatieteenlaitos) jatkavat YYS-seurantoja omien vastuidensa osalta. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan karkealla tasolla esitettyjen toimenpiteiden vaatimat resurssit. Suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta ja toimenpiteitä joudutaan priorisoidaan ja jaksottamaan tälle aikavälille. Kiireellisimpien toimenpiteiden vaatimat resurssit pyritään kuitenkin varaamaan oikea-aikaisesti.	
Rajavartiolaitos <u>Pohjois-Karjalan rajavartiosto:</u> Rajavartiosto ilmoittaa osallistuvansa tarvittavalla panoksella mainitun retkeilyreitit siirtämiseen pois ampumakenttäalueelta. Reitin siirto palvelee reitin käyttäjiä paremmin ja lisää ampuma-alueen palvelusturvallisuutta sekä helpottaa ammuntojen aikaista ampuma-alueen vartioimista. Asiasta on sovittu alustavasti rajavartioston ja Metsähallituksen kesken alueellisessa yhteistyötapaamisessa vuonna 2014. Kohdassa 20, Osallistuminen, ilmoitetaan yhteistyöryhmän jäsenenä rajavartioston osalta Timo Keinonen ja varalla Antti Könttä. Rajavartioston henkilöstövaihdoksiin liittyen pyydetään kirjaamaan kohtaan Pohjois-Karjalan rajavartioston esikunnan rajatoimistosta kapteeni Janne Laukkanen ja yliluutnantti Veijo Karjalainen 1.1.2016 lukien.	Metsähallitus ilmaisee tyytyväisyytensä rajavartioston ilmoituksen osallistua ampuma-alueella kulkevan reitin siirtoon yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.	Kirjataan suunnitelmaan (Lomake 20, sivu 74) henkilöstövaihdoksista johtuen rajavartioston ilmoittamien henkilöiden nimet.
<u>Suomen Latu ja Joensuun Latu:</u> Suunnitelmassa oleva talvimatkailun kehittämisajatus Susitaipaleen	Metsähallitus tiedostaa talvimatkailuun liittyvät haasteet Pat-	Ei toimenpidettä

ja Karhunpolun suunnalta on hyvä. Etäisyydet reiteiltä Patvinsuon kansallispuistoon ovat kuitenkin niin suuret, että yöpymisvarustusta on tarpeen kehittää. Susitaipaleen varrella on useita autiotupia. Joensuun Latu esittää, että jokin telttaa jyrkempi majoitus, kuten autiotupa, varaustupa tai yksityinen mökkimajoitus olisi tarpeen hiihtäen retkeileville. Talvimatkailun kehittämiseksi olisi suotuisaa myös jos Suomen opastuskeskus voisi tarjota yöpymismahdollisuuden talvellakin. Metsänvartijan talon kunnostaminen talvikäyttöön ainakin pohjakerroksen osalta edistäisi tätä huomattavasti. Ehdotus Pokkaniemeen rakennettavasta laavusta on mainio niin patikointi- kuin melonta- ja soutu retkeilijöille, koska se tarjoaa suojan sateelta. Tulentekopaikkojen rakenteita tulisi monin paikoin parantaa. Ne olisi hyvä muuttaa Metsähallituksen parhaiden nuotiorakenteiden mukaisiksi (tuulensuoja, kansi ja puita säästävä rengas). Koiravaljakkoreittiä koskeva ehdotus on hyvä. Siihen liittyvä moottorikelkkaliikenne on tarpeen pitää luvanvaraisena. Joensuun Latu esittää, että Ritojärven ja Patvinsuon välille tehtäisiin yhteys muutoin kuin maantietä pitkin. Ylipäätään eri reittien yhdistäminen ja rengasreittien muodostaminen olisi kulkijan kannalta logistisesti ja ekologisesti järkevää. Patvinsuon ympäri kulkevan polun uusi linjaus on hyvä, sillä se lisää käytettävyyttä, kun ei tarvitse retkeä suunnitellessaan seurata ampumaharjoitusten aiheuttamia kieltoja. Ehdotus matkailuautojen ja -vaunujen paikasta on hyvä. Paikan tulee olla riittävän etäällä rannasta, jotta ranta pysyy rauhallisena. On hienoa, että Suomunkierros on nyt tarkoitus osoittaa myös pyöräilijöiden käyttöön. On tärkeää, että Susitaipaleen ja Karhunpolun yhtenäinen ja pitkä vaellus- ja pyöräilyreitti säilyy. Pitkillä pitkospuuosuuksilla hyvin kosteissa kohdissa tulee olla riittävästi kohtaamispaikkoja retkeilijöille, koiran kanssa liikkuville ja pyö-	vinsuon alueella. Metsähallitus toivookin, että yritykset ja toimijat hyödyntäisivät Patvinsuon vetovoimaa entistä enemmän ja kehittäisivät pienimuotoista alueen luonteeseen sopivaa ja kansallispuiston kävijöitä palvelevaa matkailun yritystoimintaa kansallispuiston läheisyyteen. Puiston palveluvarustusta tulevalle suunnitelmakaudella ei nykyisessä tilanteessa ole kuitenkaan mahdollisuus lisätä kuin mitä suunnitelmassa on esitetty. - Selvitetään mahdollisuutta parantaa tulisijojen rakennetta ehdotetulla tavalla Kaikki maastoliikenne, myös moottorikelkkailu vaatii Metsähallituksen maastoliikenneluvan. Patvinsuolta on Ritojärvelle matkaa linnuntietä noin 12 kilometriä. Kohteiden välillä on laajalti yksityismaita. Lisäksi Metsähallituksella ei nykytilanteessa valitettavasti ole mahdollisuuksia näin mittavan uuden reitin suunnitteluun ja toteutukseen. - Paikka valitaan huolellisesti myöhemmin tehtävän toimenpidesuunnittelun yhteydessä. Sitä ei perusteta rannan lähelle. - Myös Metsähallitus pitää olemassa olevan yhtenäisen reitin säilymistä tärkeänä. Kohtaamispaikkoja hyvin kosteille paikoille voidaan lisätä tarvittaessa.	
---	---	--

räilijöille.		
Suomen Metsästäjäliitto ry: Metsästäjäliitto kuitenkin edellyttää, että Patvinsuon kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei muuteta nykyisin voimassaolevia metsästyskäytäntöjä. Nykyisiä metsästysseurojen kanssa tehtyjä metsästysvuokrasopimuksia tulee jatkaa. Metsästyksen jatkumisesta lausunnon kohteena olevilla alueilla on osoitettavissa selvää hyötyä. Alueella toimivien metsästysseurojen jäsenet suorittavat vuokra-alueillaan tehokasta luvattoman toiminnan valvontaa. Koska alueen viranomaistoiminta on resurssien niukkuuden vuoksi varsin vähäistä, on metsästysseurojen läsnäololla huomattava merkitys esimerkiksi salametsästyksen torjunnassa. Alueella toimivat metsästysseurat harjoittavat vastuullista metsästystä, mistä on osoituksena muun muassa seurojen omat sisäiset rauhoitus- ja kiintiöpäätökset esimerkiksi kanalintujen osalta. Alueella toimivat metsästysseurat tukevat paikallista yhteisöllisyyttä. Lisäksi muualta Suomesta tulevat pienriistan kausi- ja lupametsästäjät tuovat alueelle myös tuloja. Tällä on tutkitusti vaikutusta aluelouteen.	Luonnonsuojeluohjelma-alueiden ja valtion hallinnassa olevien suojeluun varattujen alueiden perustaminen lakisääteiksi luonnonsuojelualueiksi etenee säädösvalmistelussa ympäristöministeriön aikataulutuksen mukaisesti. Luonnonsuojelualueiden perustamisen vaikutukset metsästyskäytäntöihin käydään siis läpi alueiden säädösvalmistelussa. Siihen asti metsästystä voidaan harjoittaa voimassa olevien vuokrasopimusten mukaisesti, kuten hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan. Kaikki metsästysseurat/-seurueet, joilla on alueilla vuokrasopimuksia osallistetaan säädösvalmistelun edetessä asianmukaisesti.	Ei toimenpidettä
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI		
Lieksan kaupunki: Alueen retkeily- ja luontomatkailukäyttö todennäköisesti lisääntyy suunnitelmakaudella. Virkistyskäytön luontoarvoille mahdollisesti aiheuttamia haittavaikutuksia vähennetään suunnitelman mukaan alueen käytön vyöhykkeistämällä, rakenteiden hyvällä suunnittelulla ja sijoittamisella sekä opastusaineiston parantamisella. Menettelytapa on perusteltu.	-	Ei toimenpidettä
Pohjois-Karjalan ELY-keskus: ELY-keskus yhtyy suunnitelmassa esitettyyn käsitykseen, että hoito- ja käyttösuunnitelman tasolla ei ole todettavissa vaikutuksia, jotka todennäköisesti merkittävästi heikentäisivät niitä luontoarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon. Suunnittelun yhtenä tavoitteena on luontotyyppien ja lajien tilan parantaminen erilliseen luonnonhoito- ja ennallistamissuunnitteluun tukeutuen. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen toiminta, kuten käytön ohjaaminen, vyöhykkeistäminen sekä ennallistaminen ja luonnonhoito edistää Natura-luontotyyppien ja lajien säilymistä sekä parantaa luontotyyppien tilaa ja lisää niiden pinta-alaa tulevaisuudessa.	Metsähallitus tekee toimenpidesuunnittelun yhteydessä Natura-arvioinnin tarveharkinnan ja tarvittaessa Natura-arvioinnin. Dokumentoidaan myös positiiviset Natura-vaikutukset suunnitelmiin.	Lisätään suunnitelmaan seuraava kirjaus: Natura-arvioinnin tarveharkinta tehdään myöhemmin toimenpidesuunnittelun yhteydessä kunkin osasuunnitelman kohdalla erikseen. Myös positiiviset Natura-vaikutukset dokumentoidaan suunnitelmiin (lomake 21, sivu 81).

Suunnitelmassa esitetään joitakin uusia toimenpidesuunnitelmia; Natura-arvioinnin tarve tulee harkita erikseen kunkin osasuunnitelman yhteydessä ja mikäli arviointitarvetta ei synny, dokumentoida (positiivisetkin) Natura-vaikutukset suunnitelmiin.		
SEURANTA		
-	-	-
MUUTA		
<u>Suomen Latu ja Joensuun Latu:</u> Joensuun Latu toimii suunnittelualueella ja on aktiivinen ja toimiva, 1700 jäsenen paikallisyhdistys. Joensuun Ladun jäsenissä on paljon ihmisiä, jotka retkeilevät Patvinsuon kansallispuistossa aktiivisesti kaikkina vuodenaikoina. Saatteessa mainittiin, että paikallisten yhdistysten ja muiden sidosryhmien mukanaoloa pidetään tärkeänä, ja että lausuntoa pyydetään keskeisiltä sidosryhmiltä. Joensuun Latu on pahoillaan siitä, että tieto suunnitelman tekemisestä tai valmistumisesta ei tavoittanut heitä suoraan missään vaiheessa. Joensuun Latu on jatkossa mielellään mukana auttamassa ja kehittämässä Patvinsuon hoitoa ja käyttöä.	Suomen Latu ja sen paikalliset yhdistykset, kuten Joensuun Latu, ovat Metsähallituksen tärkeitä yhteistyökumppaneita. Metsähallitus esittää pahoittelunsa siitä, että Joensuun Latua ei huomattu pitää ajan tasalla suunnitelman valmistelusta. Suunnitelman valmistelua avustavaan yhteistyöryhmään oli kutsuttu Pielisen Ladun edustaja (Lieksan paikallisyhdistys), ja Metsähallitus arvioi virheellisesti, että ulkoilujärjestö olisi asianmukaisesti osallistettuna suunnitelman valmistelussa. Metsähallitus on hyvillään siitä, että Joensuun Latu on jatkosakin mielellään mukana auttamassa ja kehittämässä Patvinsuon hoitoa ja käyttöä.	Ei toimenpidettä
<u>Pohjois-Karjalan maakuntaliitto:</u> Suunnitelma-aineistosta puuttuu luonnos kansallispuiston järjestys-säännöistä. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että eri käytömuotojen yhteensovittamisen näkökulmasta onkin tärkeää, että sidosryhmät ovat osallisina myös järjestys-sääntöjen laadinnassa ja että toimijoilta pyydetään lausunto myös järjestys-säännöistä.	Kansallispuiston uusi järjestys-sääntö annetaan sen jälkeen kun suunnitelma on vahvistettu ympäristöministeriössä. Jär-jestyssääntö laaditaan vahvistetun suunnitelman linjausten mukaisesti. Siinä vaiheessa järjestys-sääntöluonnoksesta pyydetään erikseen lausunnot. Järjestys-sääntö tulee voimaan Metsähallituksen päätöksellä. Päätös on valituskelpoinen, ja siitä voi valittaa ao. hallinto-oikeuteen.	Ei toimenpidettä

Liite 7. Kuvaliite.

Täydennetään julkaisuvaiheessa.

Liite 8. Vahvistuskirje

julkaisutoimittaja liittää vahvistuskirjeen valmiiseen julkaisuun

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

ISSN 1796-2943
ISBN 978-952-446- (pdf)

www.metsa.fi/hks